
Svenska kyrkan i utlandet
Promemoria

**Svenska kyrkan i utlandet – en hållbar utlandskyrka
med förutsättningar för en såväl långsiktig pastoral
verksamhet som bärkraftig ekonomi**

Promemorians huvudsakliga innehåll

En genomlysning av verksamheten inom Svenska kyrkan i utlandet har skett för att på olika sätt anpassa verksamheten utifrån nya och annorlunda förutsättningar. I denna promemoria presenteras de olika utredningarna och de förslag som Rådet för Svenska kyrkan i utlandet efter sin beredning har lagt fram. Grundläggande är att verksamheten på svenska utomlands är en del av Guds mission i världen. Promemorian innehåller flera förslag på detaljnivå men de huvudsakliga förslagen är följande.

- ◆ Den verksamhet som bedrivs ska vara pastoralt och ekonomiskt långsiktigt hållbar.
- ◆ Samverkan mellan de olika församlingarna inom större områden regleras via avtal för att spara resurser.
- ◆ Församlingarnas verksamhetsområden förändras så att den lokala församlingens ansvar förtydligas liksom den mobila verksamhetens uppgift. Präster för den mobila verksamheten placeras i församlingar i utlandet och pastorala planer utarbetas för deras verksamhet.
- ◆ I huvudsak sker det inte någon förändring av församlingsindelningen men några församlingar övergår till att vara verksamhetsplatser.
- ◆ Den prästerliga organisationen ändras så att en kyrkoherde utses för ett större område och församlingsherdar (komministrar) i övriga församlingar.
- ◆ All personal anställs lokalt av församlingen där det är möjligt alternativt i samverkan med en systerkyrka som agerar arbetsgivare på grund av rättsliga, ekonomiska och ekumeniska skäl.
- ◆ På grund av verksamhetens karaktär kompletteras fast anställd personal med präster som anställs säsongvis.
- ◆ Ett utökat kyrkoherdeforum skapas för samverkan mellan kyrkoherdarna, biskopen och kyrkokansliet.
- ◆ Fastställda kriterier för rådets bedömning av villkoren för att vara en församling inom Svenska kyrkan bekräftas av kyrkostyrelsen.
- ◆ Utlandsförsamlingarna företräder hela Svenska kyrkan i sitt diakonala samhällsansvar i samverkan med UD och svenska utlandsmyndigheter. Det är en specifik tillämpning av utlandsförsamlingarnas och den mobila verksamhetens grundläggande uppgift.
- ◆ Som företrädare för Svenska kyrkan ska varje församling sträva efter organiserad ekumenisk samverkan med lokala kyrkor och samfund.

- ◆ Utlandskyrkans diakonala samhällsansvar och ekumeniska uppdrag innebär att företräda Svenska kyrkan och relaterar till kyrkostyrelsens målbild om ett stärkt samhällsansvar utomlands.
- ◆ Kyrkostyrelsens instruktion för rådet bör tydliggöra verksamhetens diakonala samhällsansvar, ekumeniska uppdrag samt samverkan med utrikesförvaltningen.
- ◆ Rådets förslag föranleder ändringar i kyrkoordningsbestämmelserna om Svenska kyrkan i utlandet. Sådana får utarbetas sedan huvudinriktningen för verksamheten har fastställts.

Promemorians uppställning

Efter en historisk bakgrundsteckning och redogörelse för rådets instruktion följer denna promemoria i stort rådets uppdrag i enlighet med dess instruktion

Innehåll

1	Inledning	6
1.1	Svenska kyrkan i utlandet.....	6
1.2	Mission	6
2	Bakgrund	7
2.1	De sju utlandsförsamlingarna	7
2.2	Sjömanskyrkan	8
2.3	Verksamhet på turistorterna.....	9
2.4	Mobil verksamhet	10
3	Instruktionen för kyrkostyrelsens råd för Svenska kyrkan i utlandet och genomförda utredningar	10
3.1	Instruktion för kyrkostyrelsens råd för Svenska kyrkan i utlandet	10
3.2	Juridiska utredningar	11
3.3	Andra utredningar.....	12
	Överväganden och förslag	13
4	Främja församlingslivet och verka för dess utveckling i Svenska kyrkans utlandsförsamlingar	13
4.1	Andra utredningar	13
4.1.1	Kriterier för Svenska kyrkans utlandsförsamlingar — några ecklesiologiska perspektiv	13
4.1.2	Teologiska utmaningar i utlandskyrkans mobila verksamhet	14
4.1.3	Kriterier för verksamhet inom Svenska kyrkan i utlandet.....	14
4.2	Verksamhetsutredningarna	14
4.2.1	Europa	15
4.2.2	Benelux-länderna – Belgien, Nederländerna och Luxemburg	15
4.2.3	Cypern	18
4.2.4	Danmark.....	20
4.2.5	Finland.....	23
4.2.6	Frankrike	24
4.2.7	Grekland.....	29
4.2.8	Italien.....	32
4.2.9	Norge.....	34
4.2.10	Schweiz	36
4.2.11	Spanien.....	39
4.2.12	Storbritannien och Irland.....	48
4.2.13	Tyskland.....	50
4.2.14	Österrike	56
4.3	Nord- och Sydamerika.....	58
4.3.1	Kanada.....	58
4.3.2	USA	60
4.3.3	Brasilien och Argentina.....	66
4.4	Asien.....	68
4.4.1	Thailand och Hongkong	68
4.4.2	Israel	72
4.5	Oceanien	73

5	Främja den övriga utlandsverksamheten.....	75
5.1.1	Bakgrund.....	75
5.1.2	Mål och innehåll.....	76
5.1.3	Verksamhet på andra orter än där församlingen är belägen.....	76
5.1.4	Platser för verksamhet på andra orter än där församlingen är belägen.....	77
5.1.5	Teologiska överväganden för mobil verksamhet.....	78
5.1.6	Mobil verksamhet.....	79
5.1.7	Ekumenik.....	80
5.1.8	Samhällsansvar.....	80
6	Långsiktiga mål och strategier för utlandskyrkan.....	80
6.1	Omvärldsbevakning.....	80
6.2	Mål, uppdrag och inriktning.....	81
6.2.1	Mål.....	81
6.2.2	Prioriterade områden.....	81
7	Kriterier för församlingar och andra verksamheter inom Svenska kyrkan i utlandet.....	85
7.1.1	Församlingsinstruktion och pastoral plan.....	88
7.1.2	Kyrkoherde/präst.....	88
7.1.3	Tillämpning.....	88
7.1.4	Gudstjänst och kyrka.....	88
7.1.5	Ansvarstagande och församlingsinstruktion.....	89
7.1.6	Kyrkoherde präst.....	89
7.1.7	Övrigt.....	89
7.2	Församlingssamverkan, anställningar och fastigheter.....	90
7.3	Församlingssamverkan.....	90
7.4	Samverkansavtal mellan utlandsförsamlingen och den nationella nivån.....	91
7.5	Prästerlig organisation.....	91
7.6	Anställningar.....	92
7.7	Kyrkoordningen och rådets instruktion.....	93
7.8	Biskopen.....	94
7.9	Fastigheter.....	94
8	Finansiering.....	95
8.1	Svenska kyrkan i utlandets ekonomi.....	96
8.1.1	Nationell nivå.....	96
8.1.2	Utlandsförsamlingarna.....	98
8.1.3	Stiftelsen Svenska kyrkan i utlandet.....	99
8.2	Framtida kostnader och finansiering av verksamheten.....	100
9	Samverkan med UD och med andra kyrkor.....	101
9.1	Det diakonala samhällsansvaret.....	101
9.1.1	Fyra skäl för samhällsinsatser.....	101
9.1.2	Gudstjänst, undervisning, diakoni och mission.....	102
9.1.3	Utlandskyrkans diakonala samhällsansvar.....	103
9.1.4	Vistelsebegrepp och ansvarsområde.....	103
9.1.5	Verksamhetsområde.....	104
9.1.6	UD:s konsulära verksamhet.....	104
9.1.7	Utlandsförsamlingarnas samhällsansvar.....	105

9.1.8	Utlandsmyndighetens perspektiv.....	107
9.1.9	Ekonomiskt ansvar	108
9.2	Ekumenik.....	109
9.2.1	Fyra skäl för ekumeniskt företräderskap	109
9.2.2	Från reformation till tidigt 1900-tal.....	110
9.2.3	Missionsrörelsen.....	110
9.2.4	Svenska kyrkans ekumeniska överenskommelser	110
9.2.5	Utlandsförsamlingarna som ekumeniska företrädare	113
9.2.6	Ekumenisk samverkan, några exempel	114
10	Ombuds rörelse inom församlingar i Sverige	115

1 Inledning

1.1 Svenska kyrkan i utlandet

Församlingarna och andra verksamheter inom Svenska kyrkan i utlandet (SKUT) har till uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Arbetet inom Svenska kyrkan i utlandet har liknande inriktning som arbetet i en församling inom landet. Dock är missionsaspekten särskilt accentuerad, då människor som kan ha varit likgiltiga för Svenska kyrkan på hemmaplan möter församlingar som i ord och i handling tar sig an människor i olika situationer, inte sällan svåra situationer, som därmed får en förnyad erfarenhet av evangeliet. Det diakonala samhällsansvaret är omfattande och en väsentlig del av utlandskyrkans arbete. De med svenskspråkig identitet i utlandet är subjekt i verksamheten, och deras engagemang och behov utgör i hög grad utlandskyrkans församlingar och dessas verksamhet.

1.2 Mission

Mission är ett begrepp som används på många olika sätt. Det kan handla om en särskild verksamhetsform som växte fram under 1800-talet. Vidare kan det förstås som en aspekt av församlingens grundläggande uppgift, såsom den beskrivs i kyrkoordningen. Ordet kan även användas som en övergripande förståelse av Guds vilja och kyrkans uppdrag som ett utflöde ur Guds mission. När utlandskyrkans beskrivs är det denna senare betydelse som lyfts fram.

I Borgåöverenskommelsen sammanfattas kyrkans uppdrag i en gemensam text för de lutherska och anglikanska kyrkorna i Norden, Baltikum och på de brittiska öarna.

Guds syfte och mål med sin skapelse är återupprättandet och förnyelsen av allt vad Gud har gjort, ankomsten av Guds rike i sin fullhet. Gud vill försona allt som har skapats och upprätthåller och befriar skapelsen från allt förtryck. Detta kan beskrivas som Guds mission, *missio dei*. Gud gör detta genom att ta mänsklig gestalt i Jesus Kristus som lever som en människa, dör på korset och uppstår i härlighet. Målet är att återupprätta och fullkomna Guds skapelse och hela mänskligheten.

Kyrkan är ett redskap för detta Guds yttersta syfte. Den är till för att i lydnad mot Kristus tjäna mänskligheten och hela skapelsens försoning. Kyrkan är ett tecken på, ett verktyg för och en försmak av en förnyad verklighet, Guds rike. Kyrkan är kallad, utkorad, och sänd i världen. Evangeliet kallar människor till en gemenskap med Gud och med varandra. Kyrkans gemenskap konstitueras av evangelieförkunnelsen och sakramentsförvaltningen, betjänade av det ordinarie ämbetet. På så sätt bevarar Gud kyrkan och ger upphov till tro, kärlek och nytt liv (Borgåöverenskommelsen, kapitel II, Kyrkans väsen och enhet).

Guds mission är större än kyrkans mission, *missio ecclesiae*. Denna är ett utflöde ur Guds mission. Mission, som en särskild verksamhet, är en aspekt av kyrkans mission. Men kyrkans mission är vidare. Den omfattar gudstjänst, *leiturgia*, vittnesbörd, *martyria* och tjänst för nästan, *diakonia*. Dessa sidor av kyrkans liv tar sig olika uttryck beroende på kultur, miljö och andra omständigheter som den lokala kyrkan befinner sig i.

I dopet infogas människor i gemenskapen med Jesus Kristus och hans kyrka och sänds ut i världen för att vara hans lärjungar, tjäna varandra och sin nästa och på så sätt bidra till och vara en försmak av Guds rike. Med ett annat ord skulle det kunna beskrivas som att kyrkan är ett sakrament för världen, *sacramentum mundi* vilket samtidigt innebär att Svenska kyrkan har ett vidare uppdrag än att enbart finnas inom nationalstatens gränser. Svenska kyrkan vill genom utlandskyrkan leva ut kyrkans

sändning (*missio*) i världen genom att tjäna dem med svenskspråkig identitet oavsett var de än befinner sig. Jesu löfte till lärjungarna är att vara med dem alla dagar in till tidens slut. Det riktar sig samtidigt till hela mänskligheten, med uppmaningen att gå ut i hela världen och dela det liv som gemenskapen med Jesus Kristus uppenbarar (Matt. 28:18).

Kyrkans sändning, mission, är således en grundförståelse av utlandskyrkans närvaro och verksamhet på en given plats, i en given tid. Mission är Guds sändning i världen och kyrkan befinner sig i rörelse. Svenska kyrkans målgrupp i Sverige är de som vistas inom landets gränser. Utlandskyrkans uppdrag är att möta första och andra generationens svenskspråkiga utomlands liksom turister, studenter och andra som vistas utomlands under kortare eller längre perioder. Det handlar om att känna igen och knyta an till den Gud som redan finns i mötet med den andre/a. Mötet sker i lyhördhet och strävan att bygga relation och vilja att skapa och inbjuda till ett sammanhang. Vittnesbördet och undervisningen, gudstjänstfirandet och diakonin är de uttryck den lokala gemenskapen har som svar på sändningen i världen: Såsom Fadern har sänt mig sänder jag er (Joh. 20:21b).

Undervisningen, vandringen med den levande Kristus, delandet av sakramenten och att kristenlivet tydliggörs genom nästankärleken är karaktäristiskt för församlingen. Det diakonala perspektivet och arbetet blir tydligare när det inte finns något socialt skyddsnät. Språk och språkförståelse blir till band som knyter människor närmare varandra och till Gud i bön och gudstjänst. Kommunikationen och den fysiska gemenskapen bygger församling i en omvärld där framför allt unga och äldre kan uppleva sig ensamma och utlämnade.

Kyrkans mission, *missio ecclesia*, att vara Guds redskap i världen, är utlandskyrkans övergripande dimension, uppdrag och självförståelse.

2 Bakgrund

Svenska kyrkans verksamhet i utlandet etablerades i fyra olika spår: de svenska församlingsbildningarna i främst nordiska och europeiska städer, sjömanskyrkoverksamhet i hamnar runt om i världen, turistverksamhet i de länder dit svensk semesterturism gick och i mobil verksamhet. Även OS har i någon mån påverkat etableringen av utlandskyrkor såsom i Melbourne 1956.

2.1 De sju utlandsförsamlingarna

De sju svenska församlingsbildningarna utomlands liknade på många sätt församlingarna inom landet. Utlandsförsamlingarna skulle erbjuda svenskar i utlandet gudstjänst och församlingsverksamhet på det egna språket.

De har tillkommit under lång tid och har sina rötter ända tillbaka till 1600-talet. Församlingarna är (tillkomstår inom parentes) Sofiaförsamlingen i Paris (1626), Ulrika Eleonora församling i London (1710), Gustafsförsamlingen i Köpenhamn (1901), Victoriaförsamlingen i Berlin (1903), Margaretaförsamlingen i Oslo (1911), Olaus Petriförsamlingen i Helsingfors (1922) och svenska församlingen i Buenos Aires (1929). De som etablerades runt förra sekelskiftet tillkom med motiv som både var religiösa och nationalistiska, typiska för tidsperioden.

Svensk präst skickades till utlandsrepresentationen i Paris från de svenska truppen i Frankfurt och församlingens ursprung kan ledas tillbaka till de gudstjänster som då organiserades. I London grundades formellt församlingen 1 mars 1710 genom

ett lokalt initiativ. Det var svenska handelsmän på plats i London som därefter anhöll om envojéns (ambassadörens) beskydd, hyrde kyrka, anställde och betalade präst. Två månader senare skrev de till biskopen och konsistoriet i Skara och anhöll om att få tillhöra Skara stift och få en utskickad präst. Helsingfors tillhör sedan 2007 den Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland och Borgå stift i reciprocitet med hur den finska församlingen i Stockholm är en del av Svenska kyrkan.

En väsentlig skillnad mot församlingar inom landet var att utlandsförsamlingarna tidigt byggde samman kyrkolokaler med lokaler för samvaro, samtal, studier, gruppverksamhet och annat församlingsarbete. Helg och vardag hörde samman.

Utlandsförsamlingarna samlade i första hand bofasta svenskar till gudstjänst. Samtidigt erbjöd församlingarna ofta sociala insatser. I Berlin skyddades motståndsmän mot nazistregimen. Istället för ett ålderdomshem skapades ett boende, "Haus Victoria", för äldre från DDR som där fick ett par veckors återhämtning. Där startade också en svensk skola 1906, som fortfarande har församlingen som huvudman. I Buenos Aires riktade sig de sociala insatserna mot sjöfolket i samverkan med bland andra Johnsonkoncernen. I Misiones var den sociala nöden bland svenskarna större än bland de bofasta svenskarna i Buenos Aires. I Oberá i Misiones fanns svensk församling på 1910-talet och svensk skola. I Helsingfors, Oslo och Köpenhamn skapades äldreboenden, sedermera förändrade eller avvecklade. I London fanns också ett ålderdomshem, Margaretahemmet som ägdes av Swedish Benevolent Trust. Det stängdes 1988 och hyrdes därefter ut innan det såldes 2008. Medlen ger Swedish Benevolent Trust avkastning som dels täcker personalkostnaden för församlingens diakoner och dels ger bidrag till det sociala arbetet.

De historiska notiserna visar att det redan från början fanns ett stort samhällsansvar i församlingarna som nu tar sig delvis andra uttryck. Ett mer direkt samhällsansvar och lättroliga insatser har utvecklats för de bofasta svenskarna och bland dem som vistas under kortare perioder där.

Utlandsförsamlingarna stod under tillsyn av Uppsala domkapitel och fick årligen rikskollekter för att finansiera sin verksamhet. Utlandsförsamlingarna sammanfördes 1989 med den övriga utlandsverksamheten inom Svenska kyrkan i utlandet och Uppsala domkapitlets roll försvann. Ärkebiskopen hade dock ett visitationsansvar, som i stor utsträckning delegerades till övriga biskopar, fram till dess att detta övertogs av biskopen i Visby.

2.2 Sjömanskyrkan

Den förste svenske sjömansprästen skickades, genom Karl XII:s beslut, ut 1709 till Konstantinopel. Här startade också svensk sjömansvård av EFS 1869 då präster sändes hit till Konstantinopel och till Alexandria. Riksdagen anslog medel till en kyrka i Konstantinopel, men i stället uppfördes 1858 ett kapell som fortfarande finns kvar. EFS sjömansmission stöddes av nyevangeliskt väckta och motivet för verksamheten var att omvända sjömännen till ett kristligt, icke lastbart liv. Däremot var förståelsen för sociala insatser begränsad.

Den sjömanskyrkoverksamhet som inleddes inom Svenska kyrkan hade en annan karaktär. Sjömännens sociala behov sattes i centrum och kyrkans insatser blev beroende av dessa behov i en folkkyrklig ansats. Evangeliet skulle ges till allt svenskt sjöfolk tillsammans med en social omvårdnad. Båtbesök kombinerades med läsrum och bibliotek, så småningom bussar som körde sjömännen från båt till sjömanskyrka och erbjöd en miljö bortom hamnkrogar och prostitution. Präster och assistenter hjälpte sjömän med olika konkreta behov och ärenden. De sociala insatserna var en

integrerad del av verksamheten bland sjömännen och kopplades inte till krav på omvändelse. Det växte också upp skandinaviska sjömanshem på flera platser runt om i världen. Störst var Skandinaviska Sjömanshemmet i London (1880–1930), grundat av Agnes Hedenström Welin. Hemmet hade som mest 300 sängplatser och tog hand om cirka 3 000 nordiska sjömän årligen.

Sjömanskyrkorna kan liknas vid verksamheten vid soldathemmen på garnisonsorterna, som just ville erbjuda en hemmiljö utanför regementsområdet. Där erbjöds förtäring, läsrum och bibliotek liksom ett andaktsliv. Soldathemsföreståndaren kunde ge handfast hjälp i olika frågor. Soldathemmen, frikyrkliga och svenskkyrkliga, skulle vara ett hem för den värnpliktige soldaten. Sjömanskyrkoverksamheten inom Svenska kyrkan hade under det första halvsekleet bedrivits inom Svenska kyrkans missionsstyrelse (1874), som hade ett huvuduppdrag för mission bland, med dåtidens språkbruk, hedningar, utanför landets gränser. Verksamheten inleddes i Indien och Sydafrika för att senare utvecklas till ett brett engagemang i många länder. Även denna verksamhet hade starka sociala inslag med missionsstationer som förutom kapell hade sjukstuga och skolverksamhet. Man ville nå hela människan. Kombinationen av sjömansvård och mission upphörde 1932 när Svenska kyrkans sjömansvårdsstyrelse bildades och tog över verksamheten vid sjömanskyrkorna.

Inom sjömanskyrkoverksamheten fanns ett starkt socialt intresse, som inte bara syftade till den enskilde sjömannens väl, utan också till att förändra de sociala förhållandena i hamnarna. Det har betecknats som en samsyn mellan evangelisatoriska och sociala uppgifter, ett grundprogram som senare återkom i olika kyrkliga initiativ rörande arbetslivet och fritidssamhället och den uppgift som under 1900-talet utkristalliserades för militärpastorn.

Gudstjänst, hemmiljö med bibliotek och tidningar, brevskrivning och socialt stöd var centrala delar av verksamheten i sjömanskyrkan. Verksamheten var flexibel och flyttade när svensk sjöfart upphörde i en hamn och etablerades på platser där svenska fartyg anlöpte.

2.3 Verksamhet på turistorterna

På 1950-talet inleddes utvecklingen av charterturismen. Ökad levnadsstandard, flygresor och längre semestrar gjorde det möjligt för en allt större del av befolkningen att tillbringa någon eller några semesterveckor i ett varmare klimat. Resorna gick inledningsvis först till medelhavsländerna och till de spanska Kanarieöarna för att senare sträcka sig till andra länder, däribland Thailand. Den grundläggande principen var att Svenska kyrkan följde sina medlemmar på deras färd ut i världen. Det kom även att visa sig att öppenheten för kyrkan var betydligt större än hemmavid och kyrkan, som en svensk utpost, kom att samla människor som inte annars var kyrkobesökare. Genom verksamheten på turistorterna upptäckte många Svenska kyrkan på ett nytt sätt; kyrkan var öppen, välkomnande och social. Den var stödjande när det behövdes. Det gav Svenska kyrkan en goodwill av stora mått.

Med början på 1960-talet etablerade utlandskyrkan verksamhet på de olika turistorterna. Verksamheten kom till stor del att likna verksamheten i de äldre utlandsförsamlingarna och sjömanskyrkorna med en kyrkolokal sammanbyggd med församlingslokaler. Turistkyrkan samlade till gudstjänst, erbjöd hemliknande förhållanden med kanelbullar, kaffe och svenska tidningar. Precis som inom sjömanskyrkoverksamheten hade denna verksamhet ett starkt socialt ansvarstagande

för dem som under sin utlandsvistelse förolyckades, råkade illa ut eller när de nära relationerna krisade.

Arbetet på turistorterna har utvecklats mot församlingsbildningar med ett starkt ansvarstagande för verksamhetslokaler, gudstjänstrum och lokalt anställd personal. Insatserna från utlandskyrkan har mötts av ansvarstagande från människor på platsen, en utveckling som fört dessa kyrkor närmare de gamla utlandsförsamlingarnas karaktär. På en del platser har det lokala ansvarstagandet ännu inte vuxit sig så starkt så att en församlingsbildning blivit aktuell, utan arbetet bedrivs under begreppet verksamhetsplats.

2.4 Mobil verksamhet

Lokalt ansvarstagande har också resulterat i nyare utlandsförsamlingar. Regionalkyrkan i Schweiz startade lokalt och var från första början mobil med gudstjänster och samlingar över hela landet. Ärkebiskopen ställde upp som ordförande och man hamnade således parallellt med de sju gamla utlandsförsamlingarna. Från Regionalkyrkan åkte präster också till olika platser i Europa där lokala grupper av svenskar önskade fira gudstjänst, mötas i ett socialt sammanhang och få möjlighet till självvård. Även kyrkoherdarna i Paris och Berlin reste till andra platser, på lokala gruppers initiativ. Södra Frankrike, Frankfurt, Solkusten, Milano och Wien är exempel på platser där lokala gudstjänstgemenskaper växte fram. Inte sällan resulterande i församlingar med stark självmedvetenhet.

Under de senaste tio åren har en mer omfattande och centralt organiserad mobil verksamhet etablerats. Prästerna som svarat för besök och verksamhet i Asien och i Afrika har varit bosatta i Sverige. För Sydamerika har gällt att prästen varit bosatt i New York. Prästen i Bangkok har varit semimobil och förutom de egna åtagandena i Thailand också besökt närliggande länder för gudstjänster, fängelsebesök med mera. Präst och diakon har varit placerade i Frankfurt för resor i Europa och de har gjort resor till Polen och Portugal inklusive Azorerna.

I uppdraget för de mobila prästerna ingår en uppsökande verksamhet, gudstjänster, sakramentsförvaltning och ett samhällsansvar i nära samverkan med ambassader och konsulat (besök hos svenskar i fängelse och till exempel krisberedskap).

Den mobila verksamheten har varit ett mer flexibelt sätt att möta svenskar utomlands. Lokalt har frivilliga svarat för praktiska arrangemang. Svenskar, som bort långt från platser där det finns en svensk församling, har fått möjlighet att delta i kyrkoårets högtider, få sina barn döpta och ha någon att tala med. De primära syftena i nysatsningen har inte varit att skapa nya församlingar utan att möta enskilda och grupper på deras bostads- eller studieorter och skapa sociala nätverk. Arbetssättet stämmer väl överens med Svenska kyrkans kyrkosyn. Pandemin får dock sägas ha försvårat denna nysatsning starkt.

3 Instruktionen för kyrkostyrelsens råd för Svenska kyrkan i utlandet och genomförda utredningar

3.1 Instruktion för kyrkostyrelsens råd för Svenska kyrkan i utlandet

Kyrkostyrelsen leder och samordnar förvaltningen av den nationella nivåns uppgifter och företräder Svenska kyrkan. (10 kap. 3 § och 12 kap. 1 § kyrkoordningen). Det är

även reglerat i kyrkoordningen att för Svenska kyrkan i utlandet ska kyrkostyrelsen tillsätta ett råd (10 kap. 5 §). Det framgår också av samma bestämmelse att kyrkostyrelsen får tillsätta råd för andra delar av verksamheten. Ett tillsatt råd fullgör på uppdrag av kyrkostyrelsen vissa uppgifter. För varje råd finns en av kyrkostyrelsen fastställd instruktion.

Av instruktionen för kyrkostyrelsens råd för Svenska kyrkan i utlandet framgår det att av 4–7 §§ att rådet har följande uppgifter.

4 § Rådet ska inom sitt uppdrag

- a) främja församlinglivet och verka för dess utveckling i Svenska kyrkans utlandsförsamlingar,
- b) främja den övriga utlandsverksamhet som kyrkostyrelsen ansvarar för och som hör till rådets ansvarsområde,
- c) till kyrkostyrelsen lämna väl underbyggda förslag till långsiktiga mål och strategier samt förslag till nödvändiga prioriteringar för kyrkostyrelsens verksamhet med Svenska kyrkan i utlandet. För detta arbete ska rådet följa och analysera förändringar och behov i omvärlden.
- d) till kyrkostyrelsen lämna förslag om vilka utlandsförsamlingar som tillhör Svenska kyrkan och vilka övriga utlandsverksamheter som ska finnas samt vilka åtgärder avseende fastigheter och personal med mera som behöver vidtas med anledning av detta,
- e) inom av kyrkostyrelsen tilldelad ram, till kyrkostyrelsen årligen lämna ett förslag till budget för Svenska kyrkan i utlandet,
- f) hålla kontakt med annan kyrklig verksamhet bland personer med svenskspråkig identitet i andra länder, samverka med nordiska och internationella organ, utrikesdepartementet och svenska utrikesmyndigheter samt främja ett ekumeniskt samarbete, och
- g) främja en ombudsrörelse till stöd för Svenska kyrkan i utlandet inom församlingar i Sverige.

5 § Rådet ska besluta om

- a) fastställande av församlingsordningar (2 kap. 13 § kyrkoordningen),
- b) avgivande av yttranden över förslag till församlingsinstruktion för utlandsförsamlingar (57 kap. 7 a § tredje stycket), och
- c) utarbetande och godkännande av församlingsinstruktioner för utlandsverksamheter, som inte är utlandsförsamlingar, enligt bestämmelserna i 57 kap. kyrkoordningen (57 kap. 7 a § fjärde stycket).

6 § Rådet ska följa verksamhetens genomförande, bedöma resultatet av insatserna och göra uppföljningar mot antagna mål.

7 § Rådet ska i sitt arbete svara upp mot de förpliktelser som kyrkostyrelsen har åtagit sig.

3.2 Juridiska utredningar

Verksamheten i utlandskyrkan har bedrivits i flera hundra år och den har över tid förändrats. Det finns också stora skillnader mellan olika länder vad gäller lagar och regler. För att ge klarhet i juridiska frågor (s.k. compliance) har en genomgång av Svenska kyrkans utlandsförsamlingar därför ägt rum mellan åren 2016–2020. Den juridiska genomgången slutrapporterades 2020 och efter det har avdelningen för

Svenska kyrkan i utlandet arbetat med att åtgärda de brister som uppdagades samtidigt som det löpande ingås samverkansavtal med församlingar för att tydliggöra åtaganden och förpliktelser.

En särskild vägledning om volontärer har författats, arbetsmiljö- och GDPR-utbildning har genomförts och fastighetsteamet har tagit kontakt med församlingarna gällande fastighetsförsäkringarna. Det går för en utlandsförsamling att ansöka om ett särskilt anslag för att anlita auktoriserad revisor och avdelningen har tittat på en VD- och styrelseförsäkring för kyrkoråden som kommer att kunna tecknas på församlingsbasis när det finns samverkansavtal med församlingen.

Församlingarna ska årligen lämna in ett "Arbetsdokument", ett frågebatteri som behandlar viktiga verksamhetsområden för regelefterlevnad, förvaltning och administration i församlingen. Det är sju olika områden som berörs i arbetsdokumentet.

- ◆ Personal
- ◆ Försäkringar
- ◆ Juridisk identitet
- ◆ Dataskydd och personuppgifter
- ◆ Skatter, redovisning och ekonomi
- ◆ Tillstånd och säkerhet
- ◆ Rapporter och statistik

En generell slutsats är att församlingarna gjort ett gott arbete med att se över de olika områdena i verksamheten som berörs i arbetsdokumentet. Församlingar har ett fåtal områden som är under arbete och det är få församlingar som har frågor där åtgärder inte har påbörjats alls. Pågående arbeten handlar främst om att uppdatera arbetsmiljöarbetet, säkerhetsriktlinjer samt försäkringar, områden som delvis till sin natur kan vara föränderliga och behov av uppdateringar. Vissa församlingar behöver göra kompletteringar vad gäller GDPR-utbildningen och tillhörande dokumentpaket. Det finns därför ett behov av uppföljning kring sådana frågor samt riktade stödinsatser till vissa församlingar. De frågor som behöver åtgärdas som rör juridisk identitet samt fastighetsfrågor är av mer komplex natur och behöver fortsatt stöttning från kansliet.

3.3 Andra utredningar

Med en minskad budgetram från Svenska kyrkans nationella nivå för utlandsförsamlingarna krävs ett antal åtgärder för att Svenska kyrkan fortsatt ska kunna ha utlandsförsamlingar. För att till kyrkostyrelsen lämna väl underbyggda förslag till beslut har följande utredningar genomförts, i enlighet med 4 c § i rådets instruktion.

- ◆ Kriterier för Svenska kyrkans utlandsförsamlingar — Några ecklesiologiska perspektiv. Professor em. Sven Erik Brodd.
- ◆ Teologiska utmaningar i utlandskyrkans mobila verksamhet — kyrkosekreterare Cristina Grenholm.
- ◆ Kriterier för verksamhet inom Svenska kyrkan i utlandet – docent Klas Hansson.
- ◆ Verksamhetsutredningar

Asien – före kyrkoherden Erik Stenberg Roos och diakoniassistent Anna Stenberg
Roos Belgien/Nederländerna – domprost em. Karin Burstrand
Cypern/Grekland – domprost em. Håkan Wilhelmsson
Danmark/Norge – biskop em. Hans-Erik Nordin
Frankrike – biskop em. Esbjörn Hagberg

Israel – biskop em. Jan-Olof Johansson
Italien – biskop em. Per Eckerdal
Schweiz – biskop em. Per Eckerdal
Spanien – kyrkoherde Mats Björk
Storbritannien – professor em. Anders Bäckström
Toronto – domprost em. Anders Alberius
Tyskland – biskop em. Per Eckerdal
USA – docent Anne-Louise Eriksson
Österrike – prost Lisa Tegby

Överväganden och förslag

4 Främja församlinglivet och verka för dess utveckling i Svenska kyrkans utlandsförsamlingar

Rådet ska inom sitt uppdrag främja församlinglivet och verka för dess utveckling i Svenska kyrkans utlandsförsamlingar (4 § a, Rådets instruktion).

För att säkerställa att Svenska kyrkan ska kunna finnas utomlands i framtiden har Rådet för Svenska kyrkan i utlandet initierat ett utredningsarbete som består av flera delar. I detta avsnitt redovisas dessa kortfattat.

I de förslag som rådet lägger fram har utgångspunkten varit att behålla församlingarna och att öka samverkan mellan församlingarna.

4.1 Andra utredningar

4.1.1 Kriterier för Svenska kyrkans utlandsförsamlingar — några ecklesiologiska perspektiv

I en bred exposé diskuterar utredaren olika ecklesiologiska frågor av betydelse för vilka kriterier som ska gälla för Svenska kyrkans församlingar utomlands. De ska vara hållbara över tid och stämma överens med kyrkoordningens bestämmelser.

- *gudstjänstkriteriet* – för gemenskapens skull
- *biskopskriteriet* – för sammanhangets skull
- *territorialitetskriteriet* – för god ordning på plats

Gudstjänstkriteriet avser församlingsgemenskapen och tillgången på präst. Detta är ett kriterium som skiljer ut församlingen från andra typer av organisationer.

Biskopskriteriet avser behovet av att hålla samman olika typer av församlingar med Svenska kyrkan (även om de ingår i andra kyrkor). Utredaren anser att det finns en komplikation för utlandskyrkan att inte bara biskopen i Visby utan även ärkebiskopen har ett ansvar såsom ordförande i kyrkostyrelsen, till vilken rådet (motsvarande stiftsstyrelsen) rapporterar. När det gäller församlingar som ingår i andra kyrkor kan Visbybiskopen vara biskop för den svenska delen av församlingen och upprätthålla sambandet med Svenska kyrkan. Här kan även en uppdelning mellan territoriell jurisdiktion respektive personlig jurisdiktion vara möjlig under förutsättning att den andra kyrkan står i full kyrkogemenskap med Svenska kyrkan.

Territorialitetskriteriet, att det finns en plats och att förhållandena är ordnade. Kyrkoordningens bestämmelser gäller för utlandsförsamlingarna bara om detta är särskilt angivet, vilket ger en frihet till lämpliga associationsformer i respektive land.

Utredaren menar att ett juridiskt kriterium, det vill säga de juridiska formerna för utlandsförsamlingen, måste formuleras generellt så att det kan användas i det land där församlingen finns. Utredaren underordnar kyrkorumskriteriet till territorialitetskriteriet. Ekonomiska och andra skäl gör att en sådan plats för gemenskapen kan formas på olika sätt.

4.1.2 Teologiska utmaningar i utlandskyrkans mobila verksamhet

Utredaren ser Svenska kyrkan i utlandet som ett specialfall och inte som en väsentligen annorlunda verksamhet än den inom landet. Församlingar och verksamheter är delar av Svenska kyrkan och ska i allt väsentligt förstås så som Svenska kyrkan framträder i Sverige.

För den mobila verksamheten ersätts det egna kyrkorummet av sökandet av den goda platsen där mötet kan ske. Den mobila verksamheten pekar på kyrkan som rörelse i stället för dess platsbundenhet, en gå-struktur i stället för en kom-struktur. De mobila prästerna känner att kallelsen från dem de möter är starkare än sändningsperspektivet.

Den mobila verksamheten har särskild karaktär. Kyrkorum saknas, gudstjänsterna är inte så frekventa, engagemanget för den grundläggande uppgiften ser olika ut. Men det finns en präst och människor samlas till gudstjänst, sakramenten delas ut och Guds ord förkunnas. Ur läromässig synpunkt är det möjligt med olika organisatoriska lösningar, vilket läronämnden konstaterat vid upprepade tillfällen och den mobila verksamheten faller inom en sådan ram.

4.1.3 Kriterier för verksamhet inom Svenska kyrkan i utlandet

Utredaren föreslår konkreta kriterier efter vilka en verksamhet kan bedömas och efter vilka rådet kan fatta beslut om att föreslå att en verksamhet ska upptas som en församling inom Svenska kyrkan.

4.2 Verksamhetsutredningarna

För nästan samtliga utlandsförsamlingar har det genomförts verksamhetsutredningar. Olika utredare har anlitats. Utredarens uppgift har varit att ha fokus på den pastorala delen av verksamheten. Syftet med utredningarna har varit att skapa goda underlag inför kyrkostyrelsens beslut om en långsiktigt hållbar organisation för Svenska kyrkan.

För att uppnå såväl konsekvens som möjlighet för rådet att jämföra församlingarna har direktiv utarbetats för varje utredning. Av dem framgår det bland annat vilka basuppgifter som med fördel alltid ska redovisas i utredningen. Utredningen ska ske utifrån ett verksamhetsmässigt, personalmässigt och ekonomiskt perspektiv. Utredningsdirektivet har överlämnats till respektive utredare innan uppdraget påbörjats. Med anledning av pandemin har en del av utredningarna blivit senare genomförda än planerat. Utredningarna har därför kommit att genomföras under perioden 2019 till och med 2022.

Här följer en kort redogörelse för varje utredning som genomförts. Den inleds med en ruta med rådets förslag beträffande respektive lands utlandsförsamling/ar därefter kommer korta fakta om varje församling samt en kort beskrivning av aktuell församling. Därefter följer en kortfattad redogörelse av utredarens förslag. Avslutningsvis anger rådet sina skäl för förslaget. Rådet konstaterar att utlandsförsamlingarna ser olika ut och det går därför inte att ha en övergripande modell för hur verksamheten ska gestaltas i varje församling. Rådet ser också att de

omfattande diakonala insatserna inom utlandskyrkan inte fullt ut blir synliga i redovisningen.

Eftersom de senaste två åren har påverkats av pandemin så visas intäkter och kostnader från 2019. Uppgifter om antal medlemmar och medlemsavgift är hämtade från utredningarna och de varierar därför vilket år de avser. Med anledning av att pandemin påverkat församlingarnas arbete är den verksamhetsstatistik som redovisas hämtad från 2019.

4.2.1 Europa

4.2.2 Benelux-länderna – Belgien, Nederländerna och Luxemburg

Rådets förslag:

1. Svenska kyrkans församling i Belgien består.
2. Svenska kyrkan i Nederländerna blir verksamhetsplats.
3. Kyrkoherden i Paris är kyrkoherde för församlingen i Belgien och för verksamhetsplatsen Luxemburg.
4. Kyrkoherden i Berlin är kyrkoherde för verksamhetsplatsen/församlingen i Nederländerna.
5. I Bryssel finns en komminister/församlingsherde som är lokalt anställd men finansierad med anslag från Sverige.
6. Nederländerna betjänas av mobil präst i Europa (Frankfurt am Main).

Belgien

Bryssel

Luxemburg, Antwerpen

Pastoralt område

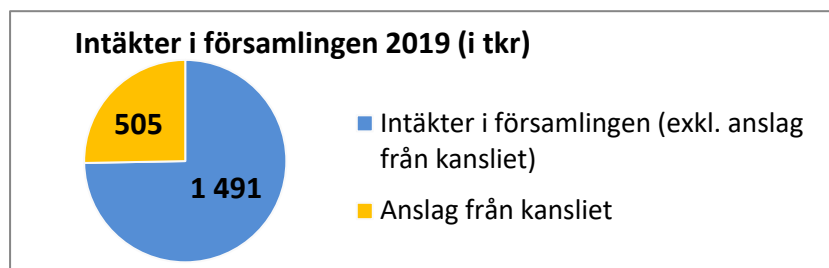
Belgien och Luxemburg. Församlingens verksamhetsplats är Bryssel. I Luxemburg firas gudstjänst två gånger per år samt vid kyrkliga handlingar.

Målgrupp

Människor med svenskspråkig identitet som är bosatta eller vistas inom församlingens pastorala område samt sjöfolk.

Ekonomi

Nationell nivåns kostnader för församlingen 2019 var 3,3 miljoner kronor. Församlingens totala kostnader 2019 var 2,0 miljoner kronor.

Medarbetare

1 utsänd kyrkoherde

1 musikertjänst lokalt anställd finansieras via anslag från SKUT t.o.m. sommaren 2023

2 lokalanställda, husmor/husfar (50 procent) och ekonom (30 procent)

21 volontärer/ideella medarbetare

1 pensionerad diakon upprätthåller gudstjänster och båtbesök i Antwerpen

Lokaler

Kyrkolokal / -fastighet ägs av Trossamfundet

Personalbostäder i kyrkofastigheten

Medlemmar

Cirka 400 medlemmar varav 175 betalande (medlemsavgifter enskilda 150 euro, familj 200 euro, pensionär och student 50 euro)

Ekumenik och samhällskontakter

I Bryssel samarbetar församlingen med de nordiska kyrkorna, företrädesvis med Norska sjömanskyrkan. Församlingen har lokala kontakter med dominikaner och jesuiter. Estniska och lettiska församlingarna hyr in sig i kyrkans lokaler.

I Luxemburg firas gudstjänsterna i en romersk-katolsk kyrka.

Svenska konsulatet i Bryssel är en samarbetspartner. Svenska kyrkan enda "svenska" huset i Bryssel, nyttjas för röstmottagning vid val.

Det finns både sjukhus och fängelse där besök görs vid efterfrågan.

Verksamhetsstatistik

Antal gudstjänster 193

Besökare på gudstjänster 5 821

Konfirmander 14

Utmaningar

Möta människor med svenskspråkig identitet utanför kyrkans lokaler i Bryssel.

Församlingens syfte är att vara en öppen folkkyrka, som en del av Svenska kyrkan för de som bor eller vistas längre eller kortare tid i Belgien eller Luxemburg. I Bryssel liknar verksamheten den som bedrivs i en församling i Sverige med gudstjänster såväl på söndagar som vardagar, körer, barn-, ungdom-, seniorverksamhet, har enskilda samtal och gör hembesök. Församlingen bedriver också kaféverksamhet samt olika luncher. Församlingen anordnar julbasar och är också engagerad i traditionella fester i samband med valborg, midsommar, nationaldag och lucia.

I Antwerpen görs cirka 300 fartygsbesök varje år. I Luxemburg firas gudstjänster två gånger om året samt kyrkliga handlingar när sådana efterfrågas.

Utredarens förslag

Församlingen i Bryssel har enligt utredaren förutsättningar att långsiktigt, självständigt och ekumeniskt kunna bära ett församlingsliv med egen finansiering. Den arbetar målmedvetet med att öka medlemsbasen och finansieringen för att kunna fullgöra sin uppgift. Utredaren föreslår att präst ska fortsätta sändas ut åtminstone under en femårsperiod.

Utredaren föreslår vidare att det pastorala uppdraget för Luxemburg ska flyttas från församlingen i Bryssel och istället ligga hos församlingen i Paris. Anledningen är resurser, språk och att restiden är betydligt kortare från Paris.

Nederländerna

Amsterdam

Rotterdam, Amstelveen, Haag

Pastoralt område

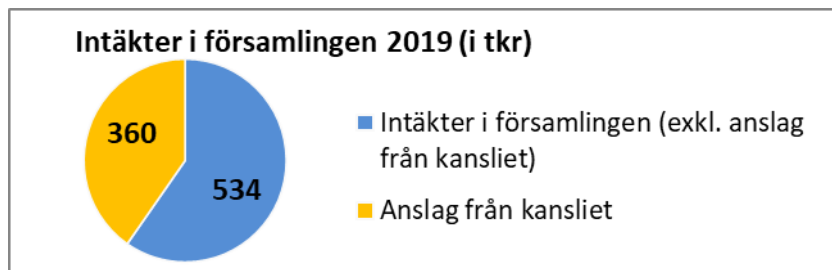
Nederländerna.

Målgrupp

Människor med svenskspråkig identitet som är bosatta eller vistas inom församlingens pastorala område samt sjöfolk.

Ekonomi

Nationell nivåns kostnader för utlandsverksamheten 2019 var 1,9 miljoner kronor. Församlingens totala kostnader 2019 var 0,9 miljoner kronor.

Medarbetare

1 utsänd vikarierande kyrkoherde

Lokaler

Personalbostad hyrd av nationell nivå

Hyr in sig i olika kyrkor för gudstjänster och verksamhet

Medlemmar

Cirka 380 varav 127 betalande (medlemsavgifter enskilda 50 euro, familj 80 euro)

Ekumenik och samhällskontakter

Församlingen hyr lokaler av andra kyrkor för att fira gudstjänst. I Rotterdam av danska och finska kyrkan i Den Haag av den Evangeliska Tyska kyrkan. Gemensamma nordiska gudstjänster firas i Lutherska kyrkan i Amsterdam. Kyrkoherden ingår i ett ekumeniskt nätverk i Haag, romersk-katolska, reformerta och evangelisk-lutherska.

Församlingen samarbetar med de konsulära medarbetarna på Sveriges ambassad men även med svenska handelskammaren och olika föreningar med svensk anknytning.

Verksamhetsstatistik

Antal gudstjänster 27

Besökare på gudstjänster 801

Utmaningar

Församlingens ekonomi

Församlingens ändamål är att främja den kristna evangeliska tron och den svenska kulturen. Verksamheten omfattar gudstjänster som firas på olika platser, seniorgrupp, enskilda samtal samt ett fåtal fartygsbesök. Kör och barngrupp planeras starta.

Lucia och Midsommar anordnas i samarbete med Svensk-Nederländska föreningen. Valborg anordnas oftast i egen regi även nationaldagen kan det förekomma fest.

Utredarens förslag

Sedan kyrko-/församlingslokalen sålts har församlingen ännu inte, med anledning av pandemin, haft förutsättningar att pröva hur det fortsatta församlingslivet ska se ut. En del är ännu oprövat vad gäller framtida samarbetspartners, långsiktigt ekumeniskt samarbete och en fast plats där församlingen kan mötas.

Utredaren föreslår därför att det åtminstone under en femårsperiod fortsatt sänds ut en präst. Detta anser utredaren krävs då det behövs en pastoral ledning som odlar relationer och finns närvarande geografiskt.

Utredarens förslag för församlingarna i Beneluxländerna

Utredaren föreslår att församlingarna i Beneluxländerna ska få i uppdrag att påbörja ett processarbete för att ta reda på vilka möjligheter till samverkan, personellt, ekumeniskt och strategiskt som skulle vara givande i framtiden. Vidare att de ska dela idéer för församlingsutveckling.

Skälen för rådets förslag för församlingarna i Beneluxländerna

Rådet delar utredarens uppfattning att församlingen i Bryssel har förutsättningar att långsiktigt, självständigt och ekumeniskt kunna bära ett församlingsliv med egen finansiering.

Rådet delar vidare utredarens förslag och för att få till stånd ett omfattande processarbete behövs samordnade resurser. Rådet ser att detta kan ske genom en samordning med Frankrike. Här finns möjligheter till samverkan, personellt, ekumeniskt och strategiskt som skulle kunna vara givande i framtiden för församlingarna i såväl Frankrike som Belgien.

Församlingen i Nederländerna bedöms inte idag ha förutsättningar att göra ett strategiskt arbete. Församlingen föreslås därför bli en verksamhetsplats. Kyrkoherden i Berlin föreslås bli kyrkoherde även i Nederländerna. Mobil präst i Europa får ett särskilt ansvar för verksamheten i Nederländerna. Genom att den mobila prästen får i uppdrag att arbeta med församlingen, frigörs det utrymme att lägga tid på församlingsutveckling och strategiska frågor om hur församlingen åter ska kunna ha underlag för en permanent församlingsherde

4.2.3 Cypern

Rådets förslag:

1. Svenska kyrkan på Cypern består som församling.
2. Kyrkoherden i Aten är också kyrkoherde för Cypern.
3. Komminister lokalt anställd på säsong men finansierad med anslag från Sverige.
4. Anslag för nuvarande fastighet tas bort från och med 1 januari 2024.

Ayia Napa

Nicosia, Larnaca, Limassol, Paphos

Pastoralt område

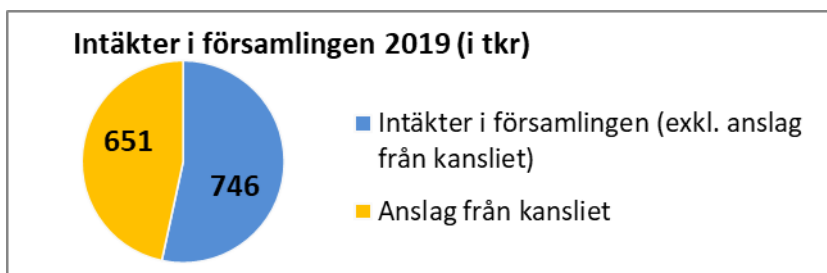
Hela Cypern.

Målgrupp

Fastboende och korttids/säsongboende med svenskspråkig identitet och diakonal verksamhet riktad till semestrande ungdomar.

Ekonomi

Nationell nivåns kostnader för församlingen 2019 var 2,1 miljoner kronor. Församlingens totala kostnader 2019 var 1,2 miljoner kronor. Församlingen fick anslag till kostnaden för förhyrda lokaler, vilket var den största kostnadsposten för församlingen. 2021 är kostnaderna för lokalanställd personal endast hälften av vad den var 2019.

Medarbetare

2 utsända kyrkoherde och diakon

3 lokalanställda

30 volontärer/ideella medarbetare

I arbetslaget finns även norsk säsongsanställd personal

Lokaler

Kyrkolokal hyrd

Personalbostäder hyrd

Medlemmar

Cirka 40 (medlemsavgift 20 euro enskild, 35 euro familj) Lågt antal då flertalet deltagare är medlemmar i Svenska kyrkan eller den Norska kyrkan.

Ekumenik och samhällskontakter

Samarbetar med Norska Sjömanskyrkan. Församlingens formella namn är Skandinaviska kyrkan på Cypern. Cypern har varit ett resmål för skandinaviska ungdomar för att sola, bada och festa och ett gemensamt diakonalt projekt, som även Visby stift deltog i, "vatten i natten" har bedrivits före pandemin men är nu avslutat. Osäkert om Cypern kommer vara ett resmål för ungdomarna framöver.

Den anglikanska kyrkan i Cypern firar gudstjänster och har ibland även annan verksamhet i Svenska kyrkans lokaler i Ayia Napa. När församlingen firar gudstjänster på andra platser på Cypern sker det i anglikanska kyrkor. Den svenska prästen är välkommen att delta i Anglikanska kyrkans kollegium och de samarbetar gärna med den svenska församlingen med relationer till myndigheter, administration och ekonomihantering samt vid kontakter med kommun och eller ortodoxa kyrkan om lokaler.

Församlingen samarbetar i konsulära ärenden med svenska ambassaden som är mycket liten i Cypern. Svenska skolan i Ayia Napa, 15–20 barn men en minskande grupp, använder rum i församlingens lokaler för lektioner, och betalar viss hyra för det.

Verksamhetsstatistik

Antal gudstjänster 120

Besökare på gudstjänster 1 502

21 000 muggar vatten under 8 veckors "Nattkyrka"

Utmaningar

Färre långliggare men med högre snittålder

Nå de nya som kommer till Cypern

Församlingens arbete är utpräglat säsongsberoende. De firar gudstjänster har öppet hus med servering och anordnar loppmarknad. Under vinterhalvåret deltar i huvudsak äldre personer som bor på ön under den delen av året, påfyllnad av yngre är sparsam. Många av de korttidsboende är där av hälsoskäl. Den fastboende svenska befolkningen är liten. Antalet veckoturister från Sverige minskar.

Utredarens förslag

Församlingen står inför radikala förändringar. Utredaren föreslår att Svenska kyrkan i Cypern upphör som utlandsförsamling och i stället blir en verksamhetsplats. Kyrkorådet bör finnas kvar men under ett annat namn.

Hyrestiden för kyrko-/församlingslokalen bör snarast förkortas då hyran är en tung utgiftspost som kan leda till föreningens kollaps. Parallellt behöver en långsiktig lösning av gudstjänstlokalfrågan pågå. En utsänd heltids prästtjänst krävs innan en ny rutin etablerats kring Svenska kyrkans arbete i Cypern. Ytterligare personal som kan vara lokalt anställd husmor/diakoniassistent/ekonom behövs så länge nuvarande lokaler används.

Samarbetet med den norska sjömanskyrkan behöver formaliseras, vilket denna också är öppen för.

I ett längre perspektiv kan prästfunktionen organiseras på annat sätt exempelvis pensionerad präst bosatt på platsen eller volontärpräst som tjänstgör 3 eller 6 månader under vinterhalvåret. Under sommaren kan prästen i Jerusalem ha några gudstjänster samt vara jour vid behov. Två lokalanställda svarar för kontinuiteten. Samarbete sker kring ekonomi och administration med anglikanska kyrkan.

Skälen för rådets förslag

Rådet delar utredarens bedömning. Svenska kyrkan på Cypern har sin huvudsakliga verksamhet under högsäsong när de så kallade ”långliggarna” vistas på Cypern. Bedömningen efter samtal med församlingens kyrkoråd på plats är att en säsongsanställd präst räcker för att täcka de behov som finns vad gäller gudstjänster, kyrkliga handlingar och själavård. Rådet konstaterar att det redan i församlingen finns ett utvecklat församlingsarbete som drivs av volontärer. Vidare konstaterar rådet att församlingen har en nära samverkan med Norska Sjömanskyrkan vilket också avspeglas i församlingens formella namn Skandinaviska kyrkan på Cypern. En förutsättning för att den samverkan ska kunna fortsätta är att församlingen består och inte övergår till att bli en verksamhetsplats.

Utredarens föreslår att prästen i Jerusalem ska kunna betjäna församlingen på Cypern under sommarhalvåret. Det kommer inte vara en möjlig lösning eftersom rådet föreslår att församlingen i Jerusalem ska avföras som en utlandsförsamling.

Församlingen har sedan lång tid tillbaka haft en nära samverkan med Svenska kyrkan i Aten. Kyrkoherden i Aten har under det senaste året också varit kyrkoherde för Svenska kyrkan i Cypern. Genom att knyta församlingen i Cypern närmare församlingen i Aten finns samverkansvinster att göra då planeringen är att församlingen i Aten också ska få en mobil tjänst knuten till teamet. Detta kan även användas under sommarmånaderna och om stödinsatser behövs på Cypern.

Församlingen har i dagsläget inte ekonomiska möjligheter att bära kostnader för sin lokal utan stöd från Sverige. Församlingen har i uppdrag att hitta en lokal som de själva kan finansiera.

4.2.4 Danmark

Rådets förslag:

1. Svenska kyrkan i Köpenhamn består som församling men får ett tydligare ansvar för hela Danmark.
2. Utveckla samarbetet med Lunds stift
3. Kyrkoherden är anställd lokalt men finansierad med anslag från Sverige till och med 2025. Från 2025 anslag 50 procent, från 2026 inget anslag.

Köpenhamn

Pastoralt område

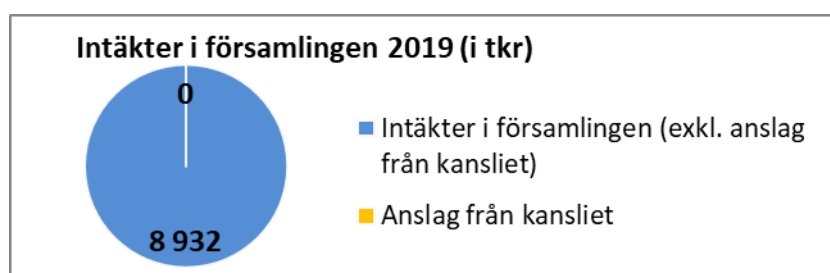
Köpenhamn med förorter men flera medlemmar kommer från städer och platser utanför Köpenhamn dvs. från andra delar av Nordsjälland.

Målgrupp

Ingen särskild målgrupp uttalad utan riktar sig brett till alla människor med svenskspråkig identitet i Köpenhamn men det är främst bosatta och några korttidsboende som sökt sig till församlingen. Även danskar är välkomna. Diakonalt projekt bedrivs i samarbete med Lunds stift/Malmö pastorat för att nå hemlösa med svenskspråkig identitet på Köpenhamns gator

Ekonomi

Nationell nivå's kostnader för församlingen 2019 var 1,2 miljoner kronor. Församlingens totala kostnader 2019 var 5,6 miljoner kronor. Nationell nivå har endast kostnader motsvarande en kyrkoherdetjänst 2020 och 2021.

Medarbetare

1 kyrkoherdetjänst finansieras via anslag fr.o.m. 2022

5 lokalanställda

volontärer/Ideella medarbetare

Lokaler

Kyrkolokal / -fastighet ägs av församlingen

Personalbostäder i kyrkofastigheten

Medlemmar

Cirka 250 (medlemsavgift vuxen 1 600 danska kronor, par 3 000 danska kronor, pensionär 800 danska kronor för par 1 500 danska kronor, studerande över 18 år 250 danska kronor, avgiften avdragsgill i deklaration)

Ekumenik och samhällskontakter

Det finns ett ekumeniskt nätverk med bl.a. Danska Folkekirken, Katolska kyrkan och Anglikanska kyrkan. Kyrkoherden sitter i fyra organ: Danska kyrkans råd, Tvärkulturellt centrum immigrantkyrkor, S:t Alban- och Sergiussällskapet samt det ekumeniska nätverket Levende Vand.

Församlingen har samarbete med Lunds stift och en vänförsamling i Lund och Opphem/Vånga.

Samverkan mellan församlingen och svenska ambassaden sker framför allt inom tre områden. I konsulära frågor, vid kris- och katastrofhändelser samt vid representation och firande av högtider. En av de fyra organisationer i Danmark som presenteras på ambassadens hemsida är Svenska kyrkan.

Verksamhetsstatistik

Antal gudstjänster 330

Besökare på gudstjänster 8 059

Utmaningar

Att vara utlandskyrka så nära Sverige
Ekonomi, diakonin och fastigheten

Församlingen påminner mycket om en vanlig svenskkyrklig församling men med ett bredare utbud. Det firas gudstjänster varje söndag och under veckan. En söndag i månaden är det konsert i kyrkan. Antalet dop har ökat i församlingen då många unga familjer flyttar till Köpenhamn. Det finns olika grupper för barn- och föräldraverksamhet. Tre dagar i veckan finns det ett öppet café och en gång i veckan lunch för daglediga. Basar hålls en gång om året. Det görs många hem- och sjukbesök. Det har hela tiden funnits ett diakonalt stråk i församlingen. År 1921 bildades Victoriastiftelsen som ursprungligen var församlingens ålderdomshem. Det är främst bosatta som deltar i församlingens verksamhet. Församlingen visar på en ekumenisk öppenhet och här firas exempelvis andra typer av gudstjänster än som är vanligt i Folkekirken i Danmark.

Utredarens förslag

Utredaren har utgått från kyrkostyrelsens beslut att församlingar ska vara självbärande 2030. Utredaren har tittat på fyra olika alternativ: att arbetet i Gustafskyrkan ska fortsätta som nu men med vissa justeringar, att söka samverka med Danska folkekirken, att samverka med annan organisation eller att sälja kyrkan och lägga ned församlingen och hänvisa de som idag finns engagerade i gudstjänst- och församlingsliv till Danska folkekirken eller annan kyrka inom Borgågemenskapen.

Utredaren föreslår att församlingen och arbetet i Gustafskyrkan ska fortsätta som nu men med vissa justeringar. De andra alternativen är för hypotetiska och oprövade. Det finns dock på sikt ett ekonomiskt hot mot den föreslagna lösningen. För att pröva om förslaget är långsiktigt hållbart skulle en utredning behöva göras om vilka de ekonomiska förutsättningarna är efter 2030. Vidare behöver Victoriastiftelsens framtid tänkas igenom noggrant. Ett alternativ är att bygga om och hyra ut till marknadsmässiga hyror för att finansiera driften av byggnaden och församlingsverksamheten.

Skälen för rådets förslag

Rådet delar utredarens förslag att församlingen och arbetet i Gustafskyrkan i Köpenhamn ska bestå. Det pastorala området bör dock utvidgas till att omfatta hela Danmark då det redan idag finns de som deltar i verksamheten som kommer från andra delar av Danmark än nuvarande pastorala område som är begränsat till att omfatta Köpenhamn med kranskommuner. Det bedrivs sedan några år tillbaka ett diakonalt projekt i samverka med Lunds stift för att nå hemlösa med svenskspråkig identitet i Köpenhamn. Ett angeläget arbete. Församlingen har inte möjlighet att ekonomiskt driva detta utan en utökad samverka behöver ske med Lunds stift.

Rådet bedömer att Victoriastiftelsen, som ägs av församlingen, på ett mer aktivt sätt än vad den gör idag skulle kunna bidra till församlingens ekonomi.

Kyrkoherden är lokalt anställd men anslag utgår till tjänsten. Rådet bedömer att församlingen på sikt behöver och kan bära sina kostnader för tjänsten som kyrkoherde och föreslår därför att anslaget på sikt trappas ned. Från 2025 utgår ett anslag om 50 procent och från 2026 bär församlingen kostnaden för tjänsten som kyrkoherde helt själv.

4.2.5 Finland

Helsingfors

Rådets kommentar: Rikssvenska Olaus Petri församling tillhör Borgå stift som är en del av den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland.

Pastoralt område

Hela Finland men de flesta som tillhör rikssvenska Olaus Petri församlingen bor i Helsingfors med omnejd.

Målgrupp

Fastboende med svenskspråkig identitet och finlandssvenskar. Sedan 2007 tillhör församlingen Borgå stift och är en del av den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. Församlingen firar gudstjänst enligt Svenska kyrkans kyrkohandbok och använder den svenska psalmboken. Kyrkoherden ska vara prästvigd för Svenska kyrkan.

Ekonomi

Pengar till verksamheten fås in via kyrkoavgiften i evangelisk-lutherska kyrkan i Finland och avkastning från fonder (pengar som placerats efter en fastighetsförsäljning). Det budgeterade underskottet var 430 000 euro.

Medarbetare

Alla medarbetare är lokalanställda

- 1 kyrkoherde
- 1 Ekonomichef
- 1 Ledare för barnverksamheten
- 1 Kyrkvaktmästare/husmor 50 procent
- 1 Kantor 50 procent
- 1 Timanställd körledare

Lokaler

Kyrka, församlingssal och prästgård ingår i samma fastighet som ägs av församlingen.

Medlemmar

833, ett medlemskap i Olaus Petri församling innebär att man är en del av den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland (kyrkoavgiften till evangelisk-lutherskakyrkan i Finland är 1 procent).

Ekumenik och samhällskontakter

Samarbete med Svenska Gillet kring (kräftsiva, julfest, nationaldagsfirande etc.), som även har sina lokaler inrymda i kyrkans lokaler. Visst samarbete med den rikssvenska metodistförsamlingen i Helsingfors. En del av nätverket i Borgå stift med övriga församlingar för svensktalande.

Kontinuerliga kontakter med Sveriges Ambassad.

Verksamhetsstatistik

Antal gudstjänster 60 (högmässor)
Besökare på gudstjänster 1 319 personer
10 dop, 3 vigslar och 7 begravningsgudstjänster.

Utmaningar

Hög medelålder bland medlemmarna – få fler och yngre medlemmar.

Nå nya människor med svenskspråkig identitet som flyttar till Finland och göra fler medvetna såväl de med svenskspråkig identitet som finlandssvenskar att de är möjligt för dem att vara medlemmar.

Församlingsarbetet liknar i stor utsträckning det arbete som bedrivs i en vanlig församling i Sverige. Varje söndag firas högmässa och varje helgfri lördag någon form av konsert. Verksamheten är koncentrerad till Olaus Petri kyrka, men ibland har kyrkoherden kyrkliga handlingar på andra platser i Finland. Hög musikalisk nivå på de två körerna. Genom barnverksamheten når församlingen många barn och föräldrar. Satsar på att inbjuda intressanta föreläsare till så kallade ”Braskvällar i prästgården” eller i samband med kyrkkaffet efter gudstjänsten. Församlingen strävar efter att vara en välkomnade gemenskap för människor från Sverige med svenskspråkig identitet och finlandssvenskar, för alla som längtar efter en nära anknytning till det svenska – både språket och kulturen. En mötesplats för människor i vardag, fest och kris.

Rådets kommentar

Rikssvenska Olaus Petri församling i Helsingfors tillhör sedan 2007 Borgå stift och är en del av den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. Församlingen firar gudstjänst enligt Svenska kyrkans kyrkohandbok och använder den svenska psalmboken. Kyrkoherden ska vara prästvigd för Svenska kyrkan. Det pastorala området är redan hela Finland och all personal är lokalt anställda och fastigheten ägs av församlingen.

4.2.6 Frankrike

Rådets förslag:

1. Svenska kyrkan i Paris och Södra Frankrike består som församlingar.
2. Kyrkoherde är placerad i Paris men får ansvar för hela Frankrike och Belgien samt verksamhetsplats Luxemburg. Tjänsten finansieras med anslag från Sverige.
3. Två tjänster i Paris (Församlingen avgör vilken profil de ska ha (diakon, församlingspedagog, kyrkomusiker, präst), en komminister/församlingsherde anställd i Södra Frankrike men finansierade med anslag från Sverige.
4. Personalen är lokalt anställd i församlingarna eller i en gemensam administrativ enhet för samtliga församlingar.

Paris

Pastoralt område

De nordöstra, nord och sydvästra delarna av Frankrike.

Målgrupp

Människor med svenskspråkig identitet som bor eller vistas inom församlingen kortare eller längre tid.

Ekonomi

Nationell nivåns kostnader för församlingen 2019 var 3,2 miljoner kronor. Församlingens totala kostnader 2019 var 5,2 miljoner kronor. Utöver verksamhetskostnader har nationell nivå haft fastighetskostnader för kyrkolokalen på i snitt 2 miljoner kronor per år de senaste fem åren.

Medarbetare

3 utsända, kyrkoherde, komminister, musiker

2 lokalanställda medarbetare

Volontärer/Ideella medarbetare

Lokaler

Kyrkolokal/ -fastighet ägs av Trossamfundet

Personalbostäder i kyrkofastigheten

Medlemmar

Cirka 325 betalande hushåll, kyrkorådet har beslutat att gå över till individuellt medlemskap (medlemsavgift enskild vuxen 300 euro, stödmedlemskap 500 euro)

Ekumenik och samhällskontakter

Svenska kyrkan i Paris ingår i Fédération protestante de France som samlar protestantiska kyrkor i Frankrike. Församlingen är också med i Association Oecuménique Étoile Champs-Élysées som för samman kyrkor med olika trosriktningar, katoliker, lutheraner, reformerta, rysk-ortodoxa och anglikaner, som arbetar i norra och västra delen av Paris. Församlingen har också kontakt med norska Sjömanskyrkan och med den danska församlingen i Paris. En särskild kontakt har församlingen haft med den fransk-lutherska församlingen St Jean. De har bland annat bedrivit ett gemensamt arbete med migranter. Det finns också ett interreligiöst arbete som en av församlingens präster deltar i. Olika kyrkor möter judiska företrädare och samtalar om bibeltexter.

I Paris finns ett antal svenska institutioner som församlingen på olika sätt samverkar med. Här kan nämnas Sveriges ambassad, Svenska institutet, Svenska handelskammaren, Svenska klubben och Svenska skolan. Företrädare för dessa institutioner har ett stort förtroende för verksamheten som bedrivs av församlingen i Paris och betonar vikten av Svenska kyrkans närvaro i Paris. Församlingen har ett nära samarbete med Sveriges ambassad. Ambassaden betonar den viktiga roll Svenska kyrkan spelar genom sina diakonala insatser och inte minst i samband med exempelvis terrordåd. Att det funnits en kyrkolokal att gå till har då haft en stor betydelse. Institutionerna beskriver Sofiakyrkan som en kulturskatt som Svenska kyrkan har att förvalta. Svenska skolan bedriver sin verksamhet i byggnaden.

Verksamhetsstatistik

Antal gudstjänster 251

Besökare på gudstjänster 7 275

24 barnkörs medlemmar, 78 vuxenkörs medlemmar

Utmaningar

Kyrkobyggnaden

Få fler och yngre frivilliga

Församlingen i Paris har en livaktig verksamhet. Huvudgudstjänster firas på sön- och helgdagar och under vardagarna en veckomässa. Det finns söndagsskola. Barnen som deltar i den samt konfirmander engageras som gudstjänstvärdar. De flesta söndagarna är det körsång. Det finns såväl flera barn- som vuxenkörer i församlingen. Genom körerna når församlingen många i aktiva åldrar. Församlingen har barngrupper och föräldrar samlas parallellt med dem. Församlingen har också konfirmandverksamhet. Det finns även verksamhet som riktar sig till seniorer. Det diakonala arbetet är brett personalen gör hembesök, har själavård och samtal, gör akuta insatser för människor med svenskspråkig identitet som hamnat i personliga och/eller ekonomiska svårigheter. Det finns fonder som är avsatta för diakonala ändamål.

Församlingen bidrar till att förvalta svenska seder och kulturarv. Det sker bland annat genom cirka 15 Luciakonsert och julbasar men även genom konserter andra tider på året. Församlingens körer reser till olika delar av Frankrike och medverkar i gudstjänster.

Utredarens förslag

Utifrån den roll som Svenska kyrkan har till andra svenska institutioner i Frankrike och när Paris får en ökad politisk betydelse i Europa påtalar utredaren vikten av Svenska kyrkans fortsatta närvaro i Paris.

Utredaren föreslår att församlingen i Paris, som är Sveriges äldsta utlandsförsamling, ska bevaras som en självständig enhet. Om det i framtiden skulle visa sig vara nödvändigt med stora ekonomiska besparingar kan det behöva bildas en pastoratslikande organisation för de två församlingar som idag finns i Frankrike.

Utredaren konstaterar att Sofiakyrkan i Paris är en kyrka av särskilt kulturellt värde men en fastighet som är kostsam att förvalta. Vidare att församlingen inte utifrån nuvarande ekonomiska förhållanden har någon möjlighet att ta över ägandet och förvaltandet av fastigheten utan Trossamfundet behöver kvarstå som ägare. Det kommer dock krävas att församlingen kan ta ett större ansvar för verksamhet och fastighet. Församlingen kommer att behöva stöd av kyrkokansliet för att skapa en legal organisationsform som ger möjlighet att bedriva inkomstbringande verksamhet i fastigheten. Anledningen till detta förslag är att den lagstiftning som finns i Frankrike där kyrkor betecknas som Associations culturelles ger en stark rätt för kyrkor och organisationer att utöva sin religion men den medför också vissa begränsningar att anställa personal eller bedriva aktiviteter som skulle skapa inkomster till verksamheten.

Om kyrkan med övriga lokaler skulle säljas skulle det få stor betydelse för den lokala församlingen. Utöver att den skulle behöva hitta en annan kyrka som kan ta emot församlingen som hyresgäster är det tveksamt om den skulle kunna fylla den roll som den idag har till andra aktörer. Det skulle komma kräva en omstart av församlingen och risken är stor att många församlingsmedlemmar inte följer med.

Södra Frankrike och Monaco

St Raphaël, Sanary-sur-Mer, Cannes, Haut de Cagnes, Nice, St Honorat

Pastoralt område

Södra Frankrike och Monaco, kusten från Menton vid den italienska gränsen i öster till Perpignan nära den spanska gränsen och Lyon i norr.

Målgrupp

Människor med svenskspråkig identitet som är bosatta eller korttidsboende i Södra Frankrike.

Ekonomi

Nationell nivå's kostnader för församlingen 2019 var 2,1 miljoner kronor. Församlingens totala kostnader 2019 var 2,4 miljoner kronor. Nationell nivå's kostnader är främst utsänd personal.

Medarbetare

1 utsänd kyrkoherde
1 lokalt anställd kyrkomusiker på deltid
1 volontärer/ideella medarbetare

Lokaler

Kyrkolokal/-fastighet ägs av församlingen men samnyttjas med föreningen Rivieraklubben,
Personalbostäder ägs av församlingen

Medlemmar

Cirka 430 betalande medlemmar, cirka 200 av dessa fortfarande skrivna i Sverige (medlemsavgift enskild 60 euro, familj 120 euro, ungdom 40 euro, ett 20-tal har livstidsmedlemskap).

Ekumenik och samhällskontakter

Det finns ett väl utvecklat ekumeniskt kontaktnät. Regelbundet sker samverkan med anglikanska, danska, tyska och norska kyrkan. Relationerna till de katolska kyrkorna runt omkring är också goda. Församlingen firar gudstjänster på flera platser i södra Frankrike utöver i det egna kapellet och lånar eller hyr då kyrkor av olika församlingar. Något formaliserat ekumeniskt samarbete sker inte men exempelvis har norska, danska och tyska kyrkan lånat lokaler i församlingens fastighet Villa Ingeborg.

Församlingen har en nära samverkan med Rivieraklubben. Det är den största svenska föreningen i Frankrike, har funnits i drygt 40 år. Medlemmar erbjuds ett socialt nätverk med ett brett utbud aktiviteter. De har förmånliga försäkringar och information på sin hemsida om sådant i svensk-fransk administration som medlemmar kan ha nytta av i sin franska vardag.

Församlingen samverkar också med svenska skolan kring barn- och familjeverksamhet. Församlingen har goda kontakter med borgmästaren I Cagnes sur Mer som är platsen där den huvudsakliga verksamheten bedrivs.

Verksamhetsstatistik

Antal gudstjänster 137
Besökare på gudstjänster 5 530

Utmaningar

Relationen till andra svenska föreningar
Att vara svensk kyrka på plats

Verksamheten i församlingen påminner om en församling i Sverige. Huvudgudstjänster firas varje söndag utom under augusti månad och det finns en vuxenkör som medverkar i församlingens gudstjänster. Det bedrivs barn- och ungdomsverksamhet men församlingen vill gärna utveckla det arbetet. I församlingen firas högtider som valborg, nationaldagen, midsommar, lucia och julbasar. Genom dessa når kyrkan betydligt fler än sina medlemmar. Församlingens diakoniverksamhet utövas främst av frivilliga som bistår med sällskap och rådgivning. I prästens uppgift ingår hembesök, själavård och akuta stödsatser. Det finns också svenska uteliggare som församlingen bistår.

Av församlingens medlemmar är cirka hälften fortfarande skrivna i Sverige och betalar kyrkoavgift. Av de svenskar som flyttar till området idag är en majoritet fortsatt skrivna i Sverige. Ett ökande antal yngre familjer flyttar från Sverige till södra Frankrike.

Utredarens förslag

Församlingen bedriver en verksamhet som når många med svenskspråkig identitet som framför allt de som bor på Rivieran under en längre tid. Församlingen har genom arv blivit ägare till en fastighet som de har att förvalta tillsammans med Rivieraklubben och den äger även en lägenhet. Församlingen har genom sina fastigheter en ekonomi som är hållbar över tid och den bär huvudsakligen sina kostnader. Församlingen har under många år haft en problematisk relation till Rivieraklubben. Grunden till det är hur arvet efter en tidigare medlem i Rivieraklubben hanteras. Medlemmar har med anledning av det lämnat församlingen. Det har under 2021 upprättats ett avtal mellan församlingen och Rivieraklubben. Genom det föreligger förutsättningar för en mer stabil utveckling. Enligt utredarens bedömning är det i varje fall på kort sikt viktigt att ge församlingen en möjlighet att bygga vidare utifrån den nya plattformen. Församlingen behöver dock ytterligare utveckla det lokala ansvarstagandet för såväl ekonomi som verksamhet.

Skälen för rådets förslag för Frankrike

Rådet delar utredarens förslag att båda församlingarna i Frankrike har förutsättningar att bestå som egna församlingar. Rådet konstaterar dock att det finns vissa utmaningar men att en ökad samverkan mellan församlingarna skulle gynna arbetet. Rådet konstaterar att det finns anledning att blicka vidare utöver Frankrike för att se hur en långsiktigt hållbar utlandskyrka kan vara organiserad. Ett sätt att nå detta är genom att samordna resurser i Frankrike och Benelux-länderna men för det krävs en samordnande funktion, en kyrkoherde som tar ett helhetsgrepp över församlingarna. I dagsläget är det svårt att få ett helhetsgrepp. Detta ligger bakom rådets förslag med en samordnad kyrkoherde för Frankrike och Belgien samt verksamhetsplatsen i Luxemburg. Med en kyrkoherde som har ansvar för att samordna resurserna för ett större område finns möjligheter till samverkan, personellt, ekumeniskt och strategiskt vilket skulle vara givande i framtiden.

4.2.7 Grekland

Rådets förslag:

1. Svenska kyrkan i Grekland består som församling.
2. Kyrkoherden blir kyrkoherde för Östra Medelhavsområdet vilket innebär ett pastoralt ansvar för Grekland, Cypern, Turkiet, Förenade Arabemiraten samt i viss mån Afrika.
3. Mobil präst Östra Medelhavsområdet och Afrika placeras i Aten men finansieras med anslag från Sverige.
4. Kyrkoherde anställd via anglikanska kyrkan med anslag från Sverige.

Aten

Kreta, Thessaloniki, Rhodos

Pastoralt område

Grekland. Församlingens verksamhetsplats är Aten men Kreta besöks sex gånger per år och det gör också Rhodos. Då firas gudstjänster men bedrivs också annan verksamhet.

Målgrupp

Människor med svenskspråkig identitet som är bosatta eller vistas kortare tid i Grekland.

Ekonomi

Nationell nivåns kostnader för församlingen 2019 var 1,9 mnkr. Församlingens totala kostnader 2019 var 1,7 miljoner kronor varav kostnaden för lokalanställd personal 0,6 miljoner kronor. Församlingen fick anslag till kostnaden för förhyrda lokaler (vilket var den näst största kostnadsposten för församlingen).

2021 är lokalhyran något lägre.

Medarbetare

1 kyrkoherdetjänst finansieras via anslag till anglikanska kyrkan

5 lokalanställda husmor 80 procent, ekonom/administratör 50 procent, lokalvårdare

40 procent, musiker 30 procent och pedagog 30 procent

20 volontärer/ideella medarbetare

Lokaler

Församlingslokal hyrs

Personalbostad hyrs

Ekumenisk samverkan med anglikanska kyrkan

Medlemmar

Cirka 360 medlemmar men kyrkoherdens veckobrev skickas till cirka 450 adresser (Medlemsavgiften frivillig, endast ett 50-tal betalar, vanlig donation 25–50 euro per år.)

Ekumenik och samhällskontakter

I Aten firas tre av månadens fyra söndagliga högmässor/gudstjänster i en anglikansk kyrka. Åt den anglikanska församlingen upplåts i gengäld Svenska kyrkans församlingslokaler för ett par sammankomster i veckan. Den svenske prästen är med i en bönegemenskap med det anglikanska prästerskapet i Grekland har och vikarierar vid behov för den anglikanske prästen i Aten och deltar ofta i den anglikanska gudstjänsten i den församlingen. Församlingarna har också teologiska och praktiska överläggningar tillsammans.

Församlingen har tidigare fungerat som en skandinavisk kyrka i Aten. Norsk präst kommer numera på begäran och firar gudstjänst, sker oftast en gång per år. Finska sjömansmissionen har en socialkurator delvis knuten till svenska församlingen. Gudstjänster på finska firas oregelbundet, när präst kommer.

I Herakleion och på Rhodos upplåter katolska kyrkan kapell för gudstjänster. Församlingen bidrar ekonomiskt till grekiska diakoniorganisationer som arbetar med flyktingar i Grekland.

I Aten finns sedan 1839 en protestantisk begravningsplats. Den flyttades omkring 1880 till sin nuvarande plats. Den var från början till för protestanter från Nederländerna, Danmark, Sverige, Storbritannien och Tyskland. I en lag från 1914 stadgades att denna begravningsplats var till för protestanter, utan att specifikt nämna de länder som tagit initiativ till denna.

Från grekisk sida var det dock klart att det var de fem ambassaderna som skötte begravningsplatsen och svarade för att begravningsböcker fördes. Efter andra världskriget administrerades begravningsplatsen genom den brittiska ambassadens försorg och en kommitté med representanter från de fem ländernas ambassader hade gemensam översikt över begravningsplatsen.

I början av 2000-talet ville ambassaderna avhända sig administrationen av begravningsplatsen till den grekiska evangeliska kyrkan, vilket också skedde. Femton år senare 2015 ville de också lämna över ägandeskapet av begravningsplatsen. Svenska kyrkan motsatte sig inte detta utan är nu med och delar de rättigheter och skyldigheter det medför. En egen juridisk person bildades, Protestant Cemetery in Athen, innan begravningsplatsen och dess kapital på cirka 70 000 euro överlämnades. Alla länder har inte kyrkor på plats i Aten så i praktiken består kommittén av representanter för tyska kyrkan, den engelska kyrkan, Svenska kyrkan och den grekiska evangeliska kyrkan.

Finska och svenska skolan bedriver sin verksamhet i församlingslokalerna i Aten. Församlingen samarbetar med svenska ambassaden i Grekland. Prästens medverkan är nödvändig vid flera konsulära ärenden.

Verksamhetsstatistik

Antal gudstjänster 156

Besökare på gudstjänster 2 920

35 hembesök

Utmaningar

Att vara kyrka i hela Grekland – församlingens diakonala medvetenhet.

Församlingens verksamhet är snarlik den som sker i en mindre församling i Sverige. Det firas regelbundna gudstjänster och det sker daglig verksamhet i församlingshuset. Förutom spontanbesök sker verksamheter för alla åldrar som exempelvis barnverksamhet, barnsång och kyrkokör, bokcirkel, anhöriggrupp, sopplunch och temakvällar samt anordnas basarer.

Församlingen är mycket väl integrerad i det svenska lokalsamhället i Grekland. Det är två grupper som sticker ut bland dem. Det är dels ungdomar som kommit till Grekland genom turistnäringen men blivit kvar och bildat familj där. Den andra gruppen är de som vuxit upp med grekiska föräldrar i Sverige men flyttat tillbaka till Grekland.

Utredarens förslag

Utredaren konstaterar att invandringen från Sverige börjar föryngra församlingen. Vidare att Svenska kyrkan bör ha en långvarig närvaro i Grekland. Församlingen kan vara Svenska kyrkans utsiktspunkt mot praxis i den ortodoxa världen och när det gäller hjälpinsatser i flyktingsammahang och vid jordbävningar. Aten är en av de städer som är viktiga ur ett kyrkodiologiskt perspektiv.

Utredaren konstaterar att det måste göras tydligt vem som beslutar om annex till utlandsförsamlingarnas huvudorter. Ansvar och förväntningar behöver klargöras. Idag får kyrkoherden förfrågningar från Cypern, Turkiet och Bulgarien. Utredaren anser att det är rimligt att nationella nivån står för kostnaderna för åtminstone prästens resor till annex.

Det sänkta anslaget från nationell nivå till församlingen kräver genomgripande beslut i Grekland. Organisationer som nyttjar församlingshuset behöver betala en högre ersättning för att täcka den faktiska kostnaden för lokalen. Vidare bör vissa besparingar kunna göras vad avser kostnaden för den lokalanställda personalen. Detta kommer att påverka verksamheten. Då hyran är betungande föreslår utredaren att det skulle behöva arbetas med att se om en möjlig lösning som skulle kunna vara att församlingen inkorporeras i den tänkta "anglican foundation". Tills denna möjlighet är utredd och beslutad bör församlingen erhålla anslag för att kunna behålla församlingshuset.

Skälen för rådets förslag

Rådet delar utredarens syn på att Aten är en av de viktiga städerna ur ett kyrkodiologiskt perspektiv och menar att det är av vikt att församlingen består.

Rådets förslag är att kyrkoherden får ett större ansvar för östra Medelhavet samt för mobil verksamhet i Afrika. Skälet till detta är att det finns samverkansvinster i att se området i ett större perspektiv. De övriga platserna i området är för små för att ha egen kyrkoherdetjänst. Här finns också möjligheter till en närvaro i den ortodoxa miljön vilket kan ha betydelse för Svenska kyrkans möjligheter i ekumeniska sammanhang.

Den redan idag utvecklade samverkan med anglikanska kyrkan öppnar möjligheter för närvaro bland annat i Förenade Arabemiraten.

4.2.8 Italien

Rom

Rådets förslag:

1. Svenska kyrkan i Rom består som församling.
2. Kyrkoherden/Församlingen får ett tydligt ekumeniskt uppdrag.
3. Kyrkoherde anställs lokalt men finansierad med anslag från Sverige.
4. Att fastighetsfrågan skyndsamt åtgärdas.

Milano, Turin, Florens

Pastoralt område

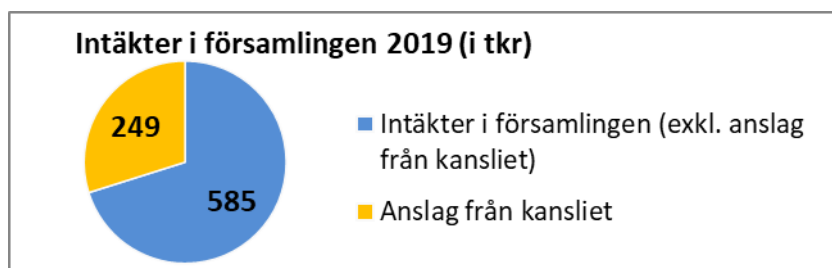
Italien. Församlingens säte är Rom, men man firar också gudstjänster i Milano, Turin och Florens.

Målgrupp

Fast boende och boende som vistas en begränsad tid i Rom och området runt om samt på de andra tre orterna Milano, Turin och Florens. I viss utsträckning grupper från Sverige som besöker Rom av religiösa skäl.

Ekonomi

Nationell nivåns kostnader för utlandsverksamheten 2019 var 1,8 miljoner kronor. Församlingens totala kostnader 2019 var 0,8 miljoner kronor.

Medarbetare

2 utsända, kyrkoherde och assistent pedagogisk inriktning
3 lokalanställda medarbetare
50 volontärer/ideella medarbetare

Lokaler

Församlings-/kyrkolokal ägs av stiftelsen för Svenska kyrkan i utlandet
Gudstjänstlokal/kapell hyrs via anslag
Personalbostad i församlingsfastigheten

Medlemmar

Cirka 220 (medlemsavgift för familj 60 euro, för enskild 40 euro och för stödmedlem 20 euro men från 2023 för familj 80 euro, för enskild 50 euro och för stödmedlem 30 euro).

Ekumenik och samhällskontakter

Församlingens kyrkolokal i S:ta Birgittas hus, S:ta Katarinas kapell är i sig ett uttryck för ekumenik. Svenska kyrkan samverkar formellt med dussintalet kyrkor, protestantiska, anglikanska och katolska församlingar i Rom, genom det engelskspråkiga Churches together i Rome, CTiR som är en lokal ekumenisk arbetsgemenskap som möts en gång i månaden. Anglikanska kyrkans Anglican Center

utgör ett ekumeniskt nav, i huvudsak mellan Anglikanska och Romersk katolska kyrkan, men också för andra kyrkor och samfund. Nu och då bjuder Vatikanen till ekumeniska och interreligiösa möten. Det finns även informella mötesplatser.

Församlingen samverkar med de föreningar och organisationer som har anknytning till Sverige eller Norden; Swedish Women's Educational Association (SWEA), Svenska skolföreningen, Svenska institutet, Skandinaviska föreningen, Sveriges ambassad i Rom m.fl. Svenska skolan i Rom hyr lokaler i S:t Lukasgården för sin hemspråksundervisning varje onsdagseftermiddag men har också sådan undervisning på andra platser i Rom. Om den nya församlingslokalen blir placerad i Prati kommer de vilja förlägga flera grupper dit.

Verksamhetsstatistik

Antal gudstjänster 159

Besökare på gudstjänster 3 011

Utmaningar

Nya lokaler

Knyta band till unga familjer

Svenska kyrkan i Rom är en utlandsförsamling i det mindre formatet. Det är ett generationsskifte på gång. I Rom firas högmässa alternativt gudstjänst i S:ta Katarina kapellet varje söndag under terminerna. Vissa söndagar erbjuds i stället digitalt sänd gudstjänst. Morgonmässa firas i S:t Lukasgården i regel på onsdagar och kvällsmässa en gång i månaden i S:ta Katarina kapellet. Det finns en kyrkokör. Det är öppet hus en eftermiddag i veckan. Det finns en bokcirkel och en samtalsgrupp. Varannan lördag är det kyrkans barntimmar för barn mellan 0–5 år. Församlingen har en diakonigrupp. Men det är också fråga om stödsatser som enskilda personer i församlingen står för. Det gäller bland annat kringdrivande och uteliggare med svenskspråkig identitet i Rom.

Utredarens förslag

I förutsättningarna för den utredning som utredaren genomfört ligger att den fastighet som församlingen disponerar som församlingslokal ska säljas och nya lokaler anskaffas. Detta då fastigheten har uppenbara brister och begränsningar och dessutom är felplacerad rent geografiskt i Rom. S:t Lukasgården utgör därför ett hinder för församlingen att utvecklas till sin fulla potential. Slutligen ingår i direktiven att Svenska kyrkan på ett tydligare sätt önskar utforma ett ekumeniskt företräderskap i Rom.

Utredaren har kommit fram till att Svenska kyrkan i Rom fullgör sin uppgift som svensk utlandsförsamling på ett bra sätt utifrån nuvarande förutsättningar men om nya och mer ändamålsenliga församlingslokaler anskaffas bör församlingen på sikt kunna bli självfinansierande.

Församlingens kyrkorum i S:ta Katarinas kapell i S:ta Birgittas hus synliggör lokalt i Rom en historisk anknytning mellan Svenska kyrkan och den romersk katolska kyrkan. På denna grund utgör den svenska församlingen en god ekumenisk närvaro i Rom.

Utredaren förutsätter däremot att kyrkoherdetjänsten även i fortsättningen kommer att vara utsänd från SKUT inte enbart av ekonomiska skäl utan också på grund av avsikten att kyrkoherden ska kunna fungera som ekumenisk företrädare för Svenska kyrkan i relation till Vatikanen. Utredaren har på plats i Rom kunnat konstatera att Svenska kyrkan i Rom redan idag har en självklar och respekterad närvaro i det ekumeniska landskapet i staden. Detta är därför enligt utredaren en god grund för att

ge kyrkoherden ett utökat och formaliserat mandat att fullgöra ett ekumeniskt företräderskap för Svenska kyrkan gentemot i första hand Vatikanen. Det medför att särskilda rekryteringskriterier för kyrkoherdetjänsten behöver utformas.

Skälen för rådets förslag

Rådet delar utredarens förslag om att Svenska kyrkan i Rom fullgör sin uppgift som svensk utlandsförsamling och att fastighetsfrågan måste lösas skyndsamt. Församlingens ekumeniska uppdrag bör definieras i samråd med ärkebiskopens kansli samt enheten för pastoral utveckling och ekumenik. Kyrkoherden anställs lokalt.

4.2.9 Norge

Rådets förslag:

- 1.Församlingen i Oslo består
- 2.Församlingen har även fortsatt hela Norge som pastoralt område och utöver i Oslo även verksamhet i Stavanger, Bergen och Trondheim.

Oslo

Bergen, Stavanger, Trondheim

Pastoralt område

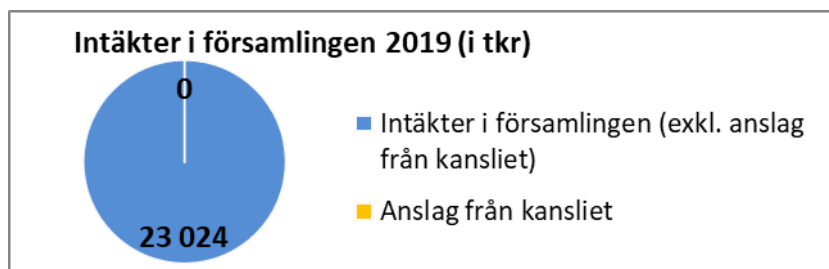
Hela Norge. Merparten av arbetet utförs i Oslo och i Margareta kyrkan. Ungefär en gång per månad firas gudstjänster och bedrivs verksamhet i Bergen, Stavanger och Trondheim.

Målgrupp

Riktat sig till människor med svenskspråkig identitet som bor i Norge.

Ekonomi

Nationell nivåns kostnader för församlingen 2019 var 0 miljoner kronor. Församlingens totala kostnader 2019 var 15,8 miljoner kronor. Församlingen i Oslo är helt självbärande. Från och med hösten 2022 är all personal lokalanställd.

Medarbetare

1 utsänd medarbetare, kyrkoherde

11 lokalanställda, varav en komminister och en diakon

130 volontärer/ideella medarbetare

Lokaler

Kyrko- och församlingslokal ägs av församlingen

Kyrkoherdebostad ligger i kyrkolokalen

Personalbostäder, 5 bostadsrätter ägs av församlingen

Medlemmar

Cirka 14 750 medlemmar i Svenska kyrkan som bekräftat till församlingen att de är boende i Norge. (utifrån medlemstalet får församlingen ekonomiskt bidrag från norska staten och kommunerna)

Ekumenik och samhällskontakter

Församlingens arbete i Oslo, Bergen, Stavanger och Trondheim sker i nära samverkan med Norska kyrkan. Sedan 2020 har de finska, lettiska och isländska lutherska kyrkorna lånat lokaler av Svenska kyrkan i Oslo. Tillsammans med andra kyrkor firas den Ekumeniska böneveckan. Församlingens kyrkoherde är ledamot i Norges Kristna Råd och i dess arbetsutskott.

Svenska ambassaden är en viktig samverkanspartner. Margaretakyrkan är en av de organisationer som finns med under paraplyet Team Sweden.

Verksamhetsstatistik

Antal gudstjänster 346

Besökare på gudstjänster 7 967

44 dop

Utmaningar

Ändrade regler för statligt och kommunalt bidrag till de nordiska folkkyrkorna.

Församlingens liv och verksamhet liknar en livaktig församling i Sverige. Här firas gudstjänster på sön- och helgdagar samt under veckan. Det finns såväl barn som flera vuxenkörer. Verksamhet för alla åldrar, konfirmandverksamhet. Församlingen riktar sig primärt till människor med svenskspråkig identitet som är bosatta i Norge och tillhör Svenska kyrkan men den diakonala verksamheten riktar sig bredare. Många barnfamiljer låter döpa sina barn i Margaretakyrkan. Församlingens arbete på de andra verksamhetsplatserna i Norge är i stor omfattning inriktat mot barn och familj. Församlingens ekonomi är god eftersom den får ett stort ekonomiskt bidrag av norska staten och kommunen. En förutsättning för bidraget är att församlingen kan visa att medlemmarna tillhör Svenska kyrkan. Det finns inte någon anledning att för de kommande åren oroa sig för församlingens ekonomi. Skulle bidraget minska eller upphöra behöver församlingen anpassa sig efter det.

Utredarens förslag

Utredaren har prövat tre olika alternativ för Svenska kyrkans arbete i Norge framöver. Det första alternativet är att ställa Svenska kyrkans verksamhet i Norge in under Norska kyrkan. Det är skissat som ett hypotetiskt alternativ och avvisas helt av utredaren bl.a. utifrån de samtal han fört under sitt uppdrag.

Det andra alternativet är att utveckla Svenska kyrkans arbete till ett utlandspastorat med Oslo som huvudförsamling. När utredaren vägt argumenten för och emot en sådan lösning har han kommit fram till att argumenten emot har större tyngd än de för och han avvisar därför även detta alternativ. Det bör däremot finnas kvar som ett möjligt framtidsscenario.

Det tredje alternativet är att Svenska kyrkans arbete i Norge fortsatt fungera som i dagsläget. Det är vad utredaren föreslår och skälen för detta är flera. Det är en välskött och väl fungerande församling, ekonomin är god, olikheter mellan Sverige och Norge genom det gäller bl.a. fromhetslivet, liturgi och teologi, svensk mentalitet samt det svenska språkets betydelse. Ytterligare ett skäl är missionsperspektivet då den med svaga band till Svenska kyrkan kan känna en lockelse och hemhörighet i en församling som det talas svenska och där svensk kultur bevaras.

Skälen för rådets förslag

Rådet föreslår i likhet med utredaren att församlingen i Oslo består och delar de skäl som utredaren anger för sitt förslag. Det pastorala området omfattar redan hela Norge. Utifrån sitt antal medlemmar får församlingen ekonomiskt bidrag från norska staten och kommun. Församlingen i Oslo är helt självbärande och sedan 2022 är all personal lokalanställd.

4.2.10 Schweiz

Rådets förslag:

1. Svenska kyrkan i Schweiz består som församling (nybildad 2021)
2. Kyrkoherden är anställd via Bund Evangelisch-Lutherischer Kirchen in der Schweiz und im Fürstentum Lichtenstein (BELK) eller annan ekumenisk systerkyrka men finansierad med anslag från Sverige

*Lausanne – Geneve – Bern
Verbier,*

Pastoralt område

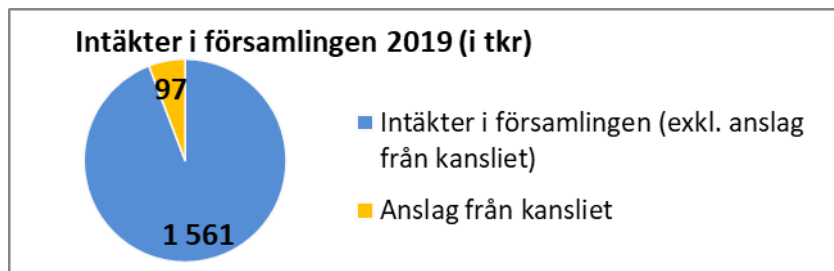
Västra Schweiz, kantonerna Vaud, Geneve, Bern, Solothurn, Jura Neuchâtel, Fribourg, Valais. Angränsande delar av Frankrike, inklusive den franska alpvärlden.

Målgrupp

Huvudsakligen människor med svenskspråkig identitet bosatta för längre eller kortare tid.

Ekonomi

Nationell nivåns kostnader för församlingen 2019 var 2,0 miljoner kronor. Församlingens totala kostnader 2019 var 1,9 miljoner kronor. I augusti 2021 beslutades att bilda en gemensam församling i Schweiz. Från och med september 2022 ingår Lausanne som en förening i församlingen Svenska kyrkan i Schweiz.

Medarbetare

2 utsända kyrkoherde och diakon
2 lokalanställda på timmar
1 volontär

Lokaler

Församlingslokal förhyrs
Prästbostad förhyrs

Medlemmar

Har inget medlemsregister men gör cirka 1 400 utskick till hushåll, inga avgifter men föreslår frivilligt bidrag enskild 100 schweizerfranc, familj 200 schweizerfranc.

Ekumenik och samhällskontakter

Församlingen har alltid haft visst samarbete med andra lutherska, reformerta och anglikanska församlingar på de orter man arbetar. Inte minst genom att kyrkor hyrs eller lånas för gudstjänster.

Kontakter med ambassaden i Bern.

Verksamhetsstatistik

Antal gudstjänster 73

Besökare på gudstjänster 3 706

Av de som är aktiva i församlingen är de flesta varaktigt bosatta i Schweiz. Gudstjänster firas i Lausanne 2 söndagar i månaden och i Geneve 3 söndagar i månaden och i Bern en vardagskväll i månaden och i Verbier 2 gånger om året i samband med de kyrkliga storhelgerna jul och påsk. I Bern firas i samverkan med ambassaden en advents- och luciagudstjänst. I Lausanne har församlingen föräldrarbarntreffar 2 gånger i månaden och körverksamhet. Såväl präst och diakon som frivilliga gör hem- och sjukbesök. Konfirmandundervisning ser delvis i samverkan med den andra församlingen i Schweiz för att det ska bli en större grupp. I församlingen förekommer större evenemang i samband med exempelvis nationaldagen och midsommar. Det anordnas också luciafirande och julbasar med bokmarknad i Lausanne och Bern.

Utredarens förslag

Utredarens förslag omfattar båda församlingarna i Schweiz. Förslaget redovisas under motsvarande rubrik för församlingen i Zürich-Basel.

Zürich – Basel

Zug/Baar, Lugano, Schaffhausen, St Gallen, Luzern

Pastoralt område

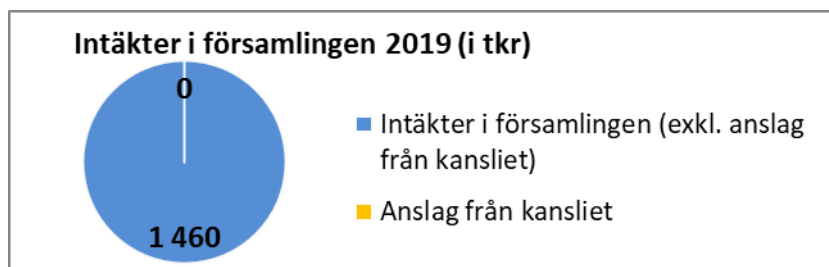
Östra, norra och södra Schweiz med angränsande områden i grannländerna.

Målgrupp

Huvudsakligen människor med svenskspråkig identitet bosatta för längre eller kortare tid.

Ekonomi

Nationell nivåns kostnader för utlandsverksamheten 2019 var 2,9 miljoner kronor. Församlingens totala kostnader 2019 var 1,7 miljoner kronor. I augusti 2021 beslutades att bilda en gemensam församling i Schweiz. Från och med september 2022 ingår Zürich i församlingen Svenska kyrkan i Schweiz.

Medarbetare

2 utsända kyrkoherde och diakon

1 lokalanställd på timmar

Lokaler

Församlingslokal förhyrs

Prästbostad förhyrs

Medlemmar

Har inget medlemsregister men gör cirka 2 000 utskick till hushåll, inga avgifter men föreslår frivilligt bidrag enskild 100 schweizerfranc F, familj 200 schweizerfranc.

Ekumenik och samhällskontakter

Församlingen har alltid visst samarbete med andra lutherska, reformerta och anglikanska församlingar på de orter man arbetar. Inte minst genom att kyrkor hyrs eller lånas för gudstjänster. I Lugano samarbetar man med Birgittasystrarna.

Församlingen har ett gästmedlemskap i BELK som är en nationell samverkansorganisation under vilket luthersk och ekumenisk gemenskap förverkligas.

Verksamhetsstatistik

Antal gudstjänster 134

Besökare på gudstjänster 4 302

Av de som är aktiva i församlingen är de flesta varaktigt bosatta i Schweiz. Gudstjänster firas 2 söndagar i månaden i Zürich och 1 söndag i månaden i Baselområdet och 1 vardagskväll i månaden i Baar/Zugområdet. I Lugano firas gudstjänst 2 gånger om året och på flera andra orter i samband med lucia och jul. Församlingen har föräldra-barnträffar flera gånger i veckan i Zürich och en gång i veckan i Basel. Det finns också verksamhet för barn mellan 5–10 år i Zürich och det bedrivs konfirmandundervisning. Församlingen inbjuder till utflykter och det görs hem- och sjukbesök. Det bedrivs även vuxenverksamhet i församlingen.

Församlingen kunde före pandemin se en viss ökning av antalet deltagare i såväl gudstjänster som barnverksamheten. Det genomförs även speciella evenemang och gudstjänster under året i samband med nationaldagen, midsommar, lucia, advent och jul samt anordnar julbasar.

Utredarens förslag för Svenska kyrkans utlandsförsamlingar i Schweiz

Utredaren har tittat på flera modeller men stannat för en av dem. Detta gör han mot bakgrund av en försvagad församlingsaktivitet, försvagad ekonomisk bas då den äldre generation som understött församlingarna ekonomiskt minskar i antal, den decentraliserade karaktären av medlemmarnas bosättning i Schweiz och en viss förskjutning österut av medlemmarnas bosättning, samt att alla inte blir lika varaktigt bosatta längre utan flyttar vidare efter några år. Alla dessa faktorer påverkar verksamhetens tyngdpunkt.

Utredaren föreslår Rådet för Svenska kyrkan i utlandet att det ska genomföras en organisationsmodell som innebär att verksamheten i Schweiz organiseras som en sammanslagen fristående församling med 3 utsända tjänster, två präster och en pedagog alternativt en diakon med pedagogisk kompetens. Modellen ger handlingsfrihet för framtiden. Den innebär besparingar för såväl den lokala ekonomin som för Svenska kyrkan i utlandet.

Skälen för rådets förslag

Rådet konstaterar att det som utredaren föreslår, att verksamheten i Schweiz ska organiseras som en församling, redan är genomfört. Rådet föreslår därför inga förändringar då församlingen i Schweiz är nybildad 2021.

4.2.11 Spanien

Rådets förslag:

1. Församlingarna Gran Canaria, Teneriffa, Mallorca, Costa del Sol och Costa Blanca består med lokala kyrkoråd.
2. Församlingarna har en gemensam kyrkoherde, gemensam administration och arbetsgivarhantering.
3. All personal är lokalt anställd men följande tjänster finansieras med anslag från Sverige:
Svenska kyrkan Costa del Sol – en kyrkoherde och en komminister
Svenska kyrkan Costa Blanca – en komminister/församlingsherde och en säsongtjänst
Svenska kyrkan Mallorca – en komminister/församlingsherde
Svenska kyrkan Teneriffa – en säsongsanställd komminister/församlingsherde september-april
Svenska kyrkan Gran Canaria – en komminister/församlingsherde och en säsongsanställd tjänst perioden september–april.

Costa Blanca – Torrevieja

Pastoralt område

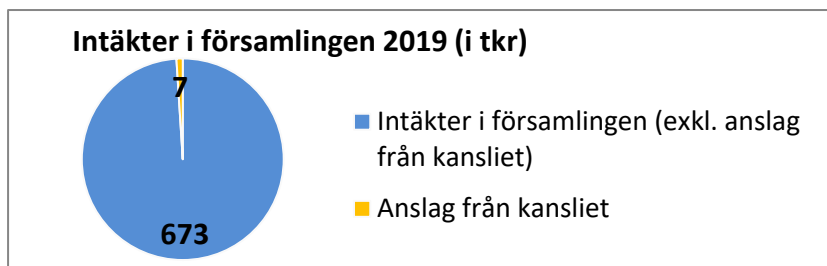
Från Javea i norr till La Manga i söder i provinsen Alicante.

Målgrupp

Människor med svenskspråkig identitet i alla åldrar såväl bofasta, säsongboende som korttidsturister.

Ekonomi

Nationell nivåns kostnader för utlandsverksamheten 2019 var 1,8 miljoner kronor. Församlingens totala kostnader 2019 var 0,6 miljoner kronor. Till församlingens nya kyrkolokal har nationell nivå bidragit med ett lån på 390 000 euro som skrivs av under en 10-årsperiod.

Medarbetare

2 utsända kyrkoherde och diakon
58 volontärer/ideella medarbetare

Lokaler

Kyrkolokal har hyrts av nationell nivå tills ny lokal var klar.
Ny kyrkolokal invigd november 2022, ägs av församlingen, se under ekonomi.
Personalbostad ägs av Trossamfundet

Medlemmar

Cirka 350 (medlemsavgift 20 euro per år)

Ekumenik och samhällskontakter

Församlingen har en uttalad vilja till en bred ekumenisk samverkan. Det finns ett samarbete med Norska Sjömanskyrkan i Torrevieja. Församlingen får kostnadsfritt låna den katolska kyrkans katedral för den stora adventsgudstjänsten som sker i samverkan med kommunen. Under ekumeniska böneveckan firas den ekumeniska gudstjänsten också i katedralen.

Konsulatet i Torrevieja har ett gott samarbete med församlingen. Det är inte formaliserat utan bygger på goda relationer och förtroende. Församlingen får genom konsulatet kontakt med svenska som har stora diakonala behov. Det kan röra sig om problem med alkohol och droger, familjerelationer och hos yngre ett psykosocialt behov.

Församlingen samverkar med Skandinaviska skolan i Torrevieja bl.a. genom att personal regelbundet besöker skolan och genom advent- och luciafirande. Skolan informerar nya elever och familjer om kyrkans verksamhet och framhåller den som viktig samlingsplats för människor med svenskspråkig identitet i regionen. Med den svenska skolan i Madrid har församlingen endast sporadisk kontakt.

Församlingen har en krisplan som aktiveras om det skulle ske en naturkatastrof i Costa Blanca området.

Verksamhetsstatistik

Antal gudstjänster 149

Besökare på gudstjänster 6 271

Utmaningar

Kyrkolokalens begränsningar.

Generationsväxling bland människorna med svenskspråkig identitet som bor i området.

Cirka 70 procent av de boende är medlemmar i Svenska kyrkan i Sverige.

Merparten av församlingens verksamhet är koncentrerad till Torrevieja. Inom församlingens upptagningsområde finns såväl bofasta, säsonsboende och turister. Verksamheten i församlingen består därför av två skilda perioder. Under perioden oktober-april med många bofasta och säsonsboende är det traditionell församlingsverksamhet. Många av dessa har en relativt hög medelålder men en generationsväxling är på väg. Det görs en hel del hem- och sjukbesök. Gudstjänst firas tre av fyra söndagar i månaden med efterföljande kyrkkaffe eller -lunch, veckomässa 1 gång i månaden. Det finns en sånggrupp som ofta medverkar i gudstjänsterna.

Kyrkan är öppen under vardagarna förutom café erbjuder det någon form av verksamhet. Församlingen arrangerar resor en på hösten och en på våren, anordnar valborgsmäss- och midsommarfirande, pilgrimsvandring och basar.

Under sommarhalvåret är det många korttidsturister. Bland dessa finns diakonala behov i samband med oväntade och svåra händelser. Det är ett behov som församlingen vill försöka möta. Perioden präglas även av många vigslar. Under den perioden firas gudstjänster glesare och caféet är endast öppet ett par dagar i veckan.

Utredarens förslag

Utredaren föreslår att Costa Blanca och Mallorca läggs samman och bildar en församling med ett kyrkoråd och en kommitté på varje plats. Den nya församlingen ansvarar även för kontakterna med Barcelona. Då utredaren lämnat förslag till organisationsmodell som håller samman Svenska kyrkans utlandsförsamlingar i Spanien lämnas en redogörelse av dem under Teneriffa, Los Cristianos.

*Costa del Sol, Fuengirola
Marbella, Nerja, Almuñecar, Malaga*

Pastoralt område

Från Marbella i väster till Nerja 11 mil österut längs spanska solkusten.

Målgrupp

Människor med svenskspråkig identitet i alla åldrar såväl bofasta, säsonsboende som korttidsturister.

Ekonomi

Nationell nivåns kostnader för församlingen 2019 var 2,3 miljoner kronor. Församlingens totala kostnader 2019 var 1,8 miljoner kronor. 2021 var nationell nivåns kostnader för församlingen 3 miljoner kronor pga. Ett extra anslag på 0,5 miljoner kronor.

Medarbetare

2 utsända kyrkoherde och assistent med diakonal inriktning
2 lokalt anställda, kökschef och musiker 50 procent
101 volontärer/ideella medarbetare

Lokaler

Kyrko- och samlingslokal ägs av stiftelsen för Svenska kyrkan i utlandet men församlingen står för driftskostnaden
Kyrkoherdebostad ägs av församlingen

Medlemmar

Cirka 200 (medlemsavgift 25 euro per år)

Ekumenik och samhällskontakter

I begränsad omfattning samverkar församlingen med Norska Sjömanskyrkan. Samverkan sker också med de andra nordiska kyrkorna och med Skandinaviska turistkyrkan som är en evangelisk församling som finns på flera platser i Spanien. Församlingen har också varit aktiv i ett katolskt ekumeniskt nätverk Lux Mundi.

Församlingen vill utveckla och fördjupa kontakten med de svenska skolor som finns i området och från skolornas sida finns en öppenhet för det. Fram till 2019 fanns det ett utvecklat samarbete kring högtider.

Idag finns det inte något samarbete med honorärkonsuln i Malaga men hen skulle gärna se en dialog och samverkan med församlingen inte minst inom det diakonala verksamhetsområdet. Samverkanskontakter finns med SWEA och andra svenskföreningar.

Verksamhetsstatistik

Antal gudstjänster 417

Besökare på gudstjänster 9 594

Utmaningar

Säsongen sträcker sig allt längre i båda riktningarna
60–70 procent av besökarna medlemmar i Svenska kyrkan i Sverige men inte lokalt i församlingen

Inom församlingens upptagningsområde finns såväl bofasta, säsongsboende och turister. Perioden oktober-april betraktas som högsäsong. Perioden maj-september betraktas som turistsäsong, många säsongsboende är i Sverige under somrarna. Det här har varit en mycket livaktig församling som utöver att fira gudstjänster haft barn- och vuxenkör, barngrupper, konfirmandgrupp, ungdomsträffar och grupper av olika slag för vuxna, hembesök hos äldre, kaffeservering och julbasar.

Under några år har det funnits en intern problematik men församlingen har sedan hösten 2020 en nystart. Gudstjänst firas i församlingen varje söndag och en veckomässa varannan vecka i Fuengirola. I samband med jul och påsk firas gudstjänster i Marbella och i Nerja. Församlingens vision inför framtiden är att bli en mer uppsökande församling. De vill utveckla verksamhet som riktar sig till människor som är mitt i livet, unga och unga vuxna och de ser ideella som en stor kraft som kommer vara nödvändiga för att bedriva verksamheten i framtiden.

En viktig mötesplats i församlingen är kaffeserveringen som ses som ett medlemscafé utan kommersiellt intresse. En viktig inkomstkälla har däremot de många vigslarna.

Information om församlingens verksamhet sker via sociala medier och via affischering samt annonser i svenska lokaltidningar.

Utredarens förslag

Utredaren föreslår att Costa del Sol blir kvar som egen församling. Församlingen ansvarar även för kontakterna med Madrid. Då utredaren lämnat förslag till organisationsmodell som håller samman Svenska kyrkans utlandsförsamlingar i Spanien lämnas en redogörelse av dem under Teneriffa, Los Cristianos.

*Gran Canaria, San Augustin
Las Palmas, Playa Ingles*

Pastoralt område

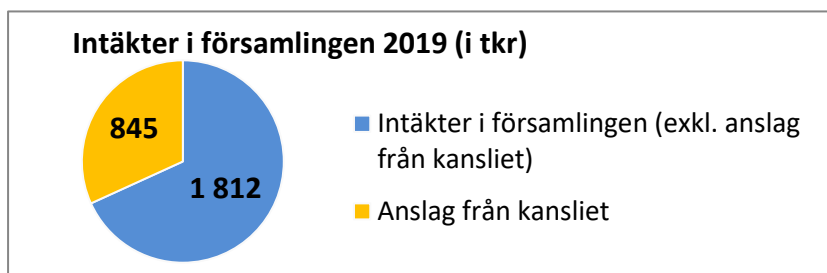
Gran Canaria som är den tredje största ön i ögruppen Kanarieöarna.

Målgrupp

Människor med svenskspråkig identitet i alla åldrar såväl bofasta, säsongsboende som korttidsturister. Vid kriser och katastrofer omfattar det pastorala ansvaret även öarna Fuerteventura och Lanzarote i provinsen Las Palmas, Spanien.

Ekonomi

Nationell nivå's kostnader för församlingen 2019 var 3,8 miljoner kronor. Församlingens totala kostnader 2019 var 2,8 miljoner kronor. Församlingen fick 2019 anslag av nationell nivå till hyran av kyrkolokalen. 2021 var nationell nivå's kostnad för församlingen 4,3 miljoner kronor pga. Ett extra anslag på 0,5 miljoner kronor.

Medarbetare

3 utsända kyrkoherde, komminister, musiker

Lokalanställda caféansvarig 75 procent, cafébiträde säsongsanställd på heltid, lokalvårdare 30 procent

75 volontärer/ideella medarbetare

Lokaler

Kyrko-/verksamhetslokaler hyrs

Personalbostäder ägs av Trossamfundet samt hyrs

Medlemmar

Cirka 300

Ekumenik och samhällskontakter

Den ekumeniska samverkan som finns på Gran Canaria är av praktisk karaktär. I den ekumeniska kyrkan Templo Ecumenico i Playa del Ingles är det musikgudstjänst en gång i veckan. Det finns även pastoral närvaro på de ekumeniska gudstjänsterna som sker där men i katolsk miljö. Det finns kontakter med Engelska kyrkan i Las Palmas. Församlingen lånar kyrkan för konserter och gudstjänster samt har ekumeniska kontakter med församlingen. Församlingens personal träffar bara Norska sjömanskyrkans medarbetare en gång om året då verksamheterna ligger på olika platser men skulle kunna samverka kring exempelvis ungdomsverksamhet och diakonala utmaningar. Församlingen samarbetar med de två Skandinaviska turistkyrkorna i Las Palmas och i Templo Ecumenico.

Församlingen har en väl utvecklad samverkan med svenska skolan som ligger granne med kyrkan i San Agustin. Det finns ett bra samarbete med konsulatet som regelbundet förmedlar kontakt med Svenska kyrkan till enskilda med svenskspråkig identitet som behöver vidare stöd och omsorg. Församlingen har också god samverkan med resebyråer och sjukhus när människor med svenskspråkig identitet blivit inlagda på dem.

Verksamhetsstatistik

Antal gudstjänster 450

Besökare på gudstjänster 8 479

Utmaningar

Stärka ekonomin

Caféverksamhet som drivs av utsänd personal

Inom församlingens upptagningsområde finns såväl bofasta, säsongsboende och turister. Perioden januari-mars och oktober-december betraktas som högsäsong. Utgångspunkten för församlingens verksamhet är kyrkan i San Agustin, med dess café och bibliotek. Den är då öppen 7 dagar i veckan. Överskottet från caféverksamheten går till församlingens diakonala/pastoral verksamhet. I kyrkan firas gudstjänster såväl på söndagar som under vardagarna. Här finns kyrkokör. På vardagarna bedrivs

verksamhet bland, barn, unga och vuxna. En inkomstkälla för församlingen är vigslarna.

Perioden april-september betraktas som lågsäsong för då vistas många av de med svenskspråkig identitet som bor på Gran Canaria i Sverige och antalet svenska turister är få. Under den perioden bedrivs en begränsad verksamhet.

Församlingen möter många som behöver stöd i händelser av sjukdom och dödsfall eller som hamnat snett pga. alkohol, droger eller hemlöshet.

Utredarens förslag

Utredaren föreslår att Gran Canaria och Teneriffa läggs samman och bildar en församling med ett kyrkoråd och en kyrkokommitté på varje plats. Den nya församlingen ansvarar för Kanarieöarna i sin helhet. Då utredaren lämnat förslag till organisationsmodell som håller samman Svenska kyrkans utlandsförsamlingar i Spanien lämnas en redogörelse av dem under Teneriffa, Los Cristianos.

*Mallorca, Palma de Mallorca
Alcudia, Barcelona, Madrid*

Pastoralt område

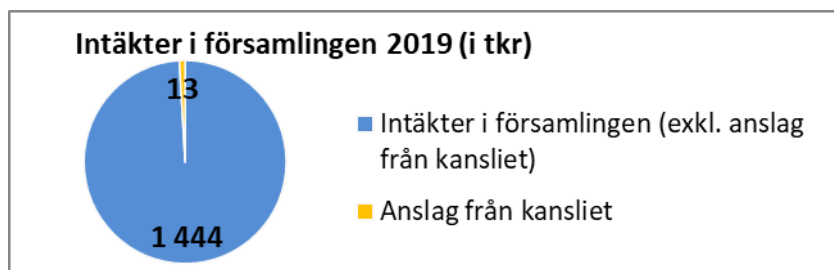
Mallorca och de övriga Baleariska öarna samt Barcelona och Madrid.

Målgrupp

Människor med svenskspråkig identitet i alla åldrar som är bofasta eller vistas inom området.

Ekonomi

Nationell nivå's kostnader för församlingen 2019 var 2,6 miljoner kronor. Församlingens totala kostnader 2019 var 2,0 miljoner kronor. Det finns en äldre kyrkolokal ska avyttras. Den ägs av stiftelsen för Svenska kyrkan i utlandet.

Medarbetare

2 utsända kyrkoherde och komminister, musikertjänst vakant
2 lokalanställda ekonom heltid, lokalvård timanställd
62 volontärer/ideella medarbetare

Lokaler

Kyrkolokal ägs av nationell nivå
Personalbostäder ägs via stiftelsen

Medlemmar

Cirka 380 medlemmar (medlemsavgift 35 euro per år)

Ekumenik och samhällskontakter

Det finns ett aktivt ekumeniskt samarbete på ön. Under ledning av den katolske biskopen på ön träffas alla kyrkor. Ekumeniska böneveckan är en stor händelse på ön. Tillsammans med ett par katolska församlingar firas gudstjänst tillsammans vid luciatid. Svenska kyrkans präster får förrätta dop och vigslar i kyrkor på norra delarna

av ön. Församlingen samverkar med ett kloster på ön som kan ta emot grupper, konfirmandläger och retreator.

Det finns en god samverkan med svenska skolan på Mallorca. Det görs besök på skolan där församlingen medverkar kring olika temata och kring luciafirande och andra högtider.

Det finns ett etablerat samarbete och förtroende mellan det svenska konsulatet och församlingen. Exempelvis ingår kyrkan i konsulatets krisplan. Ambassaden i Madrid har också besökt församlingen för att informera sig om verksamheten och uppmantra till fortsatt samverkan.

Det finns ett gott samarbete med sjukhusen som kontaktar församlingen vid behov. På Mallorca finns en aktiv SWEA-förening.

Verksamhetsstatistik

Antal gudstjänster 240

Besökare på gudstjänster 9 420

116 vigslar

Utmaningar

Vara relevant kyrka.

Inom församlingens upptagningsområde finns såväl bofasta, säsongsboende som turister. Det sker en inflyttning av Människor med svenskspråkig identitet till området. Perioden mars-oktober betraktas som högsäsong. Under den perioden ligger församlingens fokus på vigslar, gudstjänster, akuta diakonala ärenden och sjukhusbesök. Den största inkomstkällan för församlingen är vigslarna.

Perioden november-februari betraktas som lågsäsong och under den perioden bedrivs församlingsverksamhet av mer traditionell karaktär.

I församlingen firas mässa varje söndag. Det firas också veckomässor exempelvis när konfirmanderna träffas. Det bedrivs barn- och konfirmandverksamhet. Det finns en vuxenkör men också annan verksamhet för vuxna. Det genomförs årligen en julbasar och den utgör en betydande inkomstkälla för församlingen. De svenska högtiderna firas. Valborgsfirandet sker i samverkan med SWEA. Luciaåget i Palmas stora katedral.

Församlingen använder sin hemsida, sociala medier och en egen podd när den informerar om sin verksamhet.

Utredarens förslag

Utredaren föreslår att Mallorca och Costa Blanca läggs samman och bildar en församling med ett kyrkoråd och en kommitté på varje plats. Den nya församlingen ansvarar även för kontakterna med Barcelona. Då utredaren lämnat förslag till organisationsmodell som håller samman Svenska kyrkans utlandsförsamlingar i Spanien lämnas en redogörelse av dem under Teneriffa, Los Cristianos.

Teneriffa, Los Cristianos

Pastoralt område

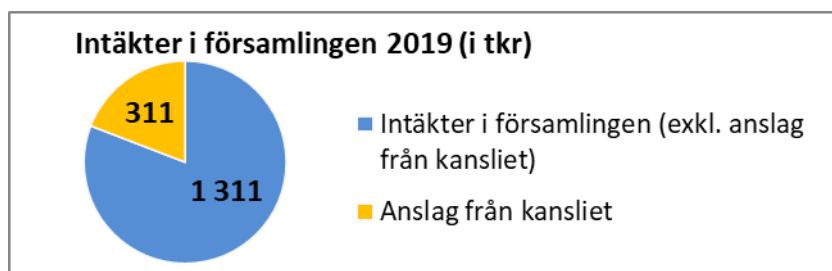
Provinsen Teneriffa som innefattar La Palma, La Gomera, El Hierro och Teneriffa som är den största ön i ögruppen Kanarieöarna.

Målgrupp

Människor med svenskspråkig identitet i alla åldrar som bor eller vistas i provinsen.

Ekonomi

Nationell nivåns kostnader för utlandsverksamheten 2019 var 2,2 miljoner kronor. Församlingens totala kostnader 2019 var 1,5 miljoner kronor.

Medarbetare

3 utsända kyrkoherde, musiker och ass församlingsarbete, Obs! Vakanta tjänster
2 lokalanställda husmor 100 procent, lokalvård timanställd, under högsäsong 3
cafépersonal 80 procent
30 volontärer/ideella medarbetare

Lokaler

Kyrkolokal som också innehåller café ägs av församlingen.
Personalbostad, 1 lägenhet ägs av Stiftelsen Svenska kyrkan i utlandet men avgiften betalas av församlingen.
Personalbostad, 1 lägenhet hyrs av församlingen.

Medlemmar

Cirka 125 (medlemsavgift 25 euro per år)

Ekumenik och samhällskontakter

Det finns en samverkan med Norska sjömanskyrkan genom att det firas en del gemensamma gudstjänster och visst samutnyttjande av personal, under lågsäsong spelar musikern i Norska sjömanskyrkan varannan vecka på församlingens gudstjänster. Finska kyrkan är hyresgäster i församlingens kyrka i Los Cristianos. Hyreskontraktet tecknas på årsbasis. I samband med den Ekumeniska böneveckan samverkar församlingen med Skandinaviska turistkyrkan i Puerto de la Cruz, katolska kyrkan och anglikanska kyrkan. Det sker också ett årligt återkommande Luciafirande i den katolska kyrkans lokaler i El Médano och en del informella kontakter med den anglikanska kyrkan.

Det finns kontakter och samverkan med svenska konsulatet i Las Palmas på Gran Canaria och med ambassaden i Madrid. Dessa handlar främst om sådant som hör hemma inom den diakonala verksamheten.

Skandinaviska klubben hyr kontorslokal av församlingen och nyttjar även andra lokaler, främst utomhus, för sin verksamhet.

Svenska skolan ligger granne med församlingen. Skolan har sina avslutningar i kyrkan.

Församlingens medarbetare och ideella besöker människor med svenskspråkig identitet som blir inlagda på sjukhus. Besök och samtal förs också med människor med svenskspråkig identitet som är på rehabiliteringscentret Vintersol.

Verksamhetsstatistik

Antal gudstjänster 206

Besökare på gudstjänster 4 03

Utmaningar

Få församlingens ekonomi att bli stabil.
Ny kyrkoherde och assistent till hösten.

Församlingen har haft några turbulenta år men 2019 beskriver den själv som ett år som präglas av nystart. Arbete med att ta fram en ny församlingsinstruktion påbörjades. Inom församlingens upptagningsområde finns såväl bofasta, säsongboende som turister. De säsongboende är huvudsakligen pensionärer men även barnfamiljer. Det finns många som vistas på Teneriffa av hälsoskäl. Perioden oktober-mars betraktas som högsäsong. Kyrkan är öppen 7 dagar i veckan och har många besökare alla dagar. Det firas gudstjänst/mässa varje söndag, veckomässa varannan vecka och regelbundet inbjuds till morgonbön. Här finns bland annat barn- och vuxenkör, samtalsgrupper, pilgrimsvandringar, sittgymna, bibliotek och bokcirkel och ett café som är öppet dagligen under högsäsongen. Perioden april-september betraktas som lågsäsong. Många med svenskspråkig identitet är då i Sverige och det är främst briter och tyskar som besöker kyrkans lokaler. Den diakonala verksamheten är inte lika säsongbunden som övrig verksamhet. Utöver hem- och sjukbesök möter församlingen brottsoffer som exempelvis bestulits på plånbok och hjälper svenska konsulatet med konsulära ärenden. Församlingen vill bidra till meningsfullhet och sammanhang samt motverka ensamhet och utsatthet.

Utredarens förslag

Utredaren föreslår att Teneriffa och Gran Canaria läggs samman och bildar en församling med ett kyrkoråd och en kyrkokommitté på varje plats. Den nya församlingen ansvarar för Kanarieöarna i sin helhet. Då utredaren lämnat förslag till organisationsmodell som håller samman Svenska kyrkans utlandsförsamlingar i Spanien lämnas en redogörelse av dem under Teneriffa, Los Cristianos.

Utredarens förslag för Svenska kyrkans utlandsförsamlingar i Spanien

Utredaren har lämnat två förslag till framtida organisationsmodeller som i någon mån håller samman Svenska kyrkans utlandsförsamlingar i Spanien. Av geografiska och miljömässiga skäl förordar utredaren ett av alternativen. Här lämnas en kort redogörelse av det alternativet.

Nationell nivå finansierar för Spanien 7 utsända och antalet församlingar minskar till tre. Eventuellt ökade resekostnader i församlingarna finansieras av nationell nivå. Utredaren föreslår att det ska bildas en pastoratsliknande organisation med gemensamt finansierad personaladministration för de tre församlingarna och att de tre kyrkoherdarna ska bilda en ledningsgrupp för den pastoratsliknande organisationen. Vidare att nationell nivå ska utreda arbetsgivarfrågan ytterligare. Vidare att behovet av lokaler, exempelvis ägandeförhållanden och samutnyttjande, skyndsamt ses över och anpassas till församlingarnas ekonomiska bärkraft. Utredaren föreslår också att det tas fram en handlingsplan för att minska kostnader för lokalt anställd personal samt genomföra en utbildningsinsats i syfte att stärka de ideellas roll i församlingarna.

Skälen för rådets förslag för Svenska kyrkans utlandsförsamlingar i Spanien

Rådet delar utredarens förslag att det behövs en gemensam administration för Svenska kyrkans utlandsförsamlingar i Spanien och en gemensam arbetsgivarhantering. Rådet vill även öka samverkan mellan församlingarna i Spanien. När det kommer till frågan om antal kyrkoherdar förordar rådet att det ska vara en gemensam kyrkoherde för församlingarna i Spanien och den tjänsten bör vara placerad i Costa del Sol. Rådet föreslår av såväl rättsliga som av kostnadseffektivitetsskäl att all personal ska vara lokalt anställd men till församlingarna i Spanien bör det fortsatt utgå vissa anslag till

prästtjänsterna. Det finns flera anledningar till detta. Spanien är ett stort turistmål för många som bor i Sverige. En annan är att många av de som är aktiva i församlingarna i Spanien är fortfarande folkbokförda i Sverige och därmed som medlemmar i Svenska kyrkan betalar kyrkoavgift i Sverige.

4.2.12 Storbritannien och Irland

Rådets förslag:

1. Församlingen i London består.
2. All personal lokalt anställd men följande tjänster finansieras med anslag från Sverige:
kyrkoherde och två tjänster (Församlingen avgör vilken profil de ska ha diakon, församlingspedagog, kyrkomusiker, präst).

London

Birmingham, Bournemouth, Brighton, Bristol, Cardiff, Edinburgh, Exeter, Hampshire, Liverpool, Newcastle samt Dublin – Irland, Belfast – Nordirland

Pastoralt område

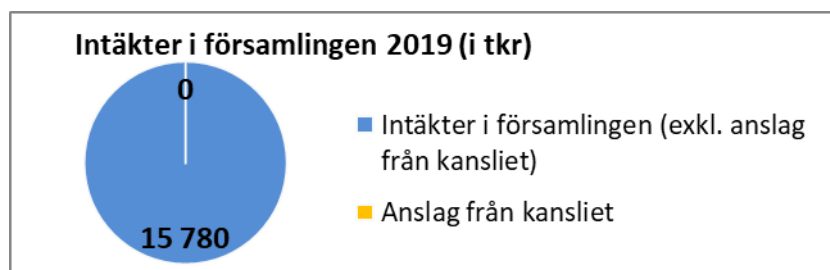
London och de brittiska öarna.

Målgrupp

Människor med svenskspråkig identitet som bor på de brittiska öarna.

Ekonomi

Nationell nivåns kostnader för församlingen 2019 var 3,0 miljoner kronor. Församlingens totala kostnader 2019 var 13,5 miljoner kronor. 2021 var både nationell nivåns och församlingens kostnader ca 15 procent lägre än 2019. Sedan 2019 har utsända tjänster övergått till lokalanställningar.

Medarbetare

3 tjänster finansieras via anslag, kyrkoherde, komminister och musiker

6 lokalanställda, varav 1 diakon

402 volontärer/ideella medarbetare

Lokaler

Kyrkolokal/-fastighet ägs av församlingen via trustees

Personalbostäder i kyrkofastigheten

Medlemmar

Cirka 1 200 (medlemsavgift 55 pund enskild person, 100 pund familj, 25 pund ungdom under 25 år, 1 200 pund för s.k. life-time-membership, 100 pund företag). 4 500 får församlingsbladet men församlingen når flera då den har övergått alltmer till digital kommunikation.

Ekumenik och samhällskontakter

Församlingen har ett nära samarbete med Church of England men även med de andra lutherska kyrkorna i Storbritannien och andra kristna kyrkor och samfund och andra religioner. Det avgörande samarbetet är en del av Borgå-överenskommelsen. Kyrkoherden och komministern har rätt att tjänstgöra i Church of England efter den lokala stiftsbiskopen och ärkebiskopens medgivande. I samarbete med St Pauls Cathedral, Westminster Cathedral eller Southwarks Cathedral sker tre av församlingens luciafiranden. Luciahögtiden stöds av SEB och SAS.

Skolverket i Sverige stöder en lördagsskola med svenskundervisning och träning i att tala svenska. Det finns en samverkan med svenska skolan, svenska ambassaden, Handelskammaren, Visít Sweden och Business Sweden. Detta har resulterat i att via församlingens hemsida och Kyrkobladet finns det information om vad som gäller för medborgarskap och vistelse i Storbritannien för svenska medborgare

Verksamhetsstatistik

Antal gudstjänster 226

Besökare på gudstjänster 6 760

Utmaningar

Stor personalomsättning

Yngre med svenskspråkig identitet har mindre kunskap om Svenska kyrkan

Församlingen bedriver i London verksamhet alla dagar i veckan genom café, regelbundna samlingar och gudstjänster. Det finns ett lärum med svenska tidningar och ett bibliotek med 3 000 volymer. Församlingen har tre körer som medverkar i gudstjänster och konserter. Det finns söndagsskola. Kyrkliga handlingar firas när sådana efterfrågas. 2–3 gånger per år firas gudstjänster på 11 olika orter. Församlingen bedriver ett omfattande diakonalt arbete.

Det finns ett nödnummer som alltid är tillgängligt. Via det erbjuds nödhjälp. Inte minst till ungdomar, i samarbete med ambassadens konsulära avdelning.

Det anordnas även träffar av mer tillfällig art och med en bred inbjudan. Här kan nämnas församlingsaftnar, vårfest vid valborgsmässoafton, midsommarfirande och julbord.

Två stora projekt genomförs varje år. Det ena är julbasaren det andra är 16 olika luciafiranden.

Utredarens förslag

Utredaren lämnar åtta olika förslag. För det första föreslår han att församlingen utarbetar en strategisk plan för hur det växande antalet människor med svenskspråkig identitet i landet ska mötas genom informationsbaserad och målgruppsrelaterade inbjudningar. Vidare att det ekumeniska uppdraget, i relation till Borgå-överenskommelsen skrivs in i de anställdas befattningsbeskrivningar. Kunskapen om den interreligiösa närvaron i London ska fördjupas genom samtal med dem, svenska och engelska myndigheter och den forskning som University of London erbjuder.

Utredaren föreslår också att församlingen ska tänka igenom vilka digitala långsiktiga förändringar i verksamhetens utformning som bör permanentas. Att församlingen som ett led i sitt självvårdande och diakonala uppdrag genomför en undersökning bland sina medlemmar för att ta reda på vilka sociala, existentiella och religiösa frågor de skulle vilja få samtala om.

Utredaren föreslår även att utlandskyrkan i samarbete med församlingen och brittiska myndigheter säkrar kontinuiteten i verksamheten genom långsiktiga

anställningar. Vidare att SKUT ska ge fortsatta anslag till församlingens grundläggande verksamhet.

Avslutningsvis föreslår utredaren att det bör undersökas om det skulle vara möjligt att ansöka om forskningsmedel för en fördjupad studie av globala migrationsrörelser.

Skälen för rådets förslag

Rådet föreslår att församlingen i London består och delar de skäl som utredaren anger för sitt förslag. Det pastorala området omfattar redan de brittiska öarna och verksamhet bedrivs på flera orter.

4.2.13 Tyskland

Rådets förslag:

1. Församlingarna Frankfurt am Main, Berlin och Hamburg består.
2. Församlingen München övergår till att vara en verksamhetsplats.
3. Församlingarna har en gemensam kyrkoherde.
4. All personal även prästerna är lokalt anställda och följande prästtjänster föreslås och är finansierade med anslag från Sverige:
Svenska kyrkan Berlin – en kyrkoherde och en komminister
Svenska kyrkan Hamburg – en komminister/församlingsherde
Svenska kyrkan Frankfurt am Main – en komminister/församlingsherde.
5. Mobil präst Europa placeras i Frankfurt am Main finansieras med anslag från Sverige.
6. Verksamhetsplats Nederländerna läggs under kyrkoherdens i Berlin pastorala ansvar.

Berlin

Köln, Bonn, Lützen

Pastoralt område

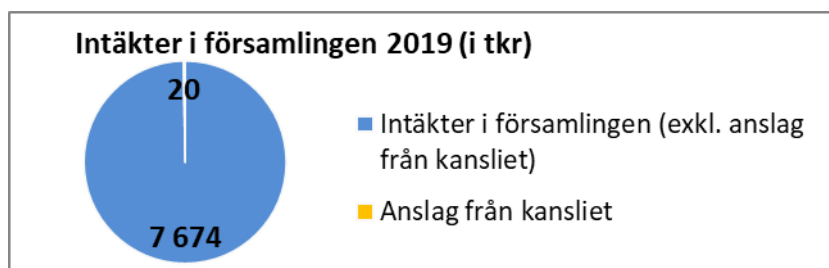
Delstaten Berlin samt förbundsstaterna Berlin Brandenburg, Mecklenburg-Vorpommern, Sachsen-Anhalt, Sachsen och Nordrhein-Westfalen. Verksamhetsplatsen i första hand Berlin enstaka gudstjänster i Bonn och Lützen samt en Luciagudstjänst i Bonn.

Målgrupp

Människor med svenskspråkig identitet som är fast bosatta inom församlingens pastorala område, turister och många besökande grupper från Sverige.

Ekonomi

Nationell nivåns kostnader för församlingen 2019 var 1,5 miljoner kronor. Församlingens totala kostnader 2019 var 7,0 miljoner kronor. Nationell nivåns låga kostnad beror på bidrag från Evangelische Kirche in Deutschland (EKD) till utsänd personal.

Medarbetare

2 utsända medarbetare, kyrkoherde och komminister, bidrag till tjänsterna från EKD
9 lokalanställda, en del hel- och deltidstjänster bl.a. inom förskola, kyrkomusiker, administratör/kommunikatör och husmor

1 ekonom 88 procent anställd av Stiftung für die Schwedische Victoriagemeinde

352 volontärer/ideella medarbetare

Lokaler

Kyrkolokal/-fastighet ägs av församlingen Stiftung für die Schwedische Victoriagemeinde

Personalbostäder i kyrkofastigheten

Svenska skolan, som har församlingen som huvudman, är hyresgäst i fastigheten

Medlemmar

Cirka 400 medlemmar (medlemsavgift 30 euro för pensionär och studerande, 50 euro för enskilda personer, 80 euro för familjer) Överföring av kyrkoskatt sker till Victoriaförsamlingen för medlemmar som samtidigt betalar kyrkoskatt till Evangelische Kirche Berlin-Brandenburg-schlesische Oberlausitz (EKBO, landskyrka inom EKD).

Ekumenik och samhällskontakter

Det finns ett samarbetsavtal med EKD och församlingen har såväl lokala kontakter med EKD i Berlin som nationellt.

Församlingen har regelbundna kontakter med Bahnhofsmision och med andra liknande organisationer som arbetar socialt i Berlin.

En ambassadtjänsteman är invald i kyrkorådet som kontaktperson mellan ambassad och församling. Församlingen har regelbunden kontakt med flera svenska organisationer som SWEA, Handelskammare och Juniorhandelskammaren.

Verksamhetsstatistik

Antal gudstjänster 320

Besökare på gudstjänster 5 649

Utmaningar

Församlingen är huvudman för Svenska skolan.

Församlingen har ett rikt gudstjänstliv. Huvudgudstjänst, i regel högmässa, alla sönd- och helgdagar i församlingens kyrka. Under veckodagarna hålls middagsbön och på onsdagskvällarna veckomässa. Det finns såväl flera barn- som vuxenkörer som medverkar vid gudstjänster och konserter. Församlingen driver en förskola och har även öppen förskola. Dessa är en viktig del av församlingens barnverksamhet. Det finns syförening, öppen gemenskapsverksamhet med lunch och bibelstudiegrupp. Församlingen anordnar julbasar.

Hamburg

Bremen, Hannover, Lübeck, Kiel

Pastoralt område

Hamburg, Schleswig-Holstein, Niedersachsen, Bremen och Mecklenburg-Vorpommern.

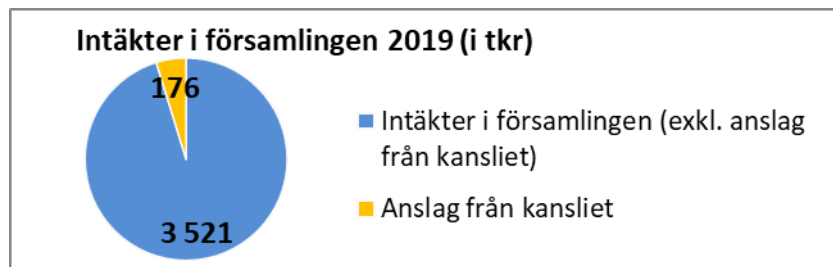
Målgrupp

Människor med svenskspråkig identitet i området som är fast boende eller vistas en kortare period i landet och tyskar med stark Sverigeanknytning. Det förekommer att

turister kommer till gudstjänster och att grupper eller köror från Sverige besöker församlingen.

Ekonomi

Nationell nivåns kostnader för församlingen 2019 var 1,1 miljoner kronor. Församlingens totala kostnader 2019 var 4,1 miljoner kronor. Nationell nivåns lägre kostnad beror på bidrag från EKD motsvarande kostnaden för utsänd personal.

Medarbetare

1 utsänd medarbetare, kyrkoherde, bidrag till tjänsten från EKD
1,5 lokalanställda kontor, körledare och ideella 50 procent, administration 50 procent, husmor 50 procent
200 volontärer/ideella medarbetare

Lokaler

Kyrko-/församlingslokal hyrs av församlingen.
Personalbostäder hyrs i kyrkofastigheten.

Medlemmar

Cirka 650 (medlemsavgift 100 euro för familj, 65 euro för enskilda personer, 10 euro för student). Överföring av kyrkoskatt sker till församlingen för medlemmar som samtidigt betalar kyrkoskatt till Evangelisch-Lutherische Kirche in Norddeutschland (landskyrka inom EKD).

Ekumenik och samhällskontakter

Det finns ett samarbetsavtal med EKD. De fyra nordiska ländernas utlands/sjömanskyrkor ligger på samma gata i Hamburg. Församlingarna samverkar kring nordiska gudstjänster och gemensam marknadsföring av julbasarerna. Det finns också ett visst utbyte med Gammal-katolikerna i Hamburg.

I Hamburg finns ett honorärkonsulat, handelskammare, Skandinaviska klubben och Skandinaviska skolan. Barn till vårdnadshavare med svenskspråkig identitet går också i den internationella skolan som finns i Hamburg.

När det gäller beredskapsplanering har honorärkonsulatet under ledning av ambassaden utarbetat skriftliga instruktioner för kris- och katastrof. I den räknar man också med den svenska församlingen, vars beredskapsplan enligt konsuln är mer detaljerad än konsulatets.

Verksamhetsstatistik

Antal gudstjänster 133
Besökare på gudstjänster 4 212
2017 drygt 50 000 besökare i kyrkan

Utmaningar

Ekonomiska och personella resurser.
Finns som kyrka för alla åldrar.

Församlinglivet i Hamburg har påfallande likheter med en större församling i Sverige. Högmässa varje söndag och en veckomässa på torsdagar, men när prästen är ledig firas lekmanaledda gudstjänster. Här finns körer, barngrupp, läsecirkel, syförening, grupp som samtalar om tron och seniorluncher. Bland årets stora begivenheter räknas julbasaren och flera luciakonsserter.

Frankfurt am Main

Kassel, Heidelberg, Saarland, Stuttgart

Pastoralt område

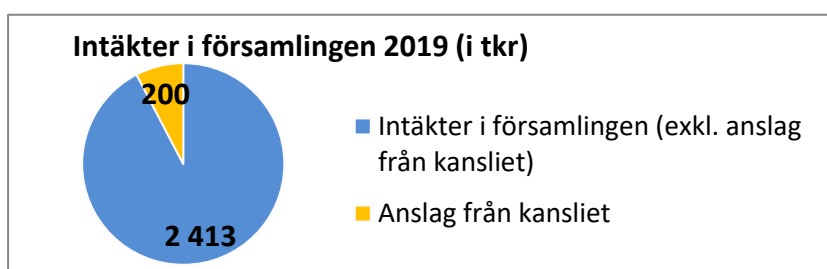
Förbundsländerna Hessen, Baden-Württemberg, Saarland och Rheinland-Pfalz. Verksamhetsplatsen huvudsakligen förlagd till Frankfurt am Main. Firar gudstjänst ett par gånger om året i Heidelberg, Kassel, Homburg och Stuttgart.

Målgrupp

Boende och besökande i det pastorala området. De flesta som bor i Frankfurt gör det mellan 2–4 år vilket gör att församlingen ständigt förnyas.

Ekonomi

Nationell nivåns nettokostnad för församlingen 2019 var 0,5 miljoner kronor. Församlingens totala kostnader 2019 var 1,6 miljoner kronor. Nationell nivåns låga kostnad beror på bidrag från EKD till utsänd personal.

Medarbetare

1 utsänd medarbetare, kyrkoherde av heltidstjänsten disponerar München 20 procent, bidrag till tjänsten som kyrkoherde från EKD

2 lokalanställda administration, ekonomi s.k. "minijobb" högst 10 timmar per vecka

2 lokala konsultavtal kommunikatör och vaktmästare

Volontärer

Lokaler

Kyrkolokal / -fastighet ägs av församlingen

Personalbostäder i kyrkofastigheten

Medlemmar

Cirka 300–400 familjer (medlemsavgift 50 euro för enskilda personer, 90 euro för familj, 10 euro för au pair och studenter sam 50% nedsättning om man bor mer än 10 mil från Frankfurt. Överföring av kyrkoskatt sker till församlingen för medlemmar som samtidigt betalar kyrkoskatt till Evangelischen Kirche in Hessen und Nassau (landskyrka inom EKD).

Ekumenik och samhällskontakter

Det finns ett samarbetsavtal med EKD. Församlingen samverkar och firar regelbundet gudstjänster tillsammans med Finska och anglikanska kyrkorna inom ramen för Borgå-överenskommelsen och med lokala tyska församlingar. Vid större

arrangemang får församlingen låna den kyrka, Festeburgkirche, som ligger granne med församlingen. Församlingen deltar i det ekumeniska konventet i Frankfurt.

Det finns en honorärkonsul och församlingen ingår i konsulatets kris- och katastrofplanering.

Verksamhetsstatistik

Antal gudstjänster 70

Besökare på gudstjänster 937

Utmaningar

Stor omsättning på kyrkoherdetjänsten under många år.

Balans mellan Frankfurt am Main och München.

Två söndagar i månaden firar församlingen gudstjänst i sin kyrka. Det firas också kvällsmässor. Det finns barn- och kyrkokör. I kombination med barnkören har man barntimmar. Bibelstudium sker en gång i månaden liksom öppen gemenskasverksamhet för de som är 55+. Församlingen bjuder också in till träffpunkt för unga och vuxna. Församlingen anordnar Luciakonsert och julbasar.

Bayern

München, Nürnberg

Pastoralt område

Förbundslandet Bayern. Församlingens verksamhetsplats är München men några gudstjänster firas under året i Nürnberg.

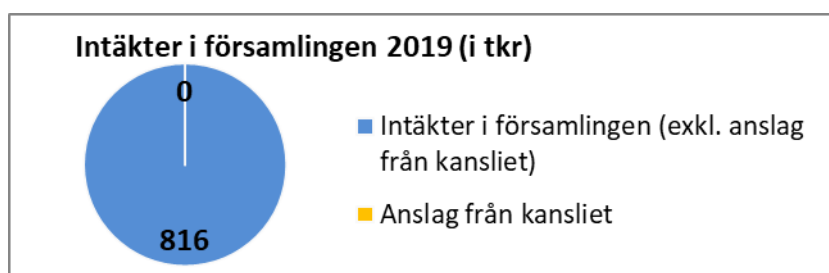
Målgrupp

Alla människor med svenskspråkig identitet som bor i området permanent eller för kortare tid. De flesta är idag äldre personer då församlingen har svårt att nå människor med svenskspråkig identitet som befinner sig i området.

Kyrkoherden besöker församlingen en helg per månad.

Ekonomi

Nationell nivåns kostnader för utlandsverksamheten 2019 var 0 miljoner kronor. Församlingens totala kostnader 2019 var 0,7 miljoner kronor.

Medarbetare

1 utsänd medarbetare, kyrkoherde 20 procent, delas mellan Frankfurt och München
Volontärer

Lokaler

Liten samlingslokal hyrs av församlingen.

Medlemmar

Cirka 130 hushåll (medlemsavgift 80 euro för familj, 40 euro för enskild person, 20 euro för au pair).

Ekumenik och samhällskontakter

Svenska församlingen är medlem i IKEM – Interkulturell Evangelisch in München under ledning av EKD (Evangelische Kirche Deutschland). Församlingen deltar i olika gemensamma möten, seminarier och gudstjänster. Församlingen ingår även i samarbetet med Interkulturell Evangelisch in Bayern.

Församlingen samarbetar med Evangelische Landeskirche Bayern samt med olika svenska företag. Det finns många svenska föreningar i området bl.a. SWEA, Svenska skolföreningen, Svenska kören, Nordiska kören, svensk förskola – Björnbären och Deutsch-Schwedische Vereinigung – verkar för ett svenskt-tyskt kulturellt utbyte. Församlingen inbjuder varje år dessa till möten och fördjupat samarbete.

Det finns en honorärkonsul och med den har församlingen en överenskommelse om kontaktvägar i händelse av större katastrofer.

Verksamhetsstatistik

Antal gudstjänster 25

Besökare på gudstjänster 861

Utmaningar

Stor omsättning på kyrkoherdetjänsten under många år.

Balans mellan Frankfurt am Main och München

Församlingslivet präglas av prästens besök en helg per månad. Vid den gudstjänsten är det även söndagsskola Däremellan är det ideella som sköter verksamheten. Det finns en barn- och en vuxenkör, dagträffar, månadsträff, filmkvällar och föräldracafé.

Redan innan församlingen bildades fanns det en julbasar. Det är därför fortfarande långt fler än de som är aktiva i församlingen som är aktiva i den. Det finns en särskild kommitté för den men basaren står under kyrkorådets ansvar. Hälften av överskottet från basaren delas ut till en fristående välgörenhetsorganisation i München.

Utredarens förslag avseende Svenska kyrkans utlandsförsamlingar i Tyskland

Utredaren bedömer att de nuvarande utlandsförsamlingarna i Tyskland (Svenska Victoriaförsamlingen i Berlin, Svenska Gustaf Adolfsförsamlingen i Hamburg, Svenska kyrkan i Frankfurt am Main samt Svenska församlingen i Bayern) utifrån deras verksamhet, personal, lokaler, ekonomi och ekumeniska engagemang har förutsättningar och förmåga att långsiktigt och självständigt och genom egen finansiering fortsätta att fullgöra sin uppgift. Denna bedömning har gjorts med utgångspunkt från de fyra församlingarnas nuvarande verksamhetsprofil som när det gäller volym, bredd och intensitet varierar mycket från den största församlingen i Berlin till den minsta i München.

Vidare förordar utredaren starkt att Svenska kyrkan i utlandet fortsätter att sända ut fyra SKUT-anställda präster till Tyskland. Det är en insats som ger mycket stor utväxling, ekonomiskt genom bidrag från EKD och pastoralt genom att utlandsförsamlingarna i Tyskland är välfungerande och stabila. Utredningen har dessutom klarlagt tyska arbetsrättsliga hinder mot tidsbegränsade lokala anställningsavtal längre än två år.

Utredaren föreslår att en av prästtjänsterna delvis får en mobil uppgift och på det viset kan möta att exempelvis det folkrika förbundslandet Nordrhein-Westfalen med många bosatta med svenskspråkig identitet men som i stort sett ligger i utanför aktiv närvaro från Svenska kyrkan.

Slutligen pekar utredaren på behovet av längre anställningstid för utsända präster för att en församlingsbyggande kontinuitet ska kunna uppnås. Målbilden som anges är fem år.

Skälen för rådets förslag för Svenska kyrkan i utlandsförsamlingar i Tyskland

Rådet gör samma bedömning som utredaren att församlingarna Berlin, Hamburg, Frankfurt am Main har förutsättningar och förmåga att långsiktigt och självständigt och genom huvudsakligen egen finansiering fortsätta att fullgöra sina uppgifter som utlandsförsamlingar. Vidare delar rådet utredarens bedömning att nuvarande tjänsteutrymme ska finnas i Tyskland, och att det är viktigt att kyrkostyrelsen arbetar för att bidraget, som utgår enligt Svenska kyrkans överenskommelse med EKD, ska fortsätta. Bidraget på trehundra tusen euro används som en delfinansiering av anslaget från Sverige till församlingarnas prästtjänster.

Enligt rådets antagna församlingskriterier övergår München till att vara en verksamhetsplats, dock med samma stöd och omfattning som tidigare.

Det pastorala ansvaret för Nederländerna läggs under kyrkoherden i Berlin, då verksamheten planeras ligga i den mobila prästen Europas arbetsuppgifter.

Rådet har också noterat att såväl Berlin som Hamburg anger att Mecklenburg-Vorpommern som en del av sina pastorala områden under det att Thüringen inte nämns. Detta är något som behöver justeras.

4.2.14 Österrike

Rådets förslag:

1. Svenska kyrkan i Österrike består som församling
2. Ansvar för Tjeckien, Slovakien och Ungern flyttas till mobil präst Europa (Frankfurt am Main).
3. Kyrkoherde anställs lokalt men finansieras med anslag från Sverige.

Wien

Klagenfurt, Salzburg samt Tjeckien, Slovakien och Ungern

Pastoralt område

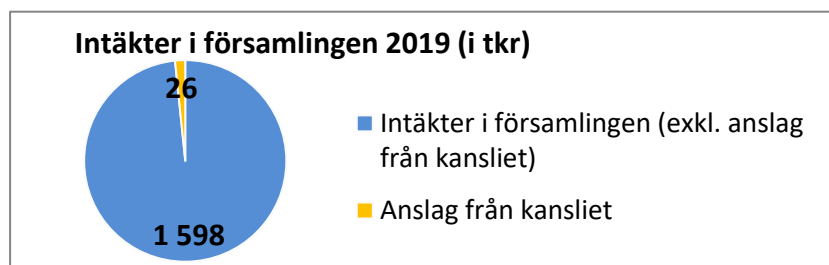
Österrike, Tjeckien, Slovakien och Ungern. Församlingens verksamhetsplats är Wien men två gånger per termin firas gudstjänster i Klagenfurt och Salzburg, Budapest och Prag.

Målgrupp

Människor med svenskspråkig identitet och svensktalande som bor permanent i länderna eller bor där för en kortare tid.

Ekonomi

Nationell nivåns kostnader för utlandsverksamheten 2019 var 1,9 miljoner kronor. Församlingens totala kostnader 2019 var 1,7 miljoner kronor.

Medarbetare

2 utsända medarbetare, kyrkoherde och musiker

1 volontär lokalt anställd och på timmar lokalvårdare

151 volontärer/ideella medarbetare

Lokaler

Kyrko-/verksamhetslokal hyrs av församlingen.

Personalbostäder i kyrkofastigheten samt hyrs externt av församlingen.

Medlemmar

Cirka 200

Ekumenik och samhällskontakter

Den finska församlingen i Wien hyr lokalerna för att fira gudstjänst vissa söndagar samt ett kontorsrum i fastigheten. Även den isländska församlingen hyr ibland kyrkorummet för att fira gudstjänst.

Församlingen hyr ibland ut lokaler till konserter och andra arrangemang. Ett diakonalt samarbete ska påbörjas med Altkatolische Kirche i Wien.

Det finns kontakter med ambassaderna i Wien, Budapest och Prag. Församlingen ingår i de tre ambassadernas beredskapsplaner vid eventuella kriser. Ambassaden i Wien ser församlingen som viktig vid kris och katastrof, stöd vid sjukdom och olyckor. De pekar också på att församlingen kan vara ett stöd för unga med svenskspråkig identitet som kommit för att studera eller arbeta men hamnar i en existentiell kris. De nämner även att församlingens verksamhet bidrar till att främja kunskap om och intresse för Sverige.

Församlingen har kontakter med Svenska skolan och med svenska organisationer i området bl.a. SWEA. Det finns även en del företagskontakter. I församlingens kris- och katastrofberedskap ingår samarbete med Svenska skolan och ambassaden.

Verksamhetsstatistik

Antal gudstjänster 275

Besökare på gudstjänster 4 436

Utmaningar (saknas uppgift om)

Gudstjänst firas varje sön- och helgdag under året. Veckomässa firas en gång i veckan och flera dagar är det morgonböner. En liten del av besökarna är turister. Det finns två barnkörer och en vuxenkör. Det finns en barngrupp som träffas två gånger i veckan och barnen är med i söndagens gudstjänst. Hembesök är vanligt förekommande. Årligen anordnas en stor julbasar. Det firas också gudstjänster på andra platser än Wien. I Prag samlar man en gång i månaden unga studenter och unga andra. Det arbetet leds av en ideell.

Utredarens förslag

Utredaren ser det som självklart att församlingen i Wien ska finnas kvar. Det motiverar hon med att det bor många människor med svenskspråkig identitet i Wien och att det finns många svenska studenter och turister i Österrike och angränsande länder. Utredaren ställer sedan ett antal frågor kring hur församlingen bättre skulle kunna finnas till för turister och hur den skulle kunna nå fler studerande. En annan om en stärkt ekumenisk samverkan skulle kunna frigöra resurser. När det gäller hur församlingens ekonomi skulle kunna stärkas. Förordar utredaren en kampanj för att få fler att betala medlemsavgift. Vidare förespråkar utredaren att det bör övervägas om fler lokaler i fastigheten kan hyras ut. Utredaren frågar sig också om ambassaderna skulle kunna bidra ekonomiskt om församlingen ökar sitt samarbete med dem.

Utredaren förordar att det fortsatt ska finnas två personer som är anställda av Svenska kyrkan i utlandet. Möjligen med en något minskad tjänstgöringsgrad på den ena tjänsten.

Skälen för rådets förslag

Rådet delar utredarens förslag om att församlingen behöver fokusera på Österrike. För att detta ska kunna ske flyttas ansvar för kringliggande länder över till mobil präst Europa. Kyrkoherden anställs lokalt, möjligen via någon av Svenska kyrkans systerkyrkor.

4.3 Nord- och Sydamerika

4.3.1 Kanada

Rådets förslag:

1. Församlingen förblir en ordinarie utlandsförsamling i samverkan med Evangelical Lutheran Church in Canada (ELCIC).
2. 40 procent kyrkoherdetjänst i Toronto samt 60 procent mobil tjänstgöring i Nordamerika. Tjänsten finansieras med anslag från Sverige.

Toronto

Vancouver, Ottawa, Montréal

Pastoralt område

Kanada. Svenska kyrkan i Toronto tillhör sedan 1953 Evangelical Lutheran Church in Canada, ELCIC. Kyrkan är medlem i Lutherska världsförbundet och Kyrkornas världsråd. Den har vidare full kommunion med Anglikanska kyrkan, Waterloo Declaration. Den svenska församlingen tillhör the Eastern Synod och är helt integrerad i ELCIC.

Målgrupp

Svensktalande som bor i eller besöker Kanada. Den huvudsakliga målgruppen är människor med svenskspråkig identitet som bor i Ontario. I Vancouver firas gudstjänst två gånger om året. I Ottawahar en sommargudstjänst firats och i Montréal har en gudstjänst firats i samband med ett luciafirande.

Ekonomi

Nationell nivåns kostnader för utlandsverksamheten är ett årligt verksamhetsbidrag 300 000 kronor, var av 20 000 kronor ska avsättas för resor till satellitförsamlingar, samt prästens reskostnader vid början och slutet av tjänstgöringsperioden. Församlingen står för alla andra kostnader cirka 700 000 kronor.

Medarbetare

1 kyrkoherde som rekryteras av Svenska kyrkan i utlandet men godkänns av synodbiskop och anställs lokalt

1 kanslist, timanställd

1 kantor, timanställd

volontärer/ideella medarbetare

Lokaler

Kyrko-/verksamhetslokal hyrs av församlingen av Agricola Finnish Lutheran Church. Personalbostäder hyrs av församlingen.

Medlemmar

Medlemskapet i ELCIC skiljer sig från det i Svenska kyrkan men församlingsbladet skickas till cirka 505 adresser. (Ingen fastställd medlemsavgift utan frivilliga gåvor.)

Ekumenik och samhällskontakter

Församlingen är en församling inom ELCIC.

Församlingen har god kontakt med SWEA, Toronto Swedish Folkdancers and Singers, Svenska nätverket och med Svenska skolan.

Verksamhetsstatistik

Antal gudstjänster 58

Besökare på gudstjänster 2 731

Öppen gruppverksamhet 986 besökare

Utmaningar (saknas uppgift om)

Gudstjänster och kyrkliga handlingar utgör ryggraden i församlingens verksamhet. Gudstjänst firas varje söndag med undantag för juli och augusti. Påsk- och julbasar, konserter, församlingsluncher, utflykter och firande av de svenska högtiderna. Det finns en aktiv damkrets som spelar en viktig roll för basarerna. Barn- och ungdomsverksamheten är vilande.

Utredarens förslag

Utredaren föreslår att församlingen kvarstår som svenskspråkig församling inom ELCIC och att den årligen erhåller ett ekonomiskt anslag för att tacka kostnaderna för församlingens kyrkoherde. Medel för detta frigörs genom att en av tjänsterna i Florida överförs till Toronto. Kyrkoherden ska vara vigd i Svenska kyrkans ordning. Mellan ELCIC och Svenska kyrkan i utlandet sluts ett avtal vari framgår vad som ska gälla. Församlingen följer kyrkoordningen enbart i de fall som avtalas. För övrigt gäller ELCIC:s Constitution.

Kyrkoherdens tjänstgöring regleras i särskild överenskommelse mellan SKUT, ELCIC och församlingen. Arbetstiden fördelas 40 procent tjänstgöring i Toronto och 60 procent mobil tjänstgöring. Avtalstiden för kyrkoherden är 5 år med möjlig förlängning. Svenska kyrkan i utlandet står fortsatt för rekrytering och ut- och hemresor. Kyrkoherden står under såväl biskopen i Visby som biskopen i ELCIC:s Eastern Synod. Det årliga verksamhetsbidraget från utlandskyrkan till församlingen omdirigeras till ett resebidrag.

Skälen för rådets förslag

Rådet delar utredarens förslag att församlingen ska kvarstå som en svenskkyrklig församling inom ELCIC. Vidare att arbetstiden fördelas så att 40 procent utgörs av tjänst som kyrkoherde i Toronto och 60 procent för mobil verksamhet. Ett anslag ges till den del av tjänsten som är fördelad till den mobila verksamheten. Församlingen svarar för den del av tjänsten som är fördelad för arbete som kyrkoherde i Toronto.

4.3.2 USA

Rådets förslag:

1. Församlingarna i New York, Los Angeles, San Francisco och Florida består som utlandsförsamlingar.
2. Församlingen i Washington blir en verksamhetsplats knuten till församlingen i New York.
3. Kyrkoherde med ansvar för hela USA placeras i New York. Tjänsten finansieras med anslag från Sverige.
4. Församlingsherde/komminister i Los Angeles, San Fransisco och Florida. Tjänsterna finansieras med anslag från Sverige.
5. Två tjänster i New York. Församlingen avgör vilken profil de ska ha (diakon, församlingspedagog, kyrkomusiker, präst). Tjänsterna finansieras med anslag från Sverige.
6. En tjänst i Los Angeles. Församlingen avgör vilken profil den ska ha (diakon, församlingspedagog, kyrkomusiker, präst). Tjänsten finansieras med anslag från Sverige.
6. Mobil präst Sydamerika placeras i Florida. Tjänsten finansieras med anslag från Sverige.

Los Angeles, Orange County

San Diego, Thousand Oaks

Pastoralt område

Halva Kalifornien samt södra Nevada och Arizona. Från San Diego i söder till San Luis Obispo i norr och från Stilla havskusten i väster till Las Vegas, Nevada och Phoenix, Arizona i öster.

Målgrupp

Svensktalande fastboende, nyinflyttade med svenskspråkig identitet, studenter, au-pairer, turister samt andra generationens svenskar som vill lära sig svenska och fira gudstjänst på svenska.

Ekonomi

Nationell nivåns kostnader för utlandsverksamheten 2019 var 2,1 miljoner kronor. Församlingens totala kostnader 2019 var 2,8 miljoner kronor. I nationell nivåns kostnader ingår anslag till två tjänster och hyra av kyrkolokal (via avtal med Norska Sjömanskyrkan).

Medarbetare

All personal är lokalanställd sedan 2019

Kyrkoherde och en församlingsassistent finansierad via anslag av SKUT Administration and Organisation, heltidsanställd

Kommunikatör, ansvarig för sociala medier, anställd 8 timmar per vecka

Musiker, timarvoderad

Ideella medarbetare

Lokaler

Kyrko-/verksamhetslokal hyrs av Norska Sjömanskyrkan

Personalbostad, ägs av församlingen

Medlemmar

645, oktober 2022. Har genomfört en medlemsvärvningskampanj. Hade året innan 180 medlemmar.

Ekumenik och samhällskontakter

Kyrkoherden deltar i pastormöten med pastorer från San Pedros alla kyrkor. Det finns ett samarbete med Angelica Lutheran Church såsom julotta och Luciafirande. De skandinaviska kyrkorna har gemensamma gudstjänster två gånger om året. Det finns också ett samarbete på den diakonala sidan med en svensk pastor på Angeles Temple i Silverlake och deras Dream Center.

Det finns en regelbunden och väl fungerande kontakt med de olika svenska organisationer som finns på plats: konsulatet, SWEA, Swedish American Chamber of Commerce och svenska skolan.

Verksamhetsstatistik

Antal gudstjänster 106

Besökare på gudstjänster 2 772

Utmaningar

Lokalens geografiska placering. Trafiken. Stora diakonala behov. Avsaknad av församlingsinstruktion försvårar arbetet med prioriteringar och strävansmål.

Församlingens verksamhet liknar den som sker i församlingar i Sverige. I Los Angeles har gudstjänstfirande och den diakonala verksamheten stått i centrum men det finns även viss barnverksamhet, gruppsamlingar och körverksamhet.

San Francisco

Los Altos, Seattle

Pastoralt område

Bay Area, det vill säga San Francisco East Bay, North Bay och South Bay. Diakonalt har man beredskap för människor med svenskspråkig identitet i hela Kalifornien.

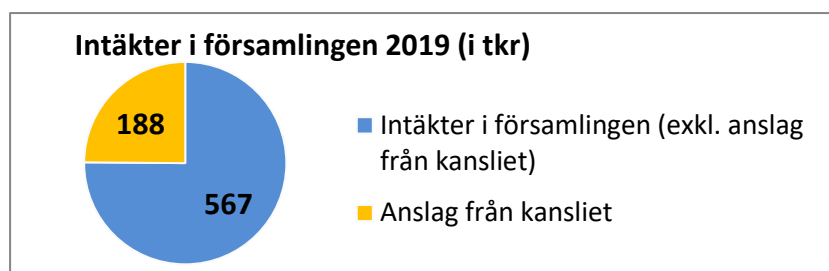
Målgrupp

Svenska som tillfälligt eller permanent är boende i Bay Area samt turister.

Ekonomi

Nationell nivåns kostnader för utlandsverksamheten 2019 var 0,7 miljoner kronor.

Utlandsverksamhetens totala kostnader 2019 var 0,8 miljoner kronor.

Medarbetare

All personal är lokalanställd

Präst finansierad av SKUT

Assistent som arbetar med såväl kommunikation, administration, bokföring, barnverksamhet, events, stödsamtal m.m. minst 20 timmar/vecka

Musiker, timarvoderad

32 Ideella medarbetare

Lokaler

Kyrko-/verksamhetslokal hyrs av Norska Sjömanskyrkan

Personalbostad, hyrs

Medlemmar

122 medlemmar, oktober 2022 men 575 mottagare av nyhetsbrev. Medlemsavgift 50 dollar för enskild medlem, 175 dollar för familj.

Ekumenik och samhällskontakter

Samarbete med Norska Sjömanskyrkan och med pastor och styrelse om samverkan med församlingen i Los Altos där församlingen hyr gudstjänstlokal. Kontakt med några rabbiner och planer på att bjuda in lutherska kyrkor i området till ett webinarium om kyrkosyn.

Det finns ett väl fungerande samarbete med konsulatet och SWEA.

Verksamhetsstatistik

Antal gudstjänster 78

Besökare på gudstjänster 2 188

Utmaningar

Visumproblematik.

Norska kyrkan ska renovera lokalen, temporär lokal behöver hittas.

Verksamheten har till större delen legat nere under senare år på grund av pandemin samt avsaknad av innehavare på prästtjänsten. Präst tillträdde i december 2021 och hen har förhoppningar om att kunna bygga upp en utåtriktad verksamhet.

New York

Washington, Philadelphia, Chicago

Pastoralt område

New York församlingen det så kallade the tri-state area vilket innebär delar av New York state med New York City inkluderat New Jersey och Connecticut.

Washingtonförsamlingen District of Columbia, Maryland, Virginia, West Virginia och North Carolina.

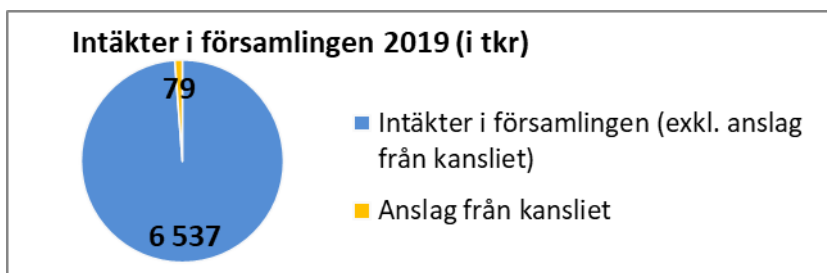
Målgrupp

New York församlingen: Människor med svenskspråkig identitet som är bosatta eller under en period befinner sig i the tri-state area.

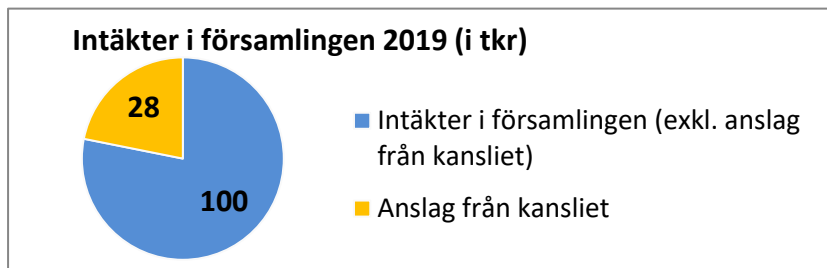
Washington församlingen: Människor med svenskspråkig identitet inom detta område som vill fira gudstjänst tillsammans.

Ekonomi

Nationell nivå's kostnader för utlandsverksamheten i New York 2019 var 2,8 miljoner kronor. Församlingens totala kostnader 2019 var 5,6 miljoner kronor.

Nationell nivåns kostnader för utlandsverksamheten i Washington 2019 var 1,9 miljoner kronor. Utlandsverksamhetens totala kostnader 2019 var 1,7 miljoner kronor. Församlingen hyr sin kyrkolokal och får inte anslag från nationell nivå.

Medarbetare

All personal är lokalanställd sedan 2021, det är bara New York som har anställd personal

- 1 kyrkoherde finansierad av SKUT
- 1 komminister finansierad av SKUT
- 1 kyrkomusiker finansierad av SKUT
- 1 lokalanställd
- 82 Ideella medarbetare

Lokaler

- I New York, kyrko-/verksamhetslokal ägs av församlingen.
- I Washington, hyr församlingen kyrko-/verksamhetslokal av Augustana Lutheran.
- Personalbostad, 3 tjänstebostäder ägs av församlingen.

Medlemmar

- New York hade 125 medlemmar, oktober 2022 men 835 mottagare av nyhetsbrev.
- Medlemsavgift 100 dollar för enskild medlem, 155 dollar för familj.
- Washington hade 80 medlemmar, oktober 2022 men 135 mottagare av nyhetsbrev.
- Medlemsavgift 75 dollar för enskild medlem, 150 dollar för familj.

Ekumenik och samhällskontakter

Några regelbundna ekumeniska kontakter finns inte.

Det finns regelbundna kontakter med konsulatet, SWEA och Swedish Chamber of Commerce.

Verksamhetsstatistik

- Antal gudstjänster 78
- Besökare på gudstjänster 5 098 (New York), 760 (Washington)
- Vigsel 58

Utmaningar

- Visumproblematik.
- Fastigheten.

Församlingens verksamhet har varit mycket påverkad av pandemin. Under den fanns inte någon anställd personal på plats. Nyanställd personal, komminister och kyrkomusiker, hann inte tillträda innan nedstängningen av Manhattan. De kunde först börja arbeta under påsken 2022 och kyrkoherden, som rest hem med anledning av nedstängningen, kunde återvända först i augusti 2022.

Trots detta har dock församlingens caféverksamhet, som utgör en fast inkomstkälla för församlingen, varit igång större delen av pandemiåren. Detta tack vare kyrkorådets ordförande som fungerat i allt såväl som chef som bagare av kanelbullar.

Florida

Sarasota, Houston, Atlanta, Tampa, New Orleans

Pastoralt område

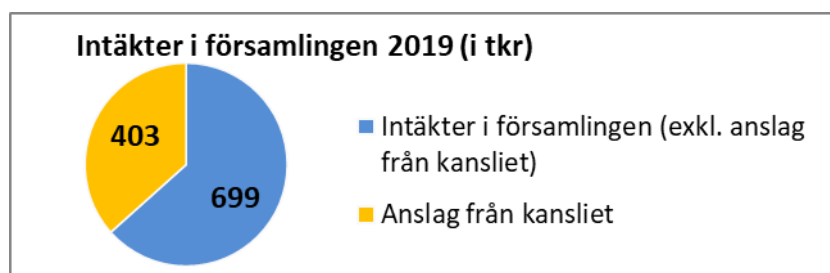
Florida.

Målgrupp

Människor med svenskspråkig identitet som är permanent eller temporärt bosatta i Florida under vinterhalvåret samt i viss mån turister.

Ekonomi

Nationell nivåns kostnader för utlandsverksamheten 2019 var 1,1 miljoner kronor. Församlingens totala kostnader 2019 var 1 miljoner kronor. I nationell nivåns kostnader ingår hyra av kyrkolokal (via avtal med Norska Sjömanskyrkan). Avtalet för kyrkolokalen har övergått på församlingen, men de fick motsvarande anslag från nationell nivå 2021.

Medarbetare

All personal är lokalanställd

1 präst finansierad via anslag av SKUT

Administratör

Ideella medarbetare, bl.a. kassör

Lokaler

Kyrko-/verksamhetslokal hyrs av församlingen av Norska Sjömanskyrkan

Personalbostad, hyrs

Medlemmar

180 medlemmar, oktober 2022 men 650 mottagare av nyhetsbrev. Medlemsavgift 75 dollar för enskild medlem, 150 dollar för familj.

Ekumenik och samhällskontakter

Samarbete med Norska Sjömanskyrkan och kontakter med den frikyrkoförsamling församlingen hyr lokal av Boca Raton.

Det finns synnerligen goda kontakter med konsulatet, SWEA, Swedish American Chamber of Commerce och Svenska skolan.

Verksamhetsstatistik

Antal gudstjänster 90

Besökare på gudstjänster 1 885

Utmaningar

Visumproblematik.

Stort geografiskt område.

Till skillnad från de andra församlingarna i USA har verksamheten trots en besvärlig tjänstesituation kunnat upprätthållas. Det har firats gudstjänster och verksamhet som barn timmar, körövningar och sociala events har delvis kunnat vara igång.

Utredarens förslag för Svenska kyrkans utlandsförsamlingar i USA

Utredaren har tagit fram tre olika förslag till organisatoriska lösningar för Svenska kyrkans utlandsförsamlingar i USA. Efter att övervägt dessa bedömer hon att ett av dem bäst svarar mot behoven samtidigt som det har förutsättning att minska den skörhet som beror på för stor personalomsättning.

Den organisering hon förslår är följande.

- ◆ New York och Washington DC läggs samman till en enhet.
- ◆ Prästtjänsten i San Francisco flyttas till Los Angeles men med tjänst i San Francisco en vecka i månaden.
- ◆ Alla de nuvarande församlingarna bildar en gemensam församling med kyrkoherde i New York och församlingsherdar i Los Angeles och Florida.
- ◆ Som en församling delas ansvaret för helheten både verksamhetsmässigt och ekonomiskt. Med andra ord skulle den ekonomiskt relativt starka New York-delen stötta de andra delarna vid behov.
- ◆ Den mobila verksamheten läggs ner i USA men arbetslaget under ledning av kyrkoherden kan vid behov ta ansvar för viss mobilitet.

Förslaget ger enligt utredaren en viss möjlighet till besparingar för nationell nivå i form av indragna anslag till lokaler och indragen tjänst för mobil präst.

Skälen för rådets förslag för Svenska kyrkans utlandsförsamlingar i USA

Rådet håller med utredaren om verksamhet och behov och förslaget om en kyrkoherde för hela USA, med placering i New York. Skälet till detta är den samordnande kraft som kyrkoherden får med ett övergripande ansvar för hela USA. Utredaren föreslår en nedläggning av den mobila verksamheten. Rådet föreslår i stället att den mobila verksamheten för Sydamerika utgår från församlingen i Florida. Vad gäller den mobila verksamheten i Nordamerika föreslår rådet att den knyts till församlingen i Toronto. Den har redan utgått därifrån under en provperiod på 1 år. Rådets bedömning är att den permanentas. Samverkan mellan kyrkoherden i Toronto/mobil präst Nordamerika ska regelbundet ske med kyrkoherden i USA.

Rådet föreslår att det tillsätts en utredning i samverkan med enheten för pastoral utveckling och ekumenik, på avdelningen kyrkolivets utveckling, vad beträffar anställningarna av personal i USA via ekumeniska systerkyrkor såsom Evangelical Lutheran Church in America (ELCA) eller den amerikanska episkopalkyrkan. Skälet till detta är att arbetsgivarskapet innebär en stor administrativ börda och att det finns begränsade resurser för de relativt små kyrkoråden att hantera detta. Att lägga hantering av anställningar, arbetstillstånd och visum på extern part skulle minska sårbarheten och tidsödande hantering vid anställningar.

4.3.3 Brasilien och Argentina

Rådets förslag:

1. Att församlingarna i Sao Paulo och Buenos Aires övergår till att bli verksamhetsplatser.
2. Mobil präst Sydamerika, placerad i församlingen i Florida blir ansvarig för verksamheten.
3. Det pastorala ansvaret för verksamhetsplatserna har kyrkoherden i USA.

Sao Paulo

Pastoralt område

Sao Paulo, Rio de Janeiro och Brasilia.

Målgrupp

Svensktalande i alla åldrar, i stor utsträckning svenskättlingar. Flertalet av de som kommer till gudstjänsten talar bristfällig svenska, varför gudstjänsten ofta får översättas till portugisiska.

Ekonomi

Församlingen mottar anslag från Svenska kyrkan, men har även betydande intäkter från egen verksamhet, främst uthyrning av lokaler och återkommande stor marknad. Covid-19 pandemin har gått hårt åt församlingens ekonomi. Församlingen har inte lämnat in någon ekonomisk redogörelse eller budget de senaste fem åren.

Medarbetare

Ambulerande präst i Sydamerika besöker församlingen regelbundet.

Husmor, lokalanställd

Vaktmästare, lokalanställd

Lokalvårdare, lokalanställd

Lokaler

Kyrkolokal med tillhörande församlings- och festlokaler, ägs av församlingen.

Medlemmar

Okänt antal medlemmar

Ekumenik och samhällskontakter

Församlingen är en del av Igreja Evangelica Lutherana Escandinava (Skandinaviska kyrkan) som bedriver församlingsverksamhet inom Svenska kyrkan och de andra skandinaviska kyrkorna. Då verksamheten bedrivs i samma lokaler har församlingen en naturlig anknytning till dessa kyrkor.

Ambulerande präst i Sydamerika har haft väl fungerande kontakter med svensk utrikesförvaltning.

Verksamhetsstatistik (2018)

Antal gudstjänster: 36

Besök på gudstjänster: 1 491

Utmaningar

Församlingens avtagande svenskspråkiga identitet.

Avsaknad av aktivt systematiskt arbete kring gudstjänst, undervisning, diakoni och mission.

Buenos Aires

Pastoralt område

Buenos Aires, Oberá i provinsen Misiones.

Målgrupp

Svensktalande i alla åldrar, i stor utsträckning svenskättlingar.

Ekonomi

Församlingen har intäkter från Café- och restaurangverksamhet. Covid-19 pandemin har gått hårt åt församlingens ekonomi.

Medarbetare

Ambulerande präst i Sydamerika besöker församlingen regelbundet.

Vaktmästare, lokalt anställd

2 administratörer, 50 procent, lokalt anställd

Lokaler

Kyrkolokal med tillhörande församlings- och festlokaler ägs av församlingen.

Medlemmar

Okänt antal medlemmar.

Ekumenik och samhällskontakter

Församlingen är en del av Iglesia Nordica de Buenos Aires (Nordiska kyrkan) som bedriver församlingsverksamhet inom Svenska kyrkan och andra skandinaviska kyrkor. Då verksamheten bedrivs i samma lokaler har församlingen en naturlig anknytning till kyrkor i övriga nordiska länder, främst Norge och Finland.

Ambulerande präst i Sydamerika har haft väl fungerande kontakter med svensk utrikesförvaltning.

Verksamhetsstatistik

Specifika uppgifter om antalet gudstjänster och besök för församlingen i Buenos Aires saknas, då dessa redovisats tillsammans med uppgifter för ambulerande präst Sydamerika.

Utmaningar

Församlingens avtagande svenskspråkiga identitet.

Avsaknad av aktivt systematiskt arbete kring gudstjänst, undervisning, diakoni och mission.

Skälen för rådets förslag för Svenska kyrkans utlandsförsamlingar i Sydamerika

Församlingen i Sao Paulo äger en stor kyrkobyggnad med tillhörande församlings- och festlokaler. De senaste åren har svensk gudstjänst firats i församlingen några gånger per år. Majoriteten av de som kommer till gudstjänsten talar inte svenska vilket innebär att gudstjänsten översätts till portugisiska. Majoriteten av ledamöterna i kyrkorådet har ingen svensk koppling. Kyrkorådsmötena hålls på engelska. Kyrkorådet hanterar frågor som rör den festuthyrningsverksamhet som äger rum i kyrkans fastigheter. Det saknas ett aktivt arbete kring gudstjänst, undervisning, diakoni och mission. Inledande samtal med kyrkorådet om framtiden har påbörjats.

Församlingen i Buenos Aires äger en stor kyrkobyggnad med tillhörande församlingslokal. De senaste åren har svensk gudstjänst firats i församlingen några gånger per år. Församlingen firade 75 års jubileum under pandemin. Församlingen driver en kommersiell restaurang i församlingslokalerna. Kyrkorådsmöten hålls på engelska eller spanska då flera av ledamöterna saknar koppling till Sverige.

Kyrkorådet hanterar framförallt frågor som har med restaurangen att göra. Det saknas ett aktivt arbete kring gudstjänst, undervisning, diakoni och mission. Inledande samtal med kyrkorådet om framtiden har påbörjats.

Utifrån de kriterier för en utlandsförsamling som rådet har beslutat om anser rådet att de två utlandsförsamlingarna i Sydamerika ska övergå till att bli verksamhetsplatser.

4.4 Asien

Rådets förslag:

1. Ett arbete inleds med att återetablera en församling i Asien
2. En kyrkoherde och ytterligare fyra tjänster som är förankrade i en av Svenska kyrkans utlandsförsamlingar eller i kyrka som Svenska kyrkan har en ekumenisk överenskommelse med. Tjänsterna inrättas på sikt efter hur verksamheten utvecklas.
3. Verksamheten utvecklas i samverkan med UD, ambassader och konsulat.
4. Tjänsterna ska finansieras med anslag från Sverige.

4.4.1 Thailand och Hongkong

Svenska kyrkan har tidigare haft utsänd personal i Thailand (Bangkok och Phuket), i Hongkong samt en mobil präst som rest på Asien. Några församlingar, i enlighet med kyrkoordningens definition av utlandsförsamling, har inte tidigare funnits i Asien. Stor del av arbetet på verksamhetsplatserna har en diakonal karaktär, i viss mån liknande stadsmission. Arbetet har präglats av fängelsebesök, sjukhusbesök och diakonala stödinsatser. Under covid-19 pandemin hade Svenska kyrkan inte möjlighet att ha personalen utsänd i området, vilket gör att det inte varit någon verksamhet i området sedan våren 2020.

Från 1 januari 2023 planeras nyetablering i området. Uppdraget för den utsända personalen, inledningsvis en kyrkoherde och en pedagog är att undersöka möjligheterna att bygga upp en församling i området. Vidare att undersöka möjligheterna till ett nära samarbete med en systerkyrka. Fokusering i församlingens grundläggande uppgift gudstjänst, undervisning, diakoni och mission är prioriterad.

En prioritering och avgränsning av uppdraget behöver också ske för att kunna etablera en församling som eventuell mobil verksamhet kan utgå ifrån. På sikt knyts fler medarbetare till teamet.

Bangkok

Pastoralt område

Bangkok, Hua Hin, Pattaya, samt
Kambodja, Laos, Myanmar, Vietnam och Singapore

Målgrupp

Svensktalande i alla åldrar, såväl bofasta som korttidsturister. Stort fokus på diakonala behov särskilt frihetsberövade.

Ekonomi

Nationell nivåns kostnader för utlandsverksamheten 2019 var 1,8 miljoner kronor. Utlandsverksamhetens totala kostnader 2019 var 0,6 miljoner kronor.

Medarbetare

Ingen utsänd personal 2022

Lokaler

Kyrkolokal lånas eller hyrs vid enskilda tillfällen.

Medlemmar

Verksamhetsplats – inga medlemmar.

Ekumenik och samhällskontakter

Upparbetade och väl fungerande kontakter med svensk utrikesförvaltning.

Verksamhetsstatistik

Antal gudstjänster 55

Besök på gudstjänster 2 440

Fängelsebesök: 23 varvid 29 personer besöktes

Utmaningar

Stora diakonala behov.

Många frihetsberövade.

Praktiska svårigheter att möta behov i geografiskt stort område.

Phuket

Pastoralt område

Phuket, Koh Lanta Yai, Krabi, Koh Samui ...

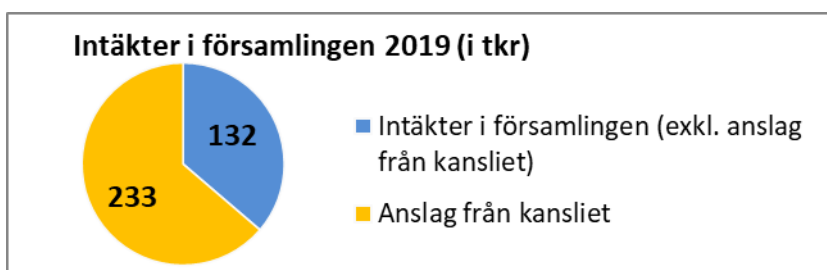
Målgrupp

Svensktalande i alla åldrar, såväl bofasta som korttidsturister. Stort fokus på diakonala behov

Ekonomi

Nationell nivåns kostnader för utlandsverksamheten 2019 var 1,6 miljoner kronor.

Utlandsverksamhetens totala kostnader 2019 var 0,4 miljoner kronor.

Medarbetare

Ingen utsänd personal 2022

Lokaler

Kyrkolokal lånas eller hyrs vid enskilda tillfällen.

Medlemmar

Verksamhetsplats – inga medlemmar.

Ekumenik och samhällskontakter

Upparbetade och väl fungerande kontakter med svensk utrikesförvaltning.

Verksamhetsstatistik

Antal gudstjänster 57

Besök på gudstjänster: 1 376

Hongkong

Pastoralt område

Hongkong, Peking, Shanghai, samt Taiwan: Taipei.

Målgrupp

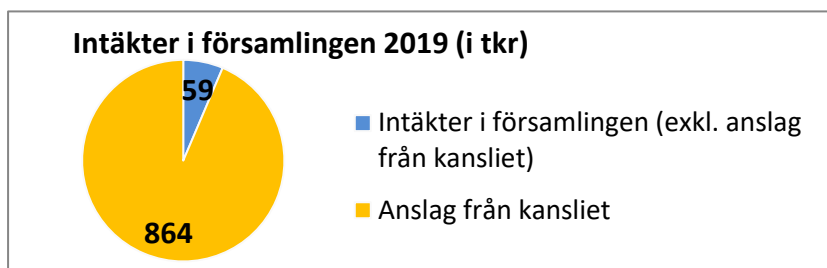
Svensktalande i alla åldrar. Kortare eller längre tids utlandsstationerade yrkesarbetande.

Ekonomi

Nationell nivåns kostnader för utlandsverksamheten 2019 var 2,3 miljoner kronor.

Församlingens totala kostnader 2019 var 0,9 miljoner kronor.

2021 var ingen utsänd till Hongkong pga. pandemin och i väntan på utredning.

Medarbetare

Ingen utsänd personal 2022

Lokaler

Kyrkolokal lånas eller hyrs vid enskilda tillfällen.

Medlemmar

Verksamhetsplats – inga medlemmar.

Ekumenik och samhällskontakter

Ett flertal väl fungerande ekumeniska samarbeten. Genom Mission for Seafarers (Mariners Club) erhålls tillgång till kyrkolokaler i Hongkong. I Shanghai kan kyrkolokal hyras genom Shanghai Christian Council och i Taipei lånas gudstjänstlokaler av lokal romersk-katolsk församling.

Upparbetade och väl fungerande kontakter med svensk utrikesförvaltning

Verksamhetsstatistik

Antal gudstjänster 55

Besök på gudstjänster: 1 957

Utmaningar

Problematiskt att bedriva religiös verksamhet i Kina.

Praktiska svårigheter att möta behov i geografiskt stort område.

Utredarnas förslag om Svenska kyrkans närvaro i Asien

På grund av pandemin har utredarna inte kunnat resa i Asien som planerat utan utredningen bygger på enkäter och samtal med olika parter.

De största behoven av kyrkans närvaro uttrycks från Thailand, Singapore, Filippinerna och Hongkong. Allra störst behov finns det i Thailand, framför allt av diakonalt arbete. Utredarna föreslår att arbetet ska bedrivas på plats och inte genom ambulerande präster.

Behoven kretsar kring att få mötesplatser för människor med samma språkliga, kulturella och kyrkliga identitet, vilket utredarna menar att Svenska kyrkan ska erbjuda. Det anknyter även till traditionen i den kyrkliga närvaro som utlandskyrkan haft tidigare i Asien, som ett tecken för omsorg om människor. De diakonala behoven är stora och centrala även i en kommande verksamhet.

Mest lämpligt skulle enligt utredarna vara två olika nav i Asien varifrån den mobila verksamheten kan utgå till andra delar av området. Det är en nödvändighet att ha verksamhet i Thailand och en förutsättning för att kunna göra detta är att personalen har tjänstepass, vilket även är bäst för annan personal i Asien. Naven kan placeras i Bangkok, Singapore eller Hongkong, de två senare som starka ekonomiska platser i regionen och med tecken på stark etablering av svenska företag och svenska studenter. Behovet av kyrka borde styra mer än var det är enklast att kunna placera personal.

Från den plats där Svenska kyrkan åter etablerar verksamhet i Asien kan en mobil verksamhet utvecklas till andra delar. Detta är en rekommendation som även ges från de norska och danska utlandskyrkorna, som även är positiva till ett samarbete med Svenska kyrkan i utlandet.

En verksamhet av den karaktär som föreslås, med verksamhet på flera olika platser, kan inte beräknas bära sina egna kostnader, utan kommer vara beroende av ekonomiska anslag från nationell nivå. Dock bör arbete med medlemsavgifter, betalning för verksamhet och avtal med företag utvecklas.

Det är enligt utredarna även möjligt att sluta ekumeniska avtal med en befintlig kyrka i regionen av luthersk eller anglikansk konfession. När verksamheten återstartar bör ett nära samarbete med de skandinaviska kyrkorna som finns på plats i Asien utvecklas.

Skälen för rådets förslag

Den juridiska genomgången visade brister i registreringen av verksamheten i såväl Thailand som i Hongkong. Det rättsliga läget i länder i Asien innebär stora svårigheter för registrering av kristna församlingar. Verksamheterna i Thailand och Hongkong har haft svårigheter att uppfylla bestämmelserna i kyrkoordningen för utlandsförsamlingar (2 kap. 12 och 13 §§). I nuläget går det inte att bedöma var församlingen ska ha sitt säte.

Det har funnits tendenser till att det diakonala arbetet tagit över på bekostnad av de övriga aspekterna, gudstjänst, undervisning och mission, av den grundläggande uppgiften.

Det behövs en nystart med korrekta registreringar av verksamheten i Thailand och Hongkong. Fokus behöver ligga på att etablera församlingar där alla aspekter av församlingens grundläggande uppgift utgör utgångspunkten. Likaså är ett lokalt ansvarstagande i kyrkoråd nödvändigt. Ekumenisk samverkan är en förutsättning för framtida närvaro i Asien. Rådet anser att genom att först etablera *en* församling i Asien ges förutsättningar till en utveckling av verksamheten i Asien med fler medarbetare och ett större ansvarsområde.

4.4.2 Israel

Rådets förslag: Jerusalem avförs som utlandsförsamling.

Jerusalem

Pastoralt område

Jerusalem med omnejd

Målgrupp

Människor med svenskspråkig identitet som bor i området för längre eller kortare tid.

Svenska teologiska institutet i Jerusalem, STI är ett forsknings- och studieinstitut och det har en juridisk ställning i Israel som religiös organisation. STI är en av enheterna på avdelningen för kyrkoliv på Kyrkokansliet i Uppsala.

Sedan 1970-talet har gudstjänster regelbundet firats på STI. På STI finns ett kapell. Vid behov bedrivs också församlingsverksamhet och den verksamheten på STI går under benämningen Svenska församlingen men någon formell församling, enligt kriterierna för en utlandsförsamling föreligger inte.

Lokalt i Jerusalem är det viktigt såväl ekumeniskt som i relation till staten Israel att benämningen är Svenska församlingen. Den församlingsverksamhet som bedrivs på STI är det som i kyrkoordningen benämns övrig utlandsverksamhet.

Det finns en heltids prästtjänst knuten till STI. Arbetsledare för prästen är direktor för STI. Prästen är i likhet med direktor för STI anställd av avdelningen för kyrkoliv. Prästens arbetsuppgifter är till största delen knuten direkt till STI:s verksamhet.

Vidare är prästen på STI Svenska kyrkans representant i ekumeniska sammanhang i Jerusalem och ska finnas som präst för människor med svenskspråkig identitet som bor i Jerusalem med omnejd. Tillsyn över präster och diakoner som är anställda av Trossamfundet Svenska kyrkan har ärkebiskopen och domkapitlet i Uppsala stift.

Prästen har en gång om året skickat en verksamhetsrapport till Svenska kyrkan i utlandet och deltagit i vissa samlingar.

Utredarens förslag

Utredaren konstaterar att den ställning som STI har i Israel som ett Svenska kyrkans institut, vilket också krävs i landet för att det ska ha ställning som religiös organisation, gör det nödvändigt att det finns en präst som är direkt knuten till institutet och självklart att det på STI upprätthålls ett regelbundet gudstjänstliv. Gudstjänsterna är öppna för alla såväl bofasta med svenskspråkig identitet och andra samt för tillfälliga besökare och vid behov bedrivs församlingsverksamhet.

Utredaren föreslår att prästtjänsten ska vara en hel och odelad tjänst som ingår i STI:s personalorganisation med direktor som arbetsledare. Utredaren ser inte att det finns några skäl att Svenska kyrkan i utlandet ska delfinansiera prästtjänsten på STI utan den bör vara finansierad på samma sätt som de andra tjänsterna. En delfinansiering kan leda till motsättningar kring hur verksamheten bedrivs. Vidare konstaterar utredaren att prästen skulle komma att få två biskopar och domkapitel som skulle utöva tillsyn. Genom att STI utgör en enhet på avdelningen för kyrkoliv har prästen också en naturlig anknytning till enheten för ekumenik som finns på samma avdelning.

Skälen för rådets förslag

Rådet delar utredarens mening att Jerusalem inte har varit eller är en församling i kyrkoordningens mening eller enligt de kriterier som gäller för en utlandsförsamling. Därmed bör Jerusalem avföras från utlandskyrkans ansvar.

4.5 Oceanien

Rådets förslag:

1. En kyrkoherde och två övriga tjänster (Församlingen avgör vilken profil de ska ha (diakon, församlingspedagog, kyrkomusiker, präst). Tjänsterna finansieras med anslag från Sverige.
2. Svenska kyrkan i Australien skapas och är församling med kyrkoråd i Melbourne och församlingskommittéer i Sydney och Brisbane.

Ingen verksamhetsutredning har kunnat genomföras i Australien på grund av covid-19 pandemin och stränga inresebestämmelser och immigrationsregler.

Melbourne

Pastoralt område

Perth, Adelaide, Canberra samt Wellington samt Auckland – Nya Zeeland

Målgrupp

Svensktalande i alla åldrar, bosatta, korttidsboende och turister.

Ekonomi

Nationell nivåns kostnader för utlandsverksamheten 2019 var 1,7 miljoner kronor. Församlingens totala kostnader 2019 var 3,9 miljoner kronor varav 1,3 miljoner kronor var kostnader i samband med basaren. Detta genererade 2,3 miljoner kronor i (brutto)intäkt till församlingen.

Medarbetare

1 utsänd medarbetare, kyrkoherde
1 pedagogtjänst finansieras via anslag
3 lokalanställda
796 volontärer/ideella medarbetare

Lokaler

Kyrkolokal/ -fastighet ägd av Stiftelsen för Svenska kyrkan i utlandet. Församlingen har inte ekonomiska möjligheter att underhålla eller ta kostnaderna för driften av fastigheten som är en stor guvernörsvilla med tillhörande park.

Personalbostäder i kyrkofastigheten

Medlemmar

610 medlemmar.

Ekumenik och samhällskontakter

Gott ekumeniskt samarbete med lokala anglikanska och katolska församlingar, men även baptister.

Verksamhetsstatistik

Antal gudstjänster 163

Besökare på gudstjänster 4 287

Utmaningar

Visumproblematik.

Tid/möjlighet att möta människor med svenskspråkig identitet på andra håll runt om i Melbourne.

Australien har under covid-19 pandemin haft mycket hårda nedstängningar, vilket har gjort att verksamheten i Australien har varit i princip nedstängd. Nu har verksamheten i Melbourne återöppnats med gudstjänster och gruppverksamhet. Majoriteten av kyrkobesökarna är äldre. Inflyttningen är mycket låg.

Sydney

Brisbane, Newcastle

Pastoralt område

Sydney församlingen Sydney och Newcastle

Brisbane församlingen Brisbane

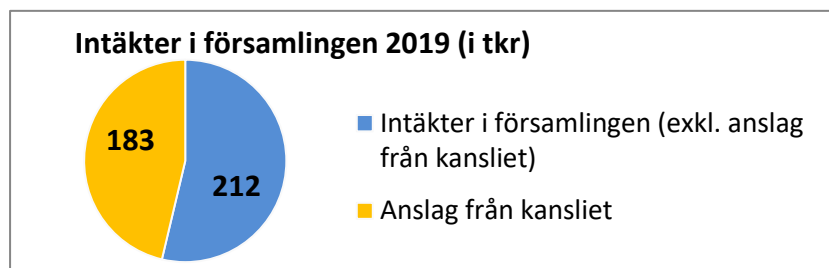
Målgrupp

Svensktalande i alla åldrar, bosatta, korttidsboende och turister.

Ekonomi

Nationell nivåns kostnader för utlandsverksamheten 2019 var 0,2 miljoner kronor.

Utlandsverksamhetens totala kostnader 2019 var 0,3 miljoner kronor.

Medarbetare

1 präst, vakant

Cirka 200 volontärer/ideella medarbetare

Lokaler

Kyrkolokal hyrs av församlingen

Personalbostad hyrs via anslag

Medlemmar

50-tal familjer är medlemmar (Sydney).

Ekumenik och samhällskontakter

Uppgifter saknas.

Verksamhetsstatistik

Antal gudstjänster 29 (Sydney), 10 (Brisbane)

Besökare på gudstjänster 245 (Sydney), 394 (Brisbane)

Utmaningar

Visumproblematik, förutom vakant prästtjänst – inga avlönade ungdomsvolontärer och ingen förstärkning med antal utsända

I Sydney har det traditionellt kommit mer ungdomar till kyrkan. Under lång tid har kyrkoherden inte haft möjlighet att resa till Sydney – gudstjänster har hållits där av den finska prästen.

Skälen för rådets förslag för Svenska kyrkans utlandsförsamlingar i Oceanien

Rådet ser att ett större grepp behöver tas om hela Australien och verksamhetsplatser behöver fastställas, då landet är så stort att det annars är svårt att överblicka. Besök planeras i Australien under 2023 för djupare samtal och analys av möjliga framtidsscenarier i Australien.

Onlinesamtal har kontinuerligt skett med kyrkoherde och kyrkorådsordförande i Melbourne om behovet av korrekt registrering av församlingen för att på sikt kunna anställa personal lokalt.

Rådet föreslår därför att Svenska kyrkan i Australien skapas och är församling med kyrkoråd i Melbourne och församlingskommittéer i Sydney och Brisbane.

Då församlingen inte har ekonomiska resurser att själva ta ansvar för fastigheten i Melbourne behöver en plan för alternativ lokal tas fram.

5 Främja den övriga utlandsverksamheten

Rådet ska inom sitt uppdrag främja den övriga utlandsverksamhet som kyrkostyrelsen ansvarar för och som hör till rådets ansvarsområde (4 § b, rådets instruktion).

Rådets förslag:

1. Den övriga utlandsverksamheten är av två slag:
 - a. Verksamhet inom församlingens ram som bedrivs på andra orter av församlingens personal regleras i samverkansavtal och församlingsinstruktion.
 - b. Mobil verksamhet som regleras genom en pastoral plan.
2. Den mobila verksamheten utförs av mobila präster/diakoner placerade i utlandsförsamlingar.
3. I samråd med församlingens kyrkoherde utarbetas en pastoral plan för den mobila verksamheten, vilken utfärdas av domkapitlet i Visby stift efter yttrande av rådet
4. Den pastorala planen fastställer på vilka platser verksamheten bedrivs.
5. Den mobila verksamheten ligger utanför församlingens kyrkoråds ansvar. Kyrkoherden leder arbetet och rapporterar till rådet som fastställer budget.
6. Biskopen i Visby stift utövar tillsyn över den mobila verksamheten.

5.1.1 Bakgrund

Redan från utlandskyrkans början har fler lokala svenska gemenskaper än de inrättade församlingarna och de övriga verksamheterna fått växa genom att präster sänts ut, antingen direkt från Sverige eller från någon närliggande svensk utlandsförsamling

efter lokal önskan om att få fira gudstjänst. Den övriga utlandsverksamheten på andra orter har fortsatt och är en viktig del av Svenska kyrkans ansvar för människor med svenskspråkig identitet utomlands. Verksamheten är omfattande, när många människor med svenskspråkig identitet i ett praktiskt ekumeniskt sammanhang och sker lokalt i nära samarbete med svenska utrikesförvaltningen.

Denna verksamhet är av två slag.

1. Verksamhet inom församlingens ram som bedrivs på andra orter av församlingens personal. Denna verksamhet regleras i samverkansavtal med kyrkokansliet och i församlingsinstruktionen.
2. Mobil verksamhet, det vill säga särskilda tjänster för verksamhet, i länder där det inte finns någon svenskkyrklig församling. Prästerna för denna verksamhet är placerade i en utlandsförsamling med kyrkoherden som arbetsledare.

5.1.2 Mål och innehåll

Rådet har fastslagit mål och strukturer för verksamhet på andra orter än där en församling är belägen och för mobil verksamhet. Verksamheternas grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Syftet är att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas. Verksamheten ska möta människor med svenskspråkig identitet som vistas utomlands med evangeliet om Jesus Kristus. Genom samverkan med den svenska utrikesförvaltningen ska verksamheten ta ett samhällsansvar.

Verksamhet på andra orter än där en församling är belägen och den mobila verksamheten är uppsökande och missionerande till sin karaktär och inriktas mot människor med svenskspråkig identitet med bl.a. följande uppgifter.

- ◆ Fira gudstjänster.
- ◆ Döpa, konfirmera, viga och välsigna äktenskap.
- ◆ Erbjuder själavård, enskilda samtal och bikt.
- ◆ Stödja ansvarstagande lokala gemenskaper.
- ◆ Göra sjuk- och hembesök.
- ◆ Besöka frihetsberövade på fängelser.
- ◆ Samverka med utrikesförvaltningen.

Genom verksamhet på andra orter än där församlingen är belägen och genom den mobila verksamheten kan Svenska kyrkan möta ett stort antal med svenskspråkig identitet på platser där regelrätt församlingsbildning inte är aktuell. Den verksamhet som de tidigare ambulerande prästerna utförde hade starka sociala/diakonala inslag, bland annat genom fängelsebesök hos långtidsdömda, och rådet menar att sådana inslag är av stor vikt även i de mobila prästernas arbete.

5.1.3 Verksamhet på andra orter än där församlingen är belägen

På många platser reser personal regelbundet till andra orter än där församlingen är belägen för att fira gudstjänst och kyrkliga handlingar, bedriva diakoni genom att mötas i gemenskap, genom sjuk-, hem- och fängelsebesök, inbjuda till fördjupande studier och samtal samt själavård och möjlighet till bikt.

Under många år fram till pandemin utgick budgetmedel till ”Verksamhet utanför stationeringsorten”, dvs. resor och kostnader i samband med resor till planerade orter som ligger på betydande avstånd från respektive församling eller verksamhetsplats.

Genom budgetprocessen kunde verksamheten utvecklas och främjas samt utvärderas och förändras på ett hållbart sätt. Denna kostnadstäckning gjorde uppehåll 2020/21.

I varje församling ska en församlingsinstruktion utarbetas och utfärdas av domkapitlet efter rådets yttrande. I den ska även ingå verksamhet på andra orter än där församlingen är belägen.

Riktlinjer för verksamhet på andra orter än där församlingen är belägen

- ◆ Resor görs inom ett fastställt område.
- ◆ Minst två resor per år görs, innefattande fasta/påsk och advent/lucia/jul.
- ◆ Resorna innebär gudstjänst/mässa företrädesvis i invigt kyrkorum med eftersamling och möjlighet till hem-, sjuk- och fängelsebesök, samtal och bikt.
- ◆ Gudstjänsterna firas i ekumeniskt sammanhang, det vill säga företrädesvis i en kyrka inom Borgågemenskapen, Gammalkatolska kyrkan, och LWF.
- ◆ En lokal grupp verkar som kyrkoråd/kommitté eller kyrkvärd/ kontaktperson i lokal samverkan på varje ort.
- ◆ Ansvarig präst/diakon håller fortlöpande kontakt
- ◆ Resmålen ligger mer än en timmes resväg från församlingskyrkan.
- ◆ Hållbarhet; resmålen kombineras i största möjliga utsträckning.

5.1.4 Platser för verksamhet på andra orter än där församlingen är belägen

Medarbetare i flertalet av Svenska kyrkans församlingar i utlandet gör regelbundet resor för att hålla gudstjänster, utöva diakoni, bedriva undervisning och mission.

Följande utlandsförsamlingar är utgångspunkter för verksamhet i enlighet med ovanstående riktlinjer.

Europa

Frankrike/Paris: (Luxemburg)

Frankrike/Södra: (Monaco),

Grekland/Aten med Cypern och Dubai,

Italien/Rom: (Milano, Turin, Florens),

Norge/Oslo: (Bergen, Stavanger, Trondheim),

Spanien/Costa del Sol: (Nerja, Almuñécar),

Spanien/Gran Canaria: (Las Palmas),

Spanien/Mallorca: (Madrid, Barcelona),

Storbritannien/London: (Belfast, Birmingham, Bournemouth, Brighton, Bristol, Cardiff, Dublin IRL, East Anglia, Edinburgh/Newcastle/Inverness, Hampshire),

Tyskland/Berlin: (Nordrhein-Westfalen),

Tyskland/Frankfurt/Main: (Heidelberg, Kassel, Stuttgart, Bayern/München, Nürnberg) Resor under uppbyggnad till Polen (Warszawa, Gdansk och Stettin),

Portugal: (Lissabon, Algarve, Azorerna).

Tyskland/Hamburg: (Bremen, Hannover, Kiel, Lübeck, Wismar),

Österrike/Wien: (Klagenfurt, Salzburg, Prag, Budapest).

Nord- och Sydamerika

USA/Florida: (Naples),

USA/Los Angeles: (San Diego),

USA/New York: (Washington DC, Philadelphia),

USA/San Francisco: (Los Altos),

Kanada/Toronto: (Montreal, Vancouver),

Oceanien

Australien/Melbourne: (Sydney, Brisbane, Nya Zeeland)

Asien

Dubai: kyrkoherden i Aten är anställd genom anglikanska kyrkan och kyrkoherde för Cypern, och sålunda knuten till ”Anglican Diocese of Cyprus and the Gulf – The Episcopal Church in Jerusalem and the Middle East”)

Israel-Palestina/Jerusalem: Prästtjänsten ligger under kyrkolivsavdelningen med Ärkebiskopen som biskop. Prästen svarar både för pastoralt arbete på Svenska teologiska institutet och för svenskspråkiga som bor i området.

5.1.5 Teologiska överväganden för mobil verksamhet

Kyrkosekreterare Cristina Grenholm har i sin rapport *Teologiska utmaningar i utlandskyrkans mobila verksamhet* belyst dels den mobila verksamhet som bedrivits med utgångspunkt från Bangkok i andra delar av Sydostasien, dels den så kallat ambulerande verksamhet som bedrivits i Afrika, övriga delar av Asien och Sydamerika. Dessa båda verksamheter benämns tillsammans i rapporten ”det mobila teamet”. En utmaning som lyfts fram för de ambulerande medarbetarna är att de i stor saknar ”utsträckning konkret förankring i en lokal kyrkobyggnad och gudstjänstfirande församling”. Den ambulerande verksamheten, som efter norsk förebild, startade 2015 med ambulerande präster i Afrika och Asien, har nu avslutats. Svenska kyrkan i utlandet är att anse som ”ett specialfall och inte som en väsentligen annorlunda (...) verksamhet i jämförelse med kyrkan inom rikets gränser”.

Kyrkosekreteraren lyfter fram att den grundläggande uppgiften för Svenska kyrkan är grundförståelse, utgångspunkt och riktlinjer också i den mobila verksamheten. Vidare framhåller hon de kriterier för vad en församling är, som sammanfattades av en expertgrupp inför relationsändringen 2000.

- ◆ Församlingen omfattar de personer som tillhör Svenska kyrkan inom ett visst geografiskt område. (Här bortses från att det undantagsvis också finns icke-territoriella församlingar).
- ◆ I församlingen firas normalt en huvudgudstjänst på söndagen eller åtminstone en gudstjänst varje vecka.
- ◆ I församlingen finns ett kyrkorum, avskilt för gudstjänst och andakt.
- ◆ I församlingen finns människor som tar ansvar för att församlingens grundläggande uppdrag och uppgift blir utförd och är beredda att ingå i församlingens beslutande organ.
- ◆ I församlingen finns en präst som har det pastorala ansvaret.

Den mobila verksamheten utgör härvid ett ”specialfall”. De som församlas är en församling i biblisk mening. Det geografiska området är inte klart fixerat, utan sammanfaller med grunden för begreppet ”socken” – dvs. betecknar dem som söker sig till gudstjänst, undervisning, diakoni och mission. Gudstjänster firas mera sällan, främst vid de stora högtiderna. De kyrkorum som oftast används, tillhör en kyrka som Svenska kyrkan har ett ekumeniskt band till och invigda/avskilda i den lokala kyrkans ordning och således inte i Svenska kyrkans ordning. Det finns människor som tar ansvar för att det grundläggande uppdraget och uppgiften blir utförd, men sällan något kyrkoråd/kommitté att ingå i. Dock framhålls att kriteriet att det ska finnas en präst, som har det pastorala ansvaret, är uppfyllt.

Slutsatsen i rapporten är att ”utlandskyrkans mobila verksamhet har sina tyngdpunkter inom ramen för det som ryms i normalfallet, utan att varje kännetecken

är uppfyllt”. Relationen mellan det ”normala” och det ”speciella” kommer till synes i följande.

- ◆ Församlingssynen – samma uppdrag som i kyrkan hemma, men med annorlunda fokus
- ◆ Kyrkosynen – samma fokus, men rörelse i stället för platsbundenhet; att möta människor där de befinner sig (jfr vistelsebegreppet)
- ◆ Ämbetssynen – samspelet mellan det allmänna och det särskilda prästadömet och av förankringen i verksamheten som en del av Guds mission.
- ◆ Kallelsen från dem det mobila teamet möter i verksamheten är tydligare än sändningen från Svenska kyrkan.

Likheten med institutionssjälavården i Sverige är slående. Medarbetarna har sin plats i en församling, tillhör ett medarbetarlag i en församling, men arbetar med specialuppgifter för såväl intagna, som institutionens personal samt de intagnas anhöriga. Kyrkoherden bär det övergripande pastorala ansvaret. Ekonomiskt får församlingen som arbetsgivare ett bidrag till kostnaderna från Svenska kyrkans nationella nivå.

5.1.6 Mobil verksamhet

Genom mobil verksamhet kan ett gudstjänst- och församlingsliv upprätthållas även på orter som inte längre eller ännu inte har förutsättningar att vara en församling. Respektive plats besöks regelbundet, särskilt i samband med jul och påsk.

Den mobila verksamheten utförs i framtiden av präster stationerade i en utlandsförsamling. Därmed kommer prästen närmare utlandskyrkans vardagsarbete, blir en del i ett arbetslag, dock med speciella arbetsuppgifter. Verksamheten utgår från en församling.

Europa

I Frankfurt am Main placeras mobil präst för Europa med ansvar för verksamheten i Nederländerna, Tjeckien, Slovakien och Ungern.

Sydamerika

Mobil präst för Sydamerika placeras i Florida för verksamhetsplatserna i Brasilien, Argentina samt övriga länder i Sydamerika.

USA

Kyrkoherden i Toronto har förutom sin kyrkoherdetjänst även mobil tjänst i övriga USA såsom Chicago, Houston/Dallas, Seattle, Houston/Dallas Texas, Louisiana, Colorado, Minneapolis.

Afrika

Mobil präst för Östra Medelhavsområdet och Afrika placeras i Aten.

Asien

Thailand/Bangkok: I Asien har Svenska kyrkan tidigare haft personal placerad i Bangkok, Hong Kong och Singapore. Tillsammans med ambulerande präst har olika platser i Filippinerna, Indien, Indonesien, Japan, Kambodja, Kina (inkl. Hong Kong), Laos, Malaysia, Myanmar, Singapore, Sri Lanka, Sydkorea, Taiwan, Thailand och Vietnam fått besök. Arbetet har skett i nära samarbete med UD samt norska och danska utlandskyrkorna. Detta upplägg avslutas och från januari 2023 återstartas verksamheten i Asien med utgångspunkt i en församling. Här förbereds en omstart och ett omsorgsfullt uppbyggt, hållbart arbete med ekumenisk anknytning i samarbete med de svenska beskickningarna där behoven bedöms vara störst.

Pastoral plan

Den mobila verksamheten ska bedrivas på fastställda platser i enlighet med en pastoral plan och ske i samråd med ambassader och generalkonsulat. Respektive mobil präst ska i samråd med kyrkoherden upprätta en pastoral plan för verksamheten. Planen utfärdas av domkapitlet efter yttrande från rådet för Svenska kyrkan i utlandet.

5.1.7 Ekumenik

Den mobila verksamheten är helt beroende av ett gott ekumeniskt samarbete i lån/hyra av kyrkor, lokaler och medarbetare. Svenska kyrkan i utlandet utför ett stort praktiskt ekumeniskt arbete utifrån ingångna överenskommelser, ord omsätts i handling. Svenska kyrkan är i utlandet en mycket liten kyrka, som är helt beroende av andra lokala kyrkors goodwill.

5.1.8 Samhällsansvar

Svenska kyrkan har alltid haft ett stort socialt ansvar, såväl i Sverige som bland människor med svenskspråkig identitet utomlands. Grunden är den kristna tron omsatt i praktiken, men också svensk sociallagstiftning har historiskt givit kyrkan ett stort mandat. Fattigtionde och 1642 års fattigvårdsförordning tydliggjorde församlingarnas ansvar för utsatthet och mänsklig nöd. Församlingarna har fortsatt att bära ett stort ansvar.

I utlandet är de lokala församlingarna och verksamhetsplatserna delar i den svenska kolonin, men också integrerade i det lokala samhället. Lokalkännedom, erfarenheter, mänskliga kontakter, diakonala kontakter med församlingar i Sverige och fungerande ekumeniskt samarbete är goda tillgångar i arbetet. Här sker ett gott och viktigt samarbete med utrikesförvaltningen såväl i det dagliga arbetet med utsatta som vid stora kriser och katastrofer. Så ingår regelmässigt kyrkans medarbetare i ambassadens krisgrupp. Svenska kyrkans insatser vid kriser som vid flygolyckan i Linate, diskoteksbranden på Bali och Tsunamin 2004 har tydligt visat på och stadfäst kyrkans viktiga och snabba insatser i samspel med utrikesförvaltningen. Personal på plats med möjlighet att direkt delta i arbetet är här centralt.

6 Långsiktiga mål och strategier för utlandskyrkan

Rådet ska inom sitt uppdrag till kyrkostyrelsen lämna väl underbyggda förslag till långsiktiga mål och strategier samt förslag till nödvändiga prioriteringar för kyrkostyrelsens verksamhet med Svenska kyrkan i utlandet. För detta arbete ska rådet följa och analysera förändringar och behov i omvärlden. (4 § c, rådets instruktion).

Rådets förslag:

1. Kyrkostyrelsen ska utforma de långsiktiga målen och strategierna för utlandskyrkan i enlighet med de mål och strategier som rådet tagit fram.
2. Uppföljningen av utlandskyrkans organisationsförändring och verksamhet sker i kontrollstationer vart fjärde år med start 2028 utifrån mål och inriktning av verksamheten över tid.

6.1 Omvärldsbevakning

För att rådet ska kunna lämna väl underbyggda förslag till långsiktiga mål och strategier sker en kontinuerlig omvärldsbevakning. Förändringar i omvärlden följs via den plattform för omvärldsbevakning som kyrkokansliet använder, Wide Narrow. Den ger tillgång till relevanta artiklar. Vidare tar rådet del av föreningen Svenskar i Världens (SviV) årliga undersökning om i vilka länder det främst finns utomlands

boende svenskar. Genom SCB hämtas uppgifter om hur många svenskfödda som utvandrar och till vilka länder de i första hand flyttat till samt via tidskriften Vagabond hur resmönstren ser ut.

6.2 Mål, uppdrag och inriktning

Rådet har antagit följande uppdragsbeskrivning som beskriver inriktningen för utlandskyrkans verksamhet.

6.2.1 Mål

Svenska kyrkan i utlandet är en del av Svenska kyrkan och syftar till att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, att en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbredds och skapelsen återupprättas.

Svenska kyrkan i utlandet har i uppdrag att fira gudstjänst på svenska, bedriva undervisning och utöva diakoni och mission samt synliggöra och främja ekumeniska relationer.

Svenska kyrkan i utlandet erbjuder

- ◆ gudstjänster och kyrkliga handlingar,
- ◆ mötesplatser med gemenskap, fördjupning och andlig växt,
- ◆ själavård, enskilda samtal och stöd vid personlig kris samt att vara en livlina för svenskar på sjukhus och i fängelse,
- ◆ samverkan med ambassader och konsulat vid bland annat svåra händelser och katastrofer,
- ◆ stöd till att integreras lokalt i samhälle och kyrka.

Verksamheten inom Svenska kyrkan i utlandet arbetar utifrån värdeorden – tro öppenhet och hopp – genom

- ◆ att stödja människors initiativ att fira gudstjänst,
- ◆ att i det egna sammanhanget stimulera till diakonal omsorg och ansvarstagande,
- ◆ att skapa förutsättningar och bemyndiga människors engagemang,
- ◆ kyrklig närvaro på livets alla arenor,
- ◆ samverkan med andra kyrkor och samfund.

6.2.2 Prioriterade områden

Rådet arbetar långsiktigt utifrån fyra prioriterade områden som samtliga möter kyrkostyrelsens tre målbilder för 2030. Områdena är; hållbar organisation, samhällsansvar och diakonal omsorg, församlingsutveckling samt ekumenik. Inom varje område finns indikatorer angivna i syfte att följa hur verksamheten bedrivs mot uppsatta mål.

1. Hållbar organisation

- ◆ Självständiga, hållbara församlingar och utökad mobil verksamhet som verkar i större geografiska områden.
- ◆ Ekonomiskt och miljömässigt hållbart ansvarstagande.
- ◆ Nära samarbete med stift och församlingar samt utvecklade former för ambassadörsskap.

2. Samhällsansvar och diakonal omsorg

- ◆ Ett medvetet diakonalt förhållningssätt som skapar förutsättningar och bemyndigar människors utveckling.
- ◆ Utvecklat diakonalt arbete med stöd till de svenskar som befinner sig i en utsatt livssituation.
- ◆ Fördjupad samverkan med ambassader och konsulat.

3. Församlingsutveckling

- ◆ Utvecklat former för att fler ska få möjlighet till fördjupat lärande.
- ◆ Hållbarhet i sociala och andliga frågor.

4. Ekumenik

- ◆ Ett konstruktivt arbete för att samordna gemensamma krafter, både inom och utom Svenska kyrkan.

Dessa prioriterade områden har utgjort grund för det arbete som pågått de senaste åren. Flera av förslagen som rådet nu lägger fram ligger i linje med angivna indikatorer. Det visar att angivna mål, strategier och prioriterade områden har varit vägledande i arbetet med att ta fram förslagen i detta dokument.

Rådet kommer att löpande följa upp mål och indikatorer varje mandatperiod. Förslag till justeringar kommer att tas fram i överläggningar med kyrkostyrelsen.

Rådet föreslår att en uppföljning av utlandskyrkans organisationsförändring och verksamhet sker i kontrollstationer vart fjärde år med start 2028 utifrån mål och inriktning av verksamheten över tid.

6.2.2.1 Hållbara församlingar – utvecklad samverkan

Hållbarhet har flera dimensioner och innebär i rådets förslag en utvecklad samverkan mellan utlandsförsamlingar, kyrkokansli och Visby stift. En förutsättning för att en församling är långsiktigt hållbar är att det finns människor som är beredda att ta på sig ett stort ansvar och lokalt bidra med sina särskilda kompetenser och sitt engagemang.

Att skapa så goda förutsättningar som möjligt för den lokala verksamheten är centralt och förslagen om en utökad samverkan mellan utlandsförsamlingarna och en mer sammanhållen prästerlig organisation syftar till att ge bättre förutsättningar både för församlingar och för präster att utföra sina uppgifter. Församlingarnas självständighet och autonomi utökas. Det innebär också ett förstärkt lokalt ekonomiskt ansvarstagande samt ett utökat arbetsgivaransvar som innefattar all anställd personal.

Lokala anställningar är nödvändiga, på grund av visumskäl, juridiska regler, socialförsäkringssystem m.m. och innebär en kostnadsbesparing. Anställningar i samverkan med andra kyrkor utvecklas. Det finns också en tydlig inriktning mot att ansvaret för fastigheter kommer att åvila den lokala församlingen. Samverkansavtal tecknas mellan nationell nivå och församlingarna liksom mellan församlingarna inom kyrkoherdens ansvarsområde. Avtalen klargör ömsesidiga förväntningar och ansvarsfördelning mellan parterna. Ekonomiskt stöd utgår från nationell nivå enligt tecknat avtal och under den period avtalet gäller.

Den prästerliga organisationen förändras så att kyrkoherdarna får mer omfattande områden med flera församlingar. Tidigare kyrkoherdetjänster ombildas till komministertjänster (församlingsherdar). Präster för den mobila verksamheten placeras i församlingar i utlandet under kyrkoherdens ledning och utgår inte längre från Sverige. En pastoral plan införs som motsvarar en församlingsinstruktion och anger verksamhetens pastorala program och de områden verksamheten ska omfatta.

6.2.2.2 Samhällsansvar och diakonal omsorg – behöver synliggöras

Det diakonala uppdraget och samhällsansvaret är en omfattande och viktig del i all verksamhet inom Svenska kyrkan i utlandet. När människor befinner sig utomlands finns ofta ett främlingskap i och med att man inte på samma sätt som hemma har kännedom om lokala lagar, regler och sjukförsäkringssystem och modersmålet är ersatt av ett annat språk. Människor med svensk identitet behöver varandra och man söker sig till Svenska kyrkan för stöd och hjälp men också för att finnas till hands för andra och hjälpa till på olika sätt. Behovet av diakonal omsorg är stort samtidigt som viljan att vara med och ta ansvar för andra också är påtaglig.

De utredningar som genomförts och den dialog med utrikesförvaltningarna som ägt rum inom ramen för genomlysningsarbetet visar tydligt att verksamheten utomlands bedrivs i ett nära samarbete med den svenska utrikesförvaltningen. Detta samarbete är väl utvecklat och är mycket betydelsefullt för alla dem som får stöd samt för ambassader och konsulat.

Rådet konstaterar att det samhälleliga ansvaret som det idag uttrycks i rådets instruktion är otydligt och att det faktiska samhällsansvaret som bedrivs idag och som har fungerat väl under lång tid behöver tydliggöras och lyftas fram. Rådet föreslår därför att kyrkostyrelsen ser över rådets instruktion och i den tydligt anger att verksamheten utomlands ska bedrivas i ett nära samarbete med den svenska utrikesförvaltningen. Det skulle också möjliggöra att kontakt tas centralt för att fastslå och bekräfta denna samverkan och diskutera båda parter ansvar inom denna samverkan.

Rådet konstaterar vidare att utlandskyrkan idag finns beskriven i kyrkostyrelsens skrivelse om verksamhet och ekonomi till kyrkomötet endast under kyrkostyrelsens målbild 1: ”År 2030 har vi stärkt förmågan att bidra till ett församlingsliv som möter samtidens utmaningar”. Rådet konstaterar och vill uppmärksamma kyrkostyrelsen på att verksamheten inom Svenska kyrkan i utlandet även i hög grad innebär en måluppfyllelse till målbild 2 År 2030 finns ett stärkt engagemang i Svenska kyrkan för ett hållbart samhälle i Sverige och i världen”.

6.2.2.3 Församlingsutveckling – utökad samverkan och dialog

En viktig dimension i rådets och kansliets uppgift är att främja det lokala församlingslivet både pastoralt och i frågor om administration, juridik, fastigheter och personal, kommunikation m.m. Det finns en tydlig strävan efter att öka samarbetet med Visby stift och med biskopen. Förslaget om att skapa ett utökat kyrkoherdeforum där samtliga kyrkoherdar ingår tillsammans med biskop och företrädare för Visby stift samt ledningen för avdelningen på kyrkokansliet syftar till att stärka samverkan och utbytet av erfarenheter.

Vid biskopens visitationer är samverkan mellan församling kyrkokansli och stift betydelsefull liksom vid beredning och uppföljning av församlingsinstruktioner. Införandet av pastorala planer för den mobila verksamheten syftar till att tydliggöra verksamhetens mål och inriktning. Vidare placeras de mobila tjänsterna hos en kyrkoherde och indirekt därmed också till en församling vilket syftar till en stärkt samverkan och ett stöd i det pastorala arbetet.

6.2.2.4 Ekumenik – leva ekumenik och förverkliga ingångna ekumeniska överenskommelser

Svenska kyrkan har som del av den världsvida kyrkan en kallelse till kyrkans synliga enhet. Den vidare ekumeniska kallelsen är att verka för kyrkans enhet, mänsklighetens

gemenskap och världens helande, samt att söka Guds tilltal i mötet med varje människa oavsett religiös tradition.

Församlingarna utomlands har som alla församlingar inom Svenska kyrkan i uppgift att främja ekumenik och ekumenisk samverkan. Det ekumeniska arbetet sker dels på nationell nivå, där beslut fattas om ekumeniska överenskommelser om kyrkogemenskap. Sådana beslut fattas efter ekumeniska dialoger. Biskopen har särskilda möjligheter att företräda Svenska kyrkan och knyta ekumeniska kontakter vid besök och visitationer.

Församlingsekumeniken är särskilt betydelsefull, då man möter andra kristna i den lokala miljön, lär känna deras traditioner, ber och firar gudstjänst tillsammans och samverkar i olika uppgifter där möjlighet finns (kyrkoordningen, inledningen till fjortonde avdelningen).

Därutöver har kyrkoherdarna på några orter en representativ ekumenisk uppgift i att företräda Svenska kyrkan i förhållande till andra kyrkor, till exempel i Rom gentemot den romersk-katolska kyrkan och i London gentemot den engelska kyrkan. Församlingens närvaro och lokala ekumenik kan inte sammanblandas med det representativa uppdraget som ges till kyrkoherden, inte till församlingen.

I det ekumeniska uppdraget ingår att kyrkor genom olika former av samverkan stöder varandras arbete. Att så sker syns tydligt vid genomläsning av genomförda utredningar som också belyst ekumeniken. Varje församling befinner sig i ett ekumeniskt sammanhang och har unika erfarenheter av interreligiösa kontakter. Lokalt företräder utlandsförsamlingarna Svenska kyrkan i förhållande till andra kyrkor och samfund. Utlandskyrkans uppdrag att främja ekumeniskt arbete sker övergripande i nära samverkan med den ekumeniska enheten vid kyrkokansliet.

I de fall där Svenska kyrkan vill bedriva verksamhet på orter i världen där det finns kyrkor med vilka Svenska kyrkan har kyrkogemenskap behöver ett nära samarbete etableras mellan företrädare för ekumenikenheten och avdelningen för Svenska kyrkan i utlandet för att finna samverkanslösningar. En svensk präst kan till exempel bedriva församlingsverksamhet i en lokal församling tillhörig en sådan kyrka. När organisationen av församlingar och verksamhetsplatser behöver ses över vore det en klar fördel om det i Rådets instruktion framgår tydligt att ett sådant övervägande ska ske och att en ekumenisk lösning eftersträvas där sådana förutsättningar finns. Det skulle säkra att möjligheten att bedriva verksamheten inom ett ekumeniskt samarbete alltid prövas.

7 Kriterier för församlingar och andra verksamheter inom Svenska kyrkan i utlandet

Rådet ska inom sitt uppdrag till kyrkostyrelsen lämna förslag om vilka utlandsförsamlingar som tillhör Svenska kyrkan och vilka övriga utlandsverksamheter som ska finnas samt vilka åtgärder avseende fastigheter och personal med mera som behöver vidtas med anledning av detta. (4 § d, rådets instruktion).

Rådets förslag:

De av rådet fastställda kriterierna med motiveringar och tillämpningsföreskrifter för församlingar och andra verksamheter inom Svenska kyrkan i utlandet ska användas för rådets arbete med förslag till kyrkostyrelsen om en församling ska antas eller avföras som en församling inom Svenska kyrkan.

I två utredningar har kriterier för församlingar och andra verksamheter inom Svenska kyrkan i utlandet belysts. Som grundläggande utgångspunkter för en församling har tre begrepp lyfts fram.

- Gudstjänstkriteriet: den lokala gemenskapen samlas till regelbunden gudstjänst.
- Biskopskriteriet: den lokala församlingen lever inte för sig själv utan är sammanfogad med andra under ledning av biskopen i stiftet. Biskopen har tillsyn över församlingen och de vigda. När en gemenskap antas som en församling inom Svenska kyrkan faller den in inom Visby stift och under dess biskops tillsyn.
- Territorialitetskriteriet: på varje plats måste en god ordning finnas för församlingens liv och verksamhet.

Dessa har konkretiserats i nedan angivna kriterier med de områden som ska klarläggas: gudstjänst, kyrkorum, ansvarstagande, församlingsinstruktion och kyrkoherde/präst. Till kriterierna har fogats motiveringar och tillämpningar där gudstjänst, ansvarstagande och kyrkoherde/präst anges som överordnade. Rådet har utifrån gjorda utredningar fastställt kriterier med motiveringar och tillämpningsföreskrifter för församlingar inom Svenska kyrkan i utlandet.

Bedömningsgrunder

Gudstjänst

I en utlandsförsamling och i övriga verksamheter ska gudstjänster firas i enlighet med vad som framgår av församlingsinstruktionen.

I en mobil verksamhet utomlands ska gudstjänster firas i enlighet med vad som framgår av en av domkapitlet fastställd pastoral plan.

Kyrkorum

I en utlandsförsamling och i övriga verksamheter ska finnas minst ett kyrkorum, invigt i Svenska kyrkans ordning, eller tillgång till en kyrkolokal invigd inom annan kristen kyrka eller annan lämplig lokal enligt församlingsinstruktionen.

I en mobil verksamhet utomlands ska lokaler för gudstjänster sökas allt efter situationen på respektive ort.

Ansvarstagande

I en utlandsförsamling ska finnas personer som tar ansvar för att församlingens grundläggande uppgift blir utförd och personer som fullgör uppdragen som förtroendevalda i församlingen. Församlingen ska ha en fastställd församlingsordning.

I övriga verksamheter och i mobil verksamhet utomlands ska grupper få stöd för att fullgöra både den grundläggande uppgiften och för att ta ansvar för lokal organisation enligt församlingsinstruktionen och den pastorala planen.

Församlingsinstruktion

En utlandsförsamling och en övrig verksamhet ska utarbeta en församlingsinstruktion att fastställas av domkapitlet.

För den mobila verksamheten ska en pastoral plan utarbetas att fastställas av domkapitlet sedan Rådet för Svenska kyrkan i utlandet yttrat sig.

Kyrkoherde/präst

För varje utlandsförsamling och övrig verksamhet ska det finnas en befattning som kyrkoherde eller präst vilken tillsammans med kyrkorådet eller den lokala organisationen har ansvar för arbetet.

I den mobila verksamheten svarar prästen i samverkan med lokala grupper för verksamheten på respektive ort.

Motiveringar

Dessa kriterier ger förutsättningar för att fastställa vilka församlingar som ska tillhöra Svenska kyrkan. Det finns begränsningar för Svenska kyrkan att etablera sig i formella organisationer i olika länder, till exempel i Kina där det inte är möjligt att få en legal status utan det är nödvändigt att söka andra former för arbetet.

Kyrkoordningens bestämmelser i 37 kap. om vilka kriterier som ska gälla vid indelningsändringar avser förhållanden inom landet. Sverige är redan indelat i pastorat och församlingar och det är gränsdragningar mellan och inom dessa som bestämmelserna avser. Stiftsstyrelsen beslutar om indelningsändringar av pastorat och av församlingar som inte ingår i pastorat. Kyrkofullmäktige beslutar om den lokala strukturen om församlingar inom ett pastorat.

Dessa bestämmelser kan därför inte tillämpas men kan ge viss vägledning till frågan vilka kriterier som ska gälla för en församling i utlandet liksom för övriga verksamheter i andra länder. Distinktionen mellan församlingar och andra verksamheter kan dras mellan att församlingarna uppfyllt kriterierna medan övrig verksamhet ännu inte har uppfyllt kriterierna för att vara en egen församling.

I nära anknytning till bestämmelserna i kyrkoordningens. 37 kap. kan följande kriterier användas: *Gudstjänst, Kyrkorum, Ansvarstagande, Församlingsinstruktion, Kyrkoherde/präst*. Dessa rymmer de kriterier utredaren har lyft fram: gudstjänstkriteriet, biskopskriteriet och territorialitetskriteriet.

Kriterier handlar inte om en checklista där det gäller ha ett visst antal rätt, utan snarast om bedömningar utefter en skala. Inget av kriterierna har således ett enkelt ja eller nej, utan får närmast betraktas efter ett kontinuum, en sammanhållen helhet. Det handlar om en process där en lokal gemenskap bygger upp sig själv och sin verksamhet till en formell församlingsbildning inom Svenska kyrkan. En sådan utveckling ger också församlingen möjlighet att delta i val till kyrkomötet och av biskop. Kriterierna är inte heller av samma dignitet. Att en församling är på väg att uppnå de huvudsakliga kriterierna kan vara tillräckligt för att antas som församling.

Inför Rådets beredning och Kyrkostyrelsens beslut om att anta en församling ska därför en redogörelse ske hur och på vilket sätt församlingen uppfyller de fem kriterierna.

Gudstjänst

Gudstjänsten är församlingens centrum. Detta kriterium är det grundläggande för alla församlingar och verksamheter liksom för det mobila arbetet och likställt med kriterierna för *Ansvarstagande* och *Kyrkoherde/präst*.

Hur ofta och i vilka former gudstjänsten firas regleras i församlingsinstruktionen för församlingar och övriga verksamheter.

Gudstjänsterna firas huvudsakligen på svenska. Språkfrågan är underordnad att gudstjänst firas och gudstjänster kan därför även undantagsvis firas på andra språk eller som flerspråkiga gudstjänster.

De närmare frågorna om hur gudstjänster firas ligger inom biskopens ansvarsområde.

För att antas som en församling i Svenska kyrkan ska gudstjänster regelbundet firas i enlighet med Kyrkohandboken och på svenska. Detta hindrar inte att en församling även undantagsvis kan fira gudstjänst på annat språk.

Kyrkorum

En församling eller en övrig verksamhet förutsätts ha ett eget kyrkorum eller ha tillgång till ett sådant genom avtal med en annan kristen kyrka. Gudstjänster kan även firas i annan lokal, angiven i församlingsinstruktionen. Frågan om kyrkorummet är dock underordnad gudstjänstkriteriet.

Det invigda kyrkorummet är av stor betydelse för andakt och kontinuitet i en gudstjänstfirande församlings liv. Därför ska strävan vara att hålla gudstjänst i invigda rum.

För att antas som en församling inom Svenska kyrkan måste församlingen ange vilket gudstjänstrum som brukas.

Ansvarstagande

Det lokala ansvarstagandet är grundläggande för Svenska kyrkans församlingar och är likställt med kriterierna för *Gudstjänst* och *Kyrkoherde/präst*.

I en församling ska finnas ett kyrkoråd. I kyrkorådet ska kyrkoherden ingå. Detta regleras i kyrkostyrelsens beslut om församlingsordning för utlandsförsamlingar (Svenska kyrkans bestämmelser 2010:1). Hur en församlingsordning beslutas regleras i 2 kap 13 § kyrkoordningen. Församlingsordningen måste vara anpassad efter i varje land gällande rätt och församlingens juridiska person/organisationsform ska vara i enlighet med landets bestämmelser. Detta gäller även den ekonomiska förvaltningen.

Utöver de förtroendevalda organen ska det även finnas medarbetare som tar ansvar för att den grundläggande uppgiften blir utförd.

I ansvarstagandet ingår att ha en nära kontakt med den svenska beskickning som finns i området. En sådan kan omfatta frågor om konsulära ärenden, katastrofberedskap och andra angelägenheter.

Församlingen ska ha en ordnad ekonomi.

För att antas som en församling inom Svenska kyrkan ska församlingen ha ett lokalt ansvarstagande för den grundläggande uppgiften samt en församlingsordning som fastställs av kyrkostyrelsen.

7.1.1 Församlingsinstruktion och pastoral plan

Utlandsförsamlingarna ska ha en av domkapitlet fastställd församlingsinstruktion i enlighet med bestämmelserna i 57 kap. § 7a kyrkoordningen. I församlingsinstruktionen ska beskrivas hur församlingen utför den grundläggande uppgiften samt på vilket sätt den samverkar med svensk beskickning i området och hur den fullgör sitt ekumeniska uppdrag.

Församlingsinstruktionen behöver inte föreligga färdig för att en verksamhet ska kunna upptas som en församling i Svenska kyrkan. Instruktionen är underordnad kriteriet *Ansvarstagande* och ska löpande förnyas.

För den mobila verksamheten utarbetas en pastoral plan av kyrkoherden. Planen utfärdas av domkapitlet sedan rådet yttrat sig.

Verksamheten utomlands får stöd för sitt arbete från Rådet för Svenska kyrkan i utlandet och kyrkokansliet. Biskopens tillsyn utövas bland annat genom de visitationer som biskopen genomför.

För att antas som en församling inom Svenska kyrkan ska en församlingsinstruktion upprättas.

7.1.2 Kyrkoherde/präst

Varje församling ska ha en kyrkoherde och övriga verksamheter en präst. Det lokala ansvarstagandet och vinningstjänsten bär gemensamt ansvar för den grundläggande uppgiftens utförande. Utan präst kan församlingens centrala uppgift att fira gudstjänst inte utföras. Kriteriet är likställt med kriterierna *Ansvarstagande* och *Gudstjänst*.

Kyrkoherden ska *ex officio* ha säte i kyrkorådet, vare sig anställningen sker genom kyrkostyrelsen eller lokalt.

I det ekumeniska arbetet deltar församlingen och möter övriga kyrkor och samfund. På kyrkoledningens uppdrag kan kyrkoherden representera Svenska kyrkan i förhållande till andra kyrkor.

För att antas som en församling i Svenska kyrkan ska församlingen ha en befattning som kyrkoherde.

7.1.3 Tillämpning

Tre av kriterierna är likställda: *gudstjänst*, *ansvarstagande* och *kyrkoherde/präst*. Dessa är centrala för en församling inom Svenska kyrkan och prövas först. Därefter prövas frågor om de underordnade kriterierna om kyrka och församlingsinstruktion.

För de lokala gemenskaper som önskar att inlemmas som en församling inom Svenska kyrkan ska Rådet för Svenska kyrkan i utlandet stödja en sådan process och bistå med råd när det gäller ansvarstagande (församlingsordning) och tjänster (kyrkoherde). När det gäller gudstjänstfrågorna prövas frågan om regelbundenhet och kyrkolokal av biskopen. I frågan om tjänster ska en dialog ske med Rådet hur en anställning ska lösas liksom om de ekonomiska frågorna i övrigt.

7.1.4 Gudstjänst och kyrka

Vad ett regelbundet gudstjänstfirande är kan inte utan vidare fastslås. Det beror på den lokala situationen, tillgång på präst även om en möjlighet finns att hålla lekmanaledda gudstjänster. Underordnat gudstjänstkriteriet är frågan om *kyrka*. Denna ska relateras till möjligheter till egen kyrka/lokal, att i ekumenisk anda få tillgång till annan kyrkas gudstjänstrum eller att ha gudstjänster i annan lokal.

En redogörelse ska lämnas om gudstjänstfirande och kyrkorum.

7.1.5 Ansvarstagande och församlingsinstruktion

Vad gäller ansvarstagande innebär detta att det ska finnas en lokalt registrerad juridisk person i enlighet med landets lagstiftning med hänsynstagande till vad som sägs i kyrkoordningen om församlingsordning. I kyrkorådet ingår kyrkoherden. Därutöver ska det finnas personer som tar ansvar för den grundläggande uppgiften.

En bedömning ska göras rörande församlingens ekonomi.

Underordnat kriteriet om ansvarstagande är kriteriet om *församlingsinstruktion*. Finns förutsättningen med ett lokalt ansvarstagande kan de förtroendevalda tillsammans med kyrkoherden gå vidare med att upprätta en församlingsinstruktion, vilken inte är en tidsmässig förutsättning för att antas som en församling inom Svenska kyrkan.

En redogörelse ska lämnas om det lokala ansvarstagandet (församlingsordning, ansvarstagande för den grundläggande uppgiften) och ekonomisk bärkraft samt om upprättandet av en församlingsinstruktion.

7.1.6 Kyrkoherde präst

En befattning som kyrkoherde ska finnas i varje församling. Kyrkoherden kan dock ha ansvar för mer än en församling. Kyrkoherden kan vara lokalt anställd eller anställd av kyrkostyrelsen.

En redogörelse ska lämnas för hur frågan om kyrkoherde löses.

En redogörelse ska även lämnas om församlingens ekumeniska arbete. I den lokala ekumeniken företräder kyrkoherden Svenska kyrkan.

7.1.7 Övrigt

Genom avtal kan en församling vara associerad med eller vara en församling i en annan kyrka i en ekumenisk samverkan. Församlingen ska inför sådana beslut lämna en redogörelse för hur den kommer att vara en del av Svenska kyrkan i utlandet. Om en präst blir anställd inom en annan kyrka träffas en överenskommelse om tjänstens innehåll samt mellan den kyrkans biskop och biskopen i Visby om jurisdiktion och relationer. I första hand ska samverkan sökas med kyrkor med vilka Svenska kyrkan har kyrkogemenskap.

7.2 Församlingssamverkan, anställningar och fastigheter

Rådets förslag:

1. Församlingarna i respektive land samverkar tillsammans och bildar en kommitté för planering och utveckling av verksamheten.
2. En kyrkoherde tillsätts inom ett större område och kan vara kyrkoherde för flera församlingar.
3. Övriga hittillsvarande kyrkoherdetjänster inom respektive område omvandlas till tjänster som komminister/församlingsherde.
4. All personal anställs lokalt av församlingens kyrkoråd alternativt i samverkan med en systerkyrka som arbetsgivare.
5. Församlingar, domkapitel och kyrkokansli samverkar i rekryteringen av präster och diakoner.
6. Församlingarna får årliga anslag motsvarande kostnaden för personal enligt samverkansavtalet.
7. Kyrkostyrelsen bekräftar anställningar av personal inom vigningstjänsten enligt gängse delegationsordning.
8. Samverkansavtal skrivs mellan församlingar och trossamfundet, samt mellan församlingarna inom kyrkoherdens ansvarsområde.
9. Erforderliga ändringar i kyrkoordningen utarbetas.

Sammanfattning

Under utredningsarbetet om utlandsförsamlingarnas framtid har utredarna föreslagit olika organisatoriska förändringar. Dessa redovisas under respektive församling. Rådet vill värna de lokala församlingarna och det lokala ansvarstagandet och vill undvika att förändra församlingsstrukturen. Det skulle dessutom kunna medföra stora juridiska komplikationer. Församlingarna kan samverka med varandra genom att teckna avtal med varandra om en kommitté. En förändring av den prästerliga organisationen skulle därutöver ge väsentliga vinster i fråga om styrning och ledning, och bidra till samverkan mellan församlingarna.

Genom en förändring av den prästerliga organisationen med generellt en kyrkoherde i varje land ges möjlighet att samverka omkring församlingsverksamheten, men även omkring frågor om ekonomi, personal och lokaler.

Att ha utsänd personal för kyrklig verksamhet är inte alltid förenlig med respektive lands lagstiftning. Därutöver är kostnaderna för att sända ut personal från Sverige avsevärda och all personal ska i framtiden anställas lokalt i landet av respektive församling eller i samverkan med en systerkyrka. När lokalanställningar införs kommer inte kyrkostyrelsen att utse innehavare av tjänsterna utan kommer att bekräfta församlingens rekrytering.

Vissa ändringar i kyrkoordningen erfordras, till exempel för att stadfästa att kyrkostyrelsen bekräftar utsedda präster i utlandskyrkan. Dessa är dock inte nödvändiga för att ha lokala anställningar.

7.3 Församlingssamverkan

Svenska kyrkan i utlandet är organiserat i församlingar och verksamheter. Verksamheterna har inte en fungerande formell lokal struktur, även om människor är engagerade för det kyrkliga arbetet. Församlingarna har formell struktur i enlighet

med varje lands lagstiftning, församlingsordningar och församlingsinstruktioner, fastställda och utfärdade av kyrkostyrelse och domkapitel.

Under en period prövades möjligheten att församlingar skulle vara pastorat. Någon struktur för detta byggdes inte upp och varken kyrkoherdarna eller kyrkokansliet arbetade som om sådana pastorat fanns. Ordningen upphävdes 2017.

I stället föreslås att församlingarna består som enskilda församlingar men att de samverkar genom tecknade avtal. En styrfunktion bildas med representanter för de olika kyrkoråden, en kommitté, där gemensamma beslut fattas i övergripande frågor. Kyrkoherden ska vara självskriven ledamot i denna kommitté. Av avtalen, som tecknas med stöd av en mall utarbetad av kyrkokansliet, framgår vilket mandat och vilka beslutsfunktioner som församlingskyrkoråden ger kommittén. Avtalen kan dock inte formis på exakt samma sätt då hänsyn måste tas till respektive lands rättsliga reglering. Utan att göra några förändringar i den lokala strukturen, där varje församling kvarstår som ansvarig för sin verksamhet och som arbetsgivare, ges härmed möjligheter till samordning och samverkan samt en gemensam inriktning på församlingsarbetet. Avtalen ska bland annat reglera samordningens omfattning, vilket mandat som församlingarna ger till kommittén och dess ansvar samt kommitténs sammansättning.

7.4 Samverkansavtal mellan utlandsförsamlingen och den nationella nivån

Samverkansavtal ska även skrivas mellan utlandsförsamlingen och den nationella nivån. I avtalen ska församlingens och den nationella nivåns rättigheter och åtaganden regleras. Avtalen ska bland annat behandla församlingens skyldighet att utföra den grundläggande uppgiften (fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission) och det stöd som församlingen ska få, personellt och ekonomiskt från den nationella nivån. Avtalen ska även behandla frågor om församlingens kommersiella verksamhet liksom att församlingen ska följa landets lagstiftning, att anslag ska kunna granskas och att tillsyn från biskopen ska underlättas. Avtalen ska även innehålla uppgifter om storleken på det anslag den nationella nivån ska ge församlingen liksom hur fastighetsfrågor, försäkringsfrågor och andra lokalrelaterade frågor ska hanteras. Samverkansavtalen ska skrivas på femårsperioder.

7.5 Prästerlig organisation

Den prästerliga organisationen förändras så att den svarar mot en sådan samverkan mellan församlingarna. Det sker genom att det i princip finns en kyrkoherde i varje land, med några undantag där tjänsten avser fler länder. Tjänsten placeras i en av församlingarna medan det i övriga församlingar inrättas tjänster som komminister/församlingsherde. Församlingsherden svarar för all verksamhet och sitter på delegation av kyrkoherden i det lokala kyrkorådet.

Kyrkoherden får ett övergripande ansvar för verksamheten inom sitt område. Uppdraget avser den pastorala verksamheten och dess utformning men också frågor om personal, ekonomi och lokaler för verksamheten. Kyrkoherden är således arbetsledare för församlingsherdarna, medan dessa i sin tur har personalansvar i sina församlingar.

Kyrkoherdarna inom utlandskyrkan får därutöver ett ansvar att samverka med avdelningen för Svenska kyrkan i utlandet med att t.ex. ordna utbildningar för

kyrkoråden, planera kompetensutveckling, hålla kontakt med biskopen och ingå i ett kyrkoherdeforum för Svenska kyrkan i utlandet. Det innebär att en del av de funktioner som legat på kansliet i Uppsala flyttas till utlandsverksamheten och att kyrkoherdarna utomlands, och därmed också församlingarna, får ett större inflytande på hur verksamheten bedrivs än tidigare och ökad autonomi.

Kyrkoherdeforum med utlandskyrkoherdarna och ansvariga på avdelningen för Svenska kyrkan i utlandet och Visby stift (biskop samt de personer som biskopen utser från stiftet) syftar till gemensam planering inom utlandskyrkan och ett gemensamt ansvarstagande. Kyrkoherdarna får en gemensam plattform för den samverkan som behövs dem emellan och med kyrkokansliet.

Kyrkoherdetjänster föreslås för följande områden:

Tyskland inklusive Nederländerna

Frankrike inklusive Belgien

Spanien

Italien

Österrike

Schweiz

Grekland med Östra Medelhavet

Storbritannien

Köpenhamn

Norge

USA inklusive Sydamerika

Kanada

Australien

Asien

Kyrkoherdetjänsten i Helsingfors och Olaus Petri svenska församling ingår i Borgå stift och berörs inte av förändringarna.

I vissa församlingar där verksamheten är starkt koncentrerad till perioder under året kompletteras den fast anställda prästen med präster som arbetar säsongvis.

7.6 Anställningar

Personalen inom utlandskyrkan har varit en blandning av utsänd personal och lokalt anställd personal. Anställningsvillkoren har därmed skiftat betydligt.

Utsändningen av personal, ofta med relativt korta kontraktstider, har varit synnerligen kostsam. Utsända har även utan restriktioner kunnat avsluta sina kontrakt i förtid, vilket tidvis gjort att nya kostsamma rekryteringar fått genomföras.

De administrativa kostnaderna per år för den utsända personalen uppgår till cirka 12 miljoner kronor. Kyrkokansliet har behövt hålla hög kunskapsnivå när det gäller frågor omkring personal, skatter och socialförsäkringar. Därutöver har konsultföretag belägna i respektive land behövt anlitas som ombud för att sköta kontakter med myndigheterna och se till så att personalens skatter och avgifter betalas på rätt sätt. Erfarenheten visar att systemet är dyrt.

Att sända ut personal med anställning i Sverige till andra länder är även ur andra synpunkter komplicerat. Efter juridiska genomgångar har utsändning av personal fått upphöra i USA och personalen är i stället lokalt anställd, vilket krävs enligt amerikansk lagstiftning. I och med Brexit är även personalen i Storbritannien lokalt anställda då det krävs för visum och arbetstillstånd. Samma sak gäller Schweiz. Inte heller inom EU fungerar utsändning av personal smärtfritt. Som exempel kan nämnas svårigheter i Spanien, Grekland och Italien, bland annat med

socialförsäkringssystemen i dessa länder. Både av ekonomiska skäl och utifrån problematik med utsändning bör all personal anställas lokalt av församlingarna.

Kyrkokansliet får i samband med att personalen är lokalt anställd fortsatt viktiga uppgifter. Det handlar om medhjälp till rekrytering, överblick över anställningsvillkor vad gäller löner, pensioner och andra förmåner så att en så vitt möjlig gemensam nivå upprätthålls. I en församling ska det alltid finnas antingen en kyrkoherde eller en komminister/församlingsherde. När det gäller andra tjänster inom kyrkans profilyrken (diakon, församlingspedagog, kyrkomusiker och präst) är det församlingen som avgör vilken/vilka tjänster församlingen har behov av.

Eftersom de visstidsanställningar som finns i svensk arbetsrätt inte finns i flera andra länder kommer anställningarna till huvuddelen att bli anställningar tills vidare. Det kan medföra att personalomsättningen minskar vilket är av godo för församlingsverksamheten som får en bättre kontinuitet. Den risk som tidigare påtalats att personalen får för låg anknytning till Sverige är inte aktuell på samma sätt som tidigare med tanke på alla möjligheter som finns att läsa tidningar, se svensk tv med mera som erbjuds i dag. Den utökade samordningen mellan församlingarna och frekvent samordning inom kyrkoherdeforum motverkar även eventuella risker med längre anställningar.

Vid rekrytering av vigd personal för utlandskyrkan ska domkapitlet pröva de sökandes behörighet samt yttra sig innan tillsättning. För komministrar/församlingsherdar och andra inom vigningstjänsten deltar berört församlingskyrkoråd som anställande part med stöd av kyrkokansliet. Kyrkorådet beslutar om anställning vilket ska bekräftas av kyrkostyrelsen som därmed åtar sig att ge anslag till anställningen.

Vid rekrytering av kyrkoherdar ska domkapitlet pröva de sökandes behörighet. Samtliga kyrkoråd där kyrkoherden ska tjänstgöra ska ges inflytande över beredning och beslut innan anställningsbeslut tas av det kyrkoråd som ska vara arbetsgivare. Kyrkokansliet ska stödja anställningsarbetet. Kyrkorådet fattar beslut om anställning vilket ska bekräftas av kyrkostyrelsen som därmed åtar sig att ge anslag till anställningen.

I flera församlingar finns redan överenskommelser med andra kyrkor för att anställa personal lokalt. Församlingarna ska eftersträva att finna sådana lösningar med i första hand de kyrkor med vilka Svenska kyrkan har ekumeniska överenskommelser.

Under utredningsperioden har avdelningschefen för Svenska kyrkan i utlandet förankrat de föreslagna ordningarna vid besök i de olika församlingarna och fått stöd för de förslag som läggs fram om kommande organisation.

7.7 Kyrkoordningen och rådets instruktion

Ordningen med att anställa personal lokalt strider inte mot kyrkoordningens bestämmelser. De bestämmelser som reglerar att kyrkostyrelsen utser utsänd personal behöver dock kompletteras med bestämmelser om att kyrkostyrelsen bekräftar anställningen av de kyrkoherdar/präster som församlingarna anställer och andra påkallade förändringar. Vidare föreslår rådet förändringar med införande av pastorala planer. Kyrkoordningsbestämmelser utfärdas sedan rådets förslag bekräftats.

Därutöver föreslår rådet att förändringar görs i rådets instruktion med betoning på samhällsansvar, ekumenik och samverkan med utrikesförvaltningen.

7.8 Biskopen

Den ordning som föreslås får ingen inverkan på biskopens uppdrag när det gäller utlandsförsamlingarna. Biskopens visitationer, tillsyn över församlingar och vigd personal, fortsätter som tidigare liksom över gudstjänstlivet. Biskopens uppgifter i rådet berörs inte. I och med skapande av kyrkoherdeforum bestående av utlandskyrkoherdar, personal från avdelningen Svenska kyrkan i utlandet samt biskop och personal från stiftskansliet ökar stiftets möjlighet att utöva tillsyn.

7.9 Fastigheter

Rådets förslag:

1. Församlingarna erbjuds att köpa eller överta de fastigheter som ägs av trossamfundet.
2. Ett utredningsarbete påbörjas vad gäller fastigheterna i Bryssel, Fuengirola och Melbourne samt de personalbostäder som trossamfundet äger i Spanien.
3. Särskild uppmärksamhet riktas åt att finna en långsiktig och hållbar lösning för fastigheten i Paris.
4. Trossamfundet Svenska kyrkan har fortsatt lokaler för församlingen i Rom.

Sammanfattning

Församlingarna erbjuds möjligheter att köpa och överta de fastigheter som trossamfundet står som ägare till, då det funnits stora svårigheter att förvalta fastigheter i utlandet från Sverige.

Fastigheterna har tillkommit enbart med syftet att ge möjlighet till församlingsverksamheten och att fira gudstjänst. Av kulturhistoriska skäl är det angeläget att hitta en hållbar och långsiktig lösning vad gäller fastigheten Svenska kyrkan i Paris. För Svenska kyrkans närvaro i Rom bör trossamfundet fortsatt ha lokaler för församlingens verksamhet.

Fastigheter och lokaler i utlandskyrkan

Fastigheter och lokaler för verksamheten i utlandsförsamlingarna har ordnats på olika sätt. En del församlingar äger själva sina fastigheter, till exempel församlingarna i Berlin, New York och London. Andra församlingar hyr lokaler för verksamheten, till exempel församlingarna i Hamburg och Aten. Trossamfundet har skaffat lokaler för andra församlingar, såsom i Bryssel, och är dessas ägare. Åter andra lokaler ägs av Stiftelsen Svenska kyrkan i utlandet, till exempel Melbourne och Fuengirola.

Av central betydelse är att det finns kyrkor/lokaler som är anpassade för församlingens verksamhet. För många betyder gudstjänstrummet mycket för deras kristna tro. Om lokalerna i övrigt är anpassade för verksamheten bör de inte förändras utan tvingande skäl.

Utgångspunkten är att den lokala församlingen själv ska svara för sina lokaler. Det är lämpligt att dessa förhys. Kyrkostyrelsen har genom lokalförslagspolicyn fattat beslut om att Trossamfundet Svenska kyrkan inte ska äga fastigheter i utlandet. Skälet till detta är att trossamfundets och stiftelsens fastighetsägande har dragits med stora svårigheter under lång tid. Avståndet mellan fastighetsobjekt och ägare har varit allt för stort och genererat stora underhållsskulder. Detta har medfört höga kostnader.

Fastigheterna har tillkommit enbart med syftet att utlandsförsamlingarna ska kunna fira gudstjänst och bedriva sin församlingsverksamhet. I flertalet fall bör det vara möjligt att den lokala församlingen köper eller övertar ägandet och fortsätter att

bedriva sin verksamhet i de lokaler som finns. Det kan noteras att till exempel lokalerna i centrala Bryssel införskaffades för att de tidigare lokalerna i Waterloo hade en för verksamheten negativ placering. Ett tvång att byta lokaler kan innebära svåra återverkningar på verksamheten och bör undvikas.

Vad gäller kyrkofastigheterna i Bryssel, Fuengirola och Melbourne bör utredningar inledas för att belysa olika alternativ för hur ägandeförhållandena ska lösas på lämpligaste sätt. Detsamma gäller för de personalbostäder som trossamfundet äger i Spanien.

När det gäller kyrkan i Paris har utredaren påpekat det mycket starka kulturhistoriska intresse som är förknippat med kyrkan och att Svenska kyrkan har ett stort ansvar för att den bevaras. En avyttring skulle kunna innebära att kyrkan rivs och att Svenska kyrkan gör en stor förlust i anseende.

Församlingen i Rom kan inte bära kostnaden för egna lokaler. Svenska kyrkans närvaro i Rom är av stor betydelse och Svenska kyrkan bör därför fortsatt äga lokaler i Rom.

8 Finansiering

Rådet ska inom sitt uppdrag inom av kyrkostyrelsen tilldelad ram, till kyrkostyrelsen årligen lämna ett förslag till budget för Svenska kyrkan i utlandet (4 § e, rådets instruktion).

Rådets förslag:

1. Utlandsförsamlingarnas finansiering garanteras för löpande femårsperioder.
2. Stiftelsen Svenska kyrkan i utlandet får en central roll i finansieringen av utlandskyrkans verksamhet.
3. Nationell nivå stödjer verksamhet på andra orter än där församlingen är belägen och bekostar, mobil verksamhet, företräderskap, främjande och kanslipersonal.
4. att nuvarande dagar för rikskollekterna kvarstår.

För att skapa stabila och långsiktiga förutsättningar för utlandsförsamlingarnas verksamhet måste ekonomiska garantier skapas för femårsperioder och inte endast beslutas årsvis. Viktiga skäl för detta är församlingarnas åtaganden för lokalt anställd personal, fastigheter och för kontinuitet i gudstjänstliv och diakonalt ansvar.

Rådet föreslår att gåvor och testamenten samt försäljning och avyttring av fastigheter ägda av Stiftelsen för Svenska kyrkan i utlandet framgent förs till stiftelsen. Denna förvaltas av kapitalförvaltningsrådet och bör från 2030 bekosta en betydande del av utlandskyrkans församlingsverksamhet. Vidare ska den mobila verksamheten liksom samverkan med utlandsmyndigheten och företräderskapet inom samhällsansvar och ekumenik finansieras av den nationella nivån. Därutöver ska rådets uppdrag att främja verksamheten samt kyrkokansliets personal bekostas av den nationella nivån.

8.1 Svenska kyrkan i utlandets ekonomi

8.1.1 Nationell nivå

Enligt bestämmelser i kyrkoordningen (51 kap. 4 och 5 §§) ska kyrkostyrelsen varje år upprätta ett förslag till budget för Svenska kyrkans nationella nivå. Budgeten ska också innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år. Kyrkomötet fastställer utifrån kyrkostyrelsens skrivelse inriktningen för verksamheten på nationell nivå samt kostnadsramen för det kommande året och planeringsramen för ytterligare två år.

Kyrkomötet fastställde 2018 kyrkostyrelsens *Målbilder 2030* De har tagits fram för att tydliggöra och beskriva kyrkostyrelsens ambition på längre sikt och säkerställa att arbetet på nationell nivå bidrar till dem. Det finns tre olika målbilder, de har reviderats språkligt i nedanstående rutor anges den formulering de har 2022 års skrivelse till kyrkomötet, KsSkr 2022:1.

Budgeten för Svenska kyrkan i utlandet ligger idag inom uppdraget *Stöd till stiftet för utveckling av församlinglivet*. Samtliga målbilder relaterar till det uppdraget.

Målbild 1

År 2030 har vi stärkt förmågan att bidra till ett församlingliv som möter samtidens utmaningar.

Denna målbild relaterar i första hand till den nationella nivåns uppdrag *Stöd till stiftet för utveckling av församlinglivet* och *Företrädarskap*.

Målbild 2

År 2030 finns ett stärkt engagemang i Svenska kyrkan för ett hållbart samhälle i Sverige och i världen.

Denna målbild relaterar i första hand till den nationella nivåns uppdrag *Stöd till stiftet för utveckling av församlinglivet* och *Företrädarskap*.

Målbild 3

År 2030 finns effektiv styrning, administration och förvaltning i Svenska kyrkan, så att församlingarna kan fullgöra sitt grundläggande uppdrag.

Denna målbild relaterar i första hand till den nationella nivåns uppdrag *Stöd till stiftet för utveckling av församlinglivet*, *Stöd till god förvaltning* samt *Inomkyrklig reglering*.

8.1.1.1 Budget 2022 för Svenska kyrkan i utlandet

I nationell nivåns budget för 2022 är nationell finansiering till Svenska kyrkan i utlandet verksamhet beslutad till 65 miljoner kronor samt 7,5 miljoner kronor i extra pandemistöd. Budgeten utgår från 48,5 utsända tjänster 2022. Utöver detta budgeteras anslag för att möjliggöra 10,5 lokalanställda tjänster. Antalet utsända tjänster har dragits ned på grund av besparingskrav och minskat jämfört med budget 2021. Nationell fastighetsfinansiering för utlandskyrkans fastighetsunderhåll är 15 miljoner kronor 2022.

8.1.1.2 Verksamhet och ekonomi 2023–2025

I kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2022:1 *Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2023–2025* är nationell finansiering till Svenska kyrkan i

utlandet verksamhet beslutad till 64 miljoner kronor per år samt 7,5 miljoner kronor i extra pandemistöd år 2023. Se tabell nedan.

RESULTAT RÅDET FÖR SVENSKA KYRKAN I UTLANDET

Belopp i miljoner kronor	Utfall 2021	Budget 2022	RAM 2023	RAM 2024	RAM 2025
Insamlade medel	10	9	9	9	9
Erhållna bidrag	3	7	7	8	9
Övriga intäkter	4	4	2	2	2
Förändr. ändamålsbest. medel	0	1	1	1	1
Summa intäkter	17	21	19	19	20
Utveckl.samarbete/bistånd	0	0	0	0	0
Övriga lämnade bidrag	-31	-39	-42	-46	-56
Externa kostnader	-19	-15	-13	-11	-10
Personalkostnader	-51	-37	-34	-25	-16
Avskrivningar	-1	-1	-1	-1	-1
Summa kostnader	-102	-93	-90	-83	-84
VERKSAMHETENS RESULTAT	-85	-72	-71	-64	-64
Nationell fastighetsfinansiering	-9	-15	-15	-15	-10
Resultat *	-94	-87	-86	-79	-74

*) År 2022 och 2023 finns 7,5 miljoner kronor extra medel från kyrkostyrelsen med anledning av pandemin.

Insamlade medel är i nivå med tidigare år. Planerade erhållna bidrag ur Stiftelsen Svenska kyrkan i utlandet ökar under perioden för att möta generella kostnadsökningar. Genom den påbörjade inriktningen mot fler lokalanställningar och ekumenisk samverkan är personalkostnader för utsänd personal sänkta från och med 2022 och i stället ökar anslagen till församlingar.

För att få en långsiktig planering av fastighetskostnader löper dessa över en fem-årsperiod där de första tre åren ingår i verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2023–2025. År 2026 och 2027 finns 12 miljoner kronor per år i planerat underhåll. Totalt för femårsperioden 2023–2027 finns 64 miljoner kronor i budget.

Avdelningen för Svenska kyrkan i utlandet som utgör en del av den nationella nivåns kyrkokansli följer kansliets ekonomiska processer för budget och uppföljning.

8.1.1.3 Nationella nivåns ekonomi framöver

Den nationella nivåns ekonomi är inte i balans men kyrkostyrelsen arbetar sedan flera år tillbaka med att den ska kunna uppnå en ekonomi i balans till år 2025, och samtidigt bidra till prioriterade strategiska insatser. Detta innebär ett fortsatt fokus på att sänka kostnader inom all verksamhet och påverkar därför också Svenska kyrkan i utlandets kostnader på nationell nivå.

Kyrkostyrelsens råd för Svenska kyrkan i utlandet siktar mot mer självbärande utlandsförsamlingar. Det pågår av såväl rättsliga som av besparingsskäl en utveckling inom utlandskyrkans verksamhet från utsänd till lokalanställd personal. Den förändringen påverkar såväl kostnaderna i utlandsförsamlingarna som på nationell nivå.

Under förutsättning att man gör en uppdelning i församlingsverksamhet och mobil verksamhet som utgår från utlandskyrkans församlingar så finns möjligheten att ha olika krav på självfinansiering för de olika verksamhetstyperna.

Historiskt sett så har endast församlingen i Oslo kunnat bära sina egna kostnader. Det beror på att församlingen i Oslo får ett årligt bidrag per medlem från den norska staten och från kommunen. Nationell nivåns direktkostnad för övriga församlingar är i snitt 2 miljoner kronor. Sedan tillkommer främjande m.m. Under förutsättning att församlingarna samordnar sin administration, ökar sina lokala intäkter t.ex. genom att höja medlemsavgiften och minskar sina lokala kostnader så kan de själva bära en större del av kostnaderna och nationell nivå bidra med en mindre del.

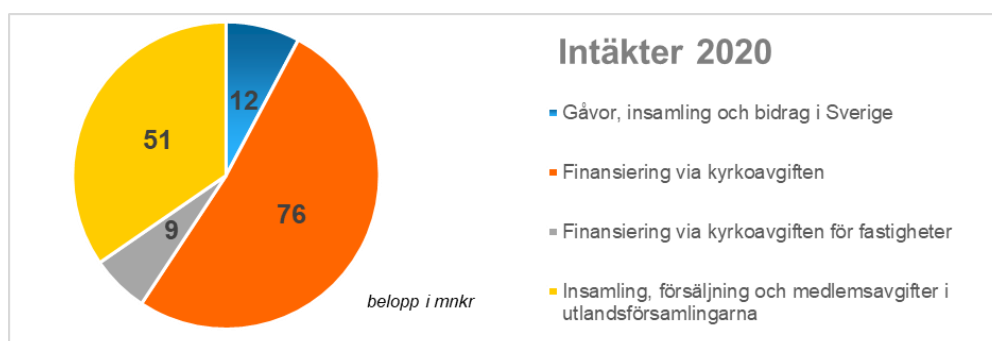
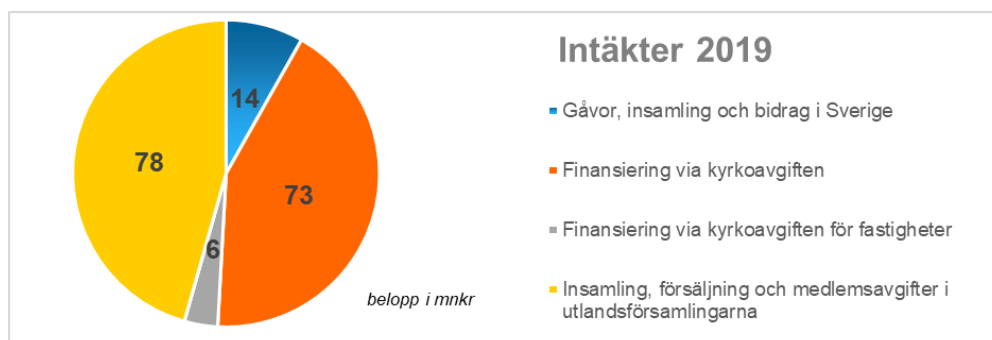
Den mobila verksamheten är uppbyggd på ett annat sätt och har inte förutsättningar att bli självbärande. Där behöver nationell nivå fortfarande ta ett större ekonomiskt ansvar.

8.1.2 Utlandsförsamlingarna

Församlingarna i utlandskyrkan är, förutom ett fåtal filialer, egna juridiska enheter med egen ekonomi.

År 2019 hade en genomsnittlig församling 3,4 miljoner kronor i intäkter (varav 10 procent var anslag från nationell nivå) och 2,9 miljoner kronor i kostnader. Det är stor variation mellan församlingarna, totala intäkter var 127 000 kronor för den minsta församlingen och 23 miljoner kronor för den största. Avkastning från församlingens kapitalförvaltning, lokal kyrkoskatt, gåvor, anslag från nationell nivå, basarintäkter och medlemsavgifter är de största intäktsposterna. Andra intäktskällor är uthyrning av lokaler, servering och kyrkliga handlingar. De största kostnadsposterna är för flertalet församlingar är kostnader för personal och lokaler.

År 2020 och 2021 har utlandsförsamlingarna haft lägre intäkter på grund av pandemin. Kostnaderna för kyrklig verksamhet, servering, basarer och lokalanställd personal har också varit lägre under pandemin, men det sammanlagda resultatet för utlandsförsamlingarna 2020 var ändå 13 miljoner kronor lägre än resultatet för 2019. 2021 beslutade kyrkostyrelsen om extra pandemistöd till utlandsförsamlingarna för att täcka inkomstbortfallet år 2020.

8.1.2.1 Ekonomisk förvaltning i utlandsförsamlingen

I varje utlandsförsamling ska det finnas ett kyrkoråd som är församlingens styrelse. Kyrkorådets grundläggande uppgifter beskrivs i 4 kap. 2–4 §§ kyrkoordningen. Kyrkorådet ska ha hand om den ekonomiska förvaltningen och förvaltar församlingens egendom och ska uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på församlingens ekonomiska ställning. Församlingen ska årligen upprätta årsredovisning och andra räkenskaper enligt tillämplig lag samt anlita en lokalt auktoriserad revisor för granskning av församlingens räkenskaper.

Församlingarna tillhandahåller nationell nivå en preliminär budget senast den 1 juni varje år och för de församlingar som ansöker om anslag ska den också vara inne senast 1 juni varje år. Sedan beslutar avdelningschefen om anslag till församlingen senast den 30 september. Församlingen ska också årligen tillhandahålla nationell nivå en ekonomisk redogörelse för föregående år.

8.1.3 Stiftelsen Svenska kyrkan i utlandet

Stiftelsen Svenska kyrkan i utlandet har som ändamål att bedriva och stödja Svenska kyrkans verksamhet bland svenskar utomlands eller utlandssvenskar.

Kapitalförvaltning

Trossamfundet Svenska kyrkan är förvaltare av stiftelsen. Förvaltningen sker i enlighet med policyn för den kapitalförvaltning som bedrivs av kyrkostyrelsen avseende samförvaltade stiftelser.

Förmögenheten ska förvaltas långsiktigt och med målsättningen att uppnå bästa möjliga uthålliga totalavkastning. Förvaltningen ska bedrivas så att stiftelsernas reala värde inte minskar. Samtidigt ska förvaltningen eftersträva en tillräckligt hög direktavkastning för att stiftelsen ska erhålla en förmånlig beskattning.

Förvaltningen strävar i första hand efter att förvaltad kapital ska öka i värde. Ofta finns ett långsiktigt åtagande som behöver uppfyllas. Man är beredd att godta större årliga variationer. Därför inriktas portföljen på tillväxt men under ansvarsfulla former. Det innebär att delar av portföljen placeras i räntebärande värdepapper.

Tillgångsfördelning i procent av totalt marknadsvärde.

Tillgångsslag	Lägsta andel %	Normal andel %	Högsta andel %
Aktierelaterade placeringar	50 %	60 %	70 %
Räntebärande placeringar	30 %	40 %	50 %

Ekonomisk ställning

Utdrag ur årsredovisningen 2021: ”Stiftelsen Svenska kyrkan i utlandet har som ändamål att bedriva och stödja Svenska kyrkans verksamhet bland människor med svenskspråkig identitet utomlands eller utlandssvenskar. Stiftelsen ska samarbeta med i kontrakt och församlingar lokalt utsedda ombud.”

”Stiftelsen Svenska kyrkan i utlandet äger byggnader och mark där Svenska kyrkan och till Svenska kyrkan knutna utlandsförsamlingar bedriver sin verksamhet.”

Balansräkning (belopp i tusen kronor)	20211231	20201231
Materiella anläggningstillgångar*	1 945	2 023
Finansiella anläggningstillgångar**	57 524	48 015

Omsättningstillgångar	6 223	4 814
SUMMA TILLGÅNGAR	65 692	54 852
Eget kapital vid året början	54 827	51 901
Årets resultat	10 841	2 925
Kortfristiga skulder	24	26
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	65 692	54 852

*) Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar. Vid utgången av 2021 ägde stiftelsen fastigheter i Alexandria, Melbourne, Rom, Fuengirola, San Agustin, Los Cristianos och Palma de Mallorca.

***) Finansiella anläggningstillgångar består av andelar i Ethos aktiefond och Ethos räntefond.

Kapitalförvaltningen på nationell nivå har avkastningsmålet på 3 procent över inflationsnivån. De senaste åren har målet satts utifrån en inflation på 2 procent. En högre inflation försvårar för förvaltningen att nå avkastningsmålet på 3 procent real avkastning (3 procent +inflation).

Exempeltabell:

Kapital	5 % avkastning ger:
50 miljoner kronor	2,5 miljoner kronor
80 miljoner kronor	4 miljoner kronor
100 miljoner kronor	5 miljoner kronor

I stiftelsen fanns vid utgången av 2021 59 miljoner kronor i finansiella anläggningstillgångar och 6 miljoner kronor i omsättningstillgångar. I nuvarande läge kan stiftelsen bara finansiera en mindre del av verksamhetens totala kostnader.

8.2 Framtida kostnader och finansiering av verksamheten

Utifrån rådets framlagda förslag om verksamhetens omfattning skulle kostnader och finansiering se ut som följer (med dagens penningvärde).

Svenska kyrkan i utlandet - budgetscenario med årligt uttag ur stiftelsen	Belopp i Tkr
Tjänster i utlandsförsamlingar som finansieras via anslag från Sverige	31 500
Insamlade medel	-9 000
Bidrag från stiftelsen för Svenska kyrkan i utlandet	-5 000
Nationell nivåns kostnader för tjänster i utlandsförsamling	17 500
Verksamhet på andra orter än där församlingen är belägen, mobil verksamhet inkl. tjänster som finansieras via anslag	16 000
Övergripande kostnader och främjande	16 500
Fastighetskostnader	10 000
Nationell nivåns kostnader för mobil verksamhet, främjande och fastighet	42 500
SUMMA nationell finansiering	60 000

Om fastigheter i stiftelsen säljs och investeras i värdepapper som ger en god utdelning kan bidraget från stiftelsen öka. Om Svenska kyrkan i utlandet tilldelas fler kollekt dagar (rikskollekt) så kan kollektintäkterna öka.

Det finns en risk att intäkterna i stället blir lägre än planerat, exempelvis lägre kollektintäkter, uteblivet bidrag från EKD och sämre avkastning på kapitalet i stiftelsen. Rådande situation i Europa och världen påverkar både värdet på fastigheter vid en eventuell försäljning, och börsutvecklingen som i sin tur påverkar avkastningen på stiftelsens kapital. Det finns också en risk att kostnaderna blir högre, exempelvis på grund av hög inflation och ofördelaktiga valutakurser.

9 Samverkan med UD och med andra kyrkor

Rådet ska inom sitt uppdrag hålla kontakt med annan kyrklig verksamhet bland personer med svenskspråkig identitet i andra länder, samverka med nordiska och internationella organ, utrikesdepartementet och svenska utrikesmyndigheter samt främja ett ekumeniskt samarbete (4 § f, rådets instruktion).

Rådets förslag:

1. Kyrkostyrelsen tydliggör rådets instruktion så att det framgår att verksamheten inom utlandskyrkan ska bedrivas i samverkan med UD, ambassader och konsulat.
2. Rådet tillsammans med Visby stift ska verka för att församlingarnas diakonala samhällsansvar skrivs in i församlingsinstruktioner och pastorala planer för den mobila verksamheten, liksom att församlingarna ska samverka med utlandsmyndigheten i sitt arbete.
3. Kyrkostyrelsen prövar möjligheten till externa bidrag för utlandsförsamlingarnas insatser i samhällsansvaret och att styrelsen svarar för kostnader som inte kan täckas externt.

9.1 Det diakonala samhällsansvaret

Rådet konstaterar att det diakonala samhällsansvar som utövas inom utlandsförsamlingarna är av vid karaktär. Det innehåller samverkan med olika svenska organisationer i utlandet, såsom ambassader och beskickningar, handelskammare, Team Sweden, svenska skolor, SWEA och andra organisationer och sammanhang där svensktalande möts. Kansliet samverkar med de nordiska utlandskyrkorna med erfarenhetsutbyte, gemensamma överläggningar och direkt samverkan utomlands.

När det gäller det diakonala samhällsansvar som handlar om att bistå människor med svenskspråkig identitet i utlandet som hamnat i svårigheter av olika slag hör detta till utlandsförsamlingarnas signum.

Det diakonala samhällsansvaret är ett företräderskap för hela Svenska kyrkan.

Inom Sverige finns ett fungerande utjämningsystem mellan ekonomiskt starka och svaga församlingar. Något sådant finns inte för utlandsförsamlingarna utan det anslag som kyrkostyrelsen ger bör ses som ett sådant nödvändigt stöd.

9.1.1 Fyra skäl för samhällsinsatser

I de olika spår som utlandsverksamheten verkat fanns redan från början en stark social inriktning med betoning både på individen och på ett vidare samhällsansvar. Uppdraget var att följa svenskar till deras vistelseorter och precis som på hemorten möta människor i livets alla skeden. Det hör till Svenska kyrkans självförståelse och

syn på sitt egna ansvar att följa människor med svenskspråkig identitet ut i världen. Det sker i den folkkyrkliga traditionen utan gränssättning och med en vid syn på de uppgifter präst och församling tar i ett sammanhang där svensk sociallagstiftning inte gäller, det vill säga något utöver hemförsamlingarnas diakonala uppdrag.

Det diakonala samhällsansvaret innebär att utlandsförsamlingarna och dess medarbetare tar ett avsevärt ansvar för människor med svenskspråkig identitet som är nödställda och befinner sig i utlandet. Det kan till exempel handla om dödsfall och olyckor, om missbruk, att de är utsatta för brott som våldtäkt eller dömts till långa fängelsestraff.

Utlandsmyndighetens konsulära insatser ger inte tillräckligt personligt stöd eller samtalsstöd när människor kommer i svåra situationer. I samverkan med utlandsbeskickningarna verkar utlandsförsamlingarna och utför ett omfattande och av UD uppskattat arbete till människors stöd.

Det är angeläget att utlandsförsamlingarna fortsätter med att utöva sitt diakonala samhällsansvar. Det är viktigt av flera skäl. Framst ger det ett stöd till människor som på olika sätt befinner sig i en nödsituation. Några gränser dras inte vid om någon är medlem eller inte. Det är ett *individorienterat* skäl. För det andra är det centralt för det visar att Svenska kyrkan, när den följer sina medlemmar utomlands, är beredd att vidga sitt diakonala arbete till att bli mer omfattande. Folkkyrkan är fortsatt öppen för dem som behöver henne och prioriterar ett sådant arbete. Nationsgränsen är inte ett hinder. Det är ett *kyrkosynsorienterat* skäl. Det tredje skälet är *samhällsorienterat*. Det handlar om att Svenska kyrkan är beredd på att i samverkan med ambassader och konsulat ta på sig ett samhällsansvar där utrikesförvaltningen inte har möjlighet att gå in. För det fjärde ger de samhällsorienterade insatserna en stor goodwill som inte ska underskattas. Det är ett *relevansorienterat* skäl. I handling visar Svenska kyrkan att hon är beredd att ta ett stort ansvar för dem som visats utomlands.

9.1.2 Gudstjänst, undervisning, diakoni och mission

Nyckelord för en församlings grundläggande uppgift är gudstjänst, undervisning, diakoni och mission. Det gäller vare sig församlingen är inom landet eller utomlands. Och det gäller även för de orter där en församling inte har etablerats i formell mening utan arbetet bedrivs som en verksamhetsplats inom Svenska kyrkan i utlandet.

Ett församlingsarbete har således flera aspekter. Gudstjänst och undervisning ger tillfälle till att stärka och fördjupa den personliga tron och låta den växa; dopets sakrament, gudstjänstens tillbedjan och mässan står i centrum. I predikan och andra sammanhang ges undervisning. Mission är församlingens inriktning på att nå ut till dem som ännu inte tillhör den gudstjänstfirande församlingen och diakonin gestaltar den kristna omsorgen om människan. Samhällsansvaret i vid mening tillhör den kristna kyrkans väsen och församlingens ansvar. Det har sagts att sändningen i världen, *missio*, är kyrkans grundläggande uppdrag och att allt annat är underordnat detta perspektiv.

Utlandsförsamlingarna verkar i länder där andra kyrkor samlar de flesta kristna. Det kan vara romerska katoliker, anglikaner, lutheraner och reformerta. En del av verksamheten bedrivs i länder där andra trostraditioner är dominerande, såsom i Kina eller i Thailand. Att det finns kyrkor, som Svenska kyrkan ingått ekumeniska överenskommelser med, står inte i motsättning till att Svenska kyrkan själv genom sin verksamhet tar ett särskilt ansvar för sina egna medlemmar så som andra kyrkor gör det i Sverige.

9.1.3 Utlandskyrkans diakonala samhällsansvar

Svenska kyrkan gestaltar sitt diakonala samhällsansvar på olika sätt. I den lokala församlingen sker det främst genom det diakonala arbetet bland dem i församlingen som behöver stöd på olika sätt, individuellt eller i grupp. Det är ofta ett arbete som inte syns på grund av sin särskilda karaktär.

Utlandsförsamlingarnas samhällsansvar eller diakonala verksamhet har ett mycket vitt fält. Det har under långa tider genomförts av präster och assistenter; först under de senaste årtiondena har diakoner allt oftare anställts inom utlandskyrkan. Det har inneburit en professionalisering av arbetet. Precis som i församlingarna i Sverige är det de lokala behoven som styr. De lokala behoven ser dock helt olika ut mot verksamheten i Sverige, eftersom det sociala skyddsnät som finns i Sverige inte erbjuds på samma sätt utomlands förutom i Norden. Den mobila verksamheten vänder sig till människor med svenskspråkig identitet på olika orter för ett någorlunda regelbundet gudstjänstfirande, sakramentsförvaltning och undervisning. En stor del av uppgifterna ligger helt inom det diakonala samhällsansvaret, till exempel fängelsebesök hos dem som är fängslade med straff utan tidsbestämning, ofta under svåra förhållanden. Arbetet i Thailand har haft en övergripande social karaktär.

9.1.4 Vistelsebegrepp och ansvarsområde

En svensk församling har ansvar för dem som vistas inom dess område. Det inbegriper till exempel personer som vistas på institutioner eller de som vistas tillfälligt inom församlingens område förutom de som är bofasta.

Utlandsförsamlingarna är inte territorialförsamlingar. Det ansvarsområde de har visar sig vara mycket omfattande. Förutom det vidsträckta område som församlingarna har som sitt verksamhetsområde är inflödet av tillfälliga besökare mycket stort. Stödet är av annan och vidare karaktär än det som församlingar ger inom Sverige. I de olika utredningarna om utlandsförsamlingarna har den bofasta befolkningen kartlagts liksom tillfälliga besökare.

Den bofasta befolkningens karaktär skiljer sig starkt åt mellan de olika utlandsförsamlingarna. Om det i Tyskland och Schweiz främst är personer som är bosatta under längre perioder handlar det i Spanien dels om permanent bofasta, dels om dem som är bosatta under vinterhalvåret för att tillbringa sommarhalvåret i Sverige, långliggare. De fortsätter därmed att vara skrivna i Sverige. Det innebär att många förutom att vara medlemmar i utlandsförsamlingen också är medlemmar i sin hemförsamling i Sverige och betalar kyrkoavgift där. Andra är inte medlemmar i utlandsförsamlingen eftersom de har ett medlemskap i Sverige och erlägger sin kyrkoavgift där.

Svenska utlandsförsamlingar ligger i länder med mycket stora turistströmmar. Turistströmmarna såg före pandemin med covid-19 ut på följande sätt i det sju mest besökta länderna där Svenska kyrkan i utlandet har verksamhet (förutom Norden).

<i>Land</i>	<i>Antal resor</i>
Spanien	1 827 000
Tyskland	899 000
Grekland	676 000
Italien	634 000
Storbritannien	532 000
USA	442 000
Thailand	208 000

I Spanien koncentreras turistströmmarna till Kanarieöarna, Mallorca, Barcelona, Costa del Sol och Costa Blanca. I Grekland lockar övärlden och i Thailand de stora stränderna, till exempel i Phuket.

Resurserna inom utlandsförsamlingarna är små och merparten av verksamheten omfattar de permanent bosatta eller dem som vistas längre perioder i utlandet. Trots de små resurserna, som inte kan jämföras med de resurser många församlingar inom landet har till förfogande, tas ett omfattande diakonalt samhällsansvar.

Ansvarer får en annan innebörd i utlandet när det pastorala området är vidsträckt och personaltillgången dessutom mycket begränsad.

9.1.5 Verksamhetsområde

Kyrkoordningen anger vilka delar som gäller för de svenska församlingarna och utlandsverksamheterna (2 kap. 12 §). Församlingarna ska ha en församlingsordning (2 kap. 13 §) och denna ska förutom bestämmelser om medlemskap, församlingens organisation, ekonomi med mera innehålla uppgifter om vilket geografiskt område som är församlingens huvudsakliga ansvars- och verksamhetsområde.

Ansvarsbegreppet får också en annan innebörd än i Sverige då verksamheterna ofta präglas av ett socialt arbete i samverkan med den svenska utrikesförvaltningen. Inom Sverige tar sociala myndigheter hand om en mycket stor del av de ärenden som i utlandet hamnar hos utlandsförsamlingens medarbetare. Detta samhällsansvar – konsulärt till sin karaktär – har stor betydelse för de människor som blir nödställda; det är också mycket uppskattat från utrikesförvaltningen, som betonar dess betydelse.

9.1.6 UD:s konsulära verksamhet

De svenska ambassaderna och konsulaten (utrikesförvaltningen) har ett konsulärt uppdrag. Det handlar om att ge råd och hjälp till svenskar som hamnar i en nödsituation under en utlandsresa. Svenska medborgare som är bosatta i Sverige och flyktingar eller statslösa som bor i Sverige omfattas av rätten till bistånd.

Utanför Norden är det bistånd som en ambassad eller ett konsulat kan ge mycket begränsat och det går till exempel inte att få hjälp med tolkning, betalning av skulder eller böter.

I Norden gäller andra regler där respektive lands socialförvaltning ger stöd i enlighet med respektive lands regler.

I huvudsak gäller följande utanför Norden.

Frihetsberövanden

Vid frihetsberövanden utomlands försäkras sig utrikesförvaltningen om att en offentlig försvarare förordnas och kan förmedla kontakt med familjen. Förvaltningen

kan också förmedla pengar för inköp av mat och hygienartiklar. Någon borgen kan inte betalas.

Den som sitter frihetsberövad kan få besök från ambassaden/konsulatet. Ambassaden följer rättsprocessen och kan hålla den frihetsberövades familj underrättad.

Den som utsatts för brott kan också få motsvarande stöd.

Sjukdom

Den som blir allvarligt sjuk kan få hjälp med kontakter med anhöriga, läkare, sjukhus och myndigheter i aktuellt land samt försäkringsbolagskontakter, såsom SOS-alarm.

Pass

Vid förlust av pass kan ambassaden/konsulatet utfärda ett provisoriskt pass. För penningöverföringar hänvisar utrikesförvaltningen i första hand till internationella betalningsförmedlingar. Ambassaden kan mot ersättning överföra pengar från ett eget konto och om den nödställda inte har egna medel för hemresa kan UD mot avgift förmedla inbetalningar från referenspersoner. Ett tillfälligt lån kan ges om alla andra möjligheter är uttömda och ska betalas tillbaka med UD:s avgift inom en månad.

Dödsfall

Vid dödsfall kan ambassaden/konsulatet bistå med råd samt ta fram de dokument som behövs för hemtransport och registrering av dödsfallet i Sverige. Om ingen försäkring finns får anhöriga betala för transport.

Det bistånd som kan ges är således begränsat till ekonomiska frågor, råd om förfaranden samt anhörigkontakter. Det innefattar inte något personligt samtalsstöd eller traumabearbetning. Beviljat stöd ska ofta återbetalas till UD, till exempel om en frihetsberövad döms för brottet.

9.1.7 Utlandsförsamlingarnas samhällsansvar

De svenska utlandsförsamlingarna och mobila prästerna har en omvittnad god kontakt med de olika ambassaderna och konsulatet. De har ju alltsedan sitt grundande haft en stark social prägel på sitt arbete, som sträckt sig långt utanför de insatser som normalt ges av en församling, där svenska sociala myndigheter i stället spelar en avgörande roll. I utlandet ter det sig väldigt annorlunda.

De svenska utlandsförsamlingarna gör ett stort socialt arbete på olika orter. Det finns dock ingen fullständig statistik som redovisar detta arbete så att samhällsansvaret särskilt lyfts fram. Under pandemin har insatserna inte varit lika stora på grund av de nedstängningar som varit nödvändiga på grund av myndighetsbeslut. Tabellen redovisar läget året före pandemin, 2019. Trots att statistiken inte har samlats in för att belysa samhällsansvaret kan den ändå något spegla insatserna.

Uppgift	Antal	Antal besökta
Fängelsebesök	188	161
Sjukbesök	567	1 069
Övriga diakonala insatser	1 866	2 392
Företagsbesök inkl. ambassader och konsulat	581	5 214

De insamlade uppgifterna ger en viss bild av vilket arbete som gjorts. Varje vecka året runt gjordes mer än 50 insatser av samhällskaraktär. Ambassadbesök (inklusive företag och andra kyrkor och samfund) uppgick till mer än 20 varje vecka. Till detta kommer över fem tusen själavårdskontakter men dessas innehåll kan inte anges.

Samhällsinsatserna kan beskrivas med några exempel.

Brottsoffer. För den unga kvinna som våldtagits kan kontakterna och samtalen med präst eller diakon vara av stort värde som inledande krisbearbetning, för kontakt med myndighet och för att kunna anmäla brottet och så småningom gå vidare i livet.

Missbruk och psykisk ohälsa. Det är inte ovanligt att personer skaffar sig enkelbiljetter till turistorter och efter ett tag inte kan ta vara på sig själva i en miljö där alkohol är fritt tillgängligt. Risk finns för en total utslagning. Detta kan även gälla personer med psykisk ohälsa. Församlingens personal kan medverka till att resebyråer/flygbolag ordnar med en biljett till Sverige från den farliga miljön.

Sjukdom. För den som hamnar på sjukhus, utan språkkunskaper och utan anhöriga i närheten, betyder besök från församlingens medarbetare en stor trygghet i en annars svår situation. Det gäller även personer som får sjukhusvistelse på grund av olyckor, till exempel i trafiken.

Dödsfall. Suicidium är inte en ovanlig dödsorsak på turistorterna. Plötsliga dödsfall inträffar även på grund av hastigt påkommen sjukdom. Anhöriga står ofta helt handfallna inför sådana situationer och tar tacksamt emot det stöd som församlingens personal ger både i form av samtal och krisbearbetning och det mer handfasta stödet att tillsammans med ambassad/ konsulat ordna med begravning/hemtransport.

Katastrof. I katastrofsituationer har församlingarnas personal såväl kompetens som utbildning för att fungera i stödjande funktioner. Väsentliga insatser gjordes till exempel vid tsunamin i Thailand 2004 med omfattande personligt stöd i den akuta krisen. Det fortsatte under en längre tid med personal på plats för familjer som ankom för att få bearbeta sin sorg och ha minnesandakter. Insatserna gjordes i samverkan med konsulatet i Phuket och Röda Korset.

Fängelse. Präster gör ofta besök i fängelser. I många länder, inte minst där straff för narkotikainnehav och narkotikasmuggling är stränga, utdöms straff på obestämd tid eller dödsstraff. Svenska präster besöker med regelbundenhet svenska medborgare som sitter frihetsberövade i andra länder. Fängelse utdöms i en del länder även på grund av overstay, det vill säga att vistelsen gjorts längre än visumreglerna tillåter.

Flyktmottagande. Under en period sökte sig många flyktingar till Svenska kyrkan i Paris då de inte fick stanna i Sverige. En stor del av flyktingarna från Afghanistan som lämnat Sverige har fått uppehållstillstånd i Frankrike och församlingens stöd har haft stor betydelse för många.

Det finns således en mängd olika situationer där ambassader och konsulat visserligen kan ha ett ansvar men där det stöd som utlandsförsamlingarna ger är betydligt vidare, som till exempel samtalsstöd vid olyckor, dödsfall och suicidium samt för brottsoffer, sjukbesök, fängelsebesök, stöd för hemresa, omhändertagande av personer, hjälp vid katastrofer och inledande krisbearbetning. Där ambassadernas och konsulatens konsulära uppdrag tar slut träder utlandskyrkans personal in. Detta görs i god samverkan mellan församlingarna och utrikesförvaltningen.

Utlandsförsamlingarnas personal har möjlighet att snabbt rycka in med insatser. De känner miljön väl och har goda kontakter med olika instanser, som till exempel med sjukhusen. Händelsernas karaktär gör att personalen hastigt behöver kunna ställa

om vad de håller på med för att kunna bistå den som på olika sätt hamnat i svårigheter. Det är ett arbete som är oplanerat men mycket värdefullt för dem som på detta sätt möter Svenska kyrkan.

Det är också så att resultaten av utlandskyrkans insatser sträcker sig långt utöver vad som gagnat den enskilde. De sätter också en bild av Svenska kyrkan som omhändertagande, som nära och som beredd att möta människor utan att begära några motprestationer. Utlandskyrkans goda rykte har delvis sin grund i detta arbete och det är något som förs över på Svenska kyrkan som sådan. Kyrkan har omsorg, tid och resurser för att möta den enskilde i situationer som är svåra.

I utlandsförsamlingarnas arbete ingår också att delta i ambassaders och konsulats kris- och katastrofberedskap och vara en del av det arbete som sätts igång när en situation påfordrar höjd beredskap. Utlandsförsamlingen räknas in bland dem som självklart har en uppgift vid sådana tillfällen. Det betyder att församlingarna både deltar i planeringen och är med vid övningar och när läget är skarpt.

Utlandsförsamlingarna träder in i ett område som inte täcks av ambassaders och konsulats begränsade konsulära uppdrag. Någon social verksamhet som träder in – som till exempel i Norden – finns inte; kyrkans utlandsförsamlingar tar ett stort samhällsansvar som till sin karaktär skiljer sig från de flesta församlingars verksamhet i Sverige. Det kan inte endast hänföras till det som brukar kallas församlingsarbete på grund av dess omfattning och särskilda karaktär. Det är i stället ett samhällsansvar som utlandspersonal och församlingar tar i sitt respektive land eller inom den mobila verksamheten.

9.1.8 Utlandsmyndighetens perspektiv

I de verksamhetsutredningar som gjorts betonas det goda samarbetet mellan ambassader och konsulat och de svenska utlandsförsamlingarna. I Hamburg finns det svenska honorärkonsulatet inom kyrkobyggnaden där ett rum förhyrs. På flera håll deltar ambassadpersonal i kyrkorådets arbete, som till exempel i Berlin. Kyrkans frihet utanför det författningsreglerade värdesätts där. Från ambassaden i Wien påpekas särskilt betydelsen av att församlingen ingår i beredskapsplaneringen. Detta blev särskilt tydligt vid tragiska olyckor i de österrikiska alperna som drabbade svenska turister för något år sedan.

Ambassader och konsulat bedömer vid en förfrågan att det svenska utlandsförsamlingarna ger ett utomordentligt stöd. Det gäller bland annat psykosociala frågor, besök hos frihetsberövade, stöd till kvinnor utsatta för våldtäkt, insatser vid olyckor, krishantering och stöd med hemtransporter.

De svenska ambassadörerna i Thailand, Indonesien, Filippinerna, Kambodja, Vietnam, Singapore och Malaysia betonar i ett gemensamt brev det nära samarbetet mellan Svenska kyrkan i utlandet och ambassaderna, både för de svenskar som bosatt sig i länderna och för dem som till exempel avtjänar tidsbestämda straff under svåra omständigheter. Ett annat exempel är det arbete i grupper för psykosociala möten som genomförts i Thailand. Kyrkans personal har även medverkat till avlastningssamtal bland ambassadens personal. Generalkonsuln i Hongkong understryker tillsammans med en lång rad företrädare för näringslivsintressen och andra organisationer i Hongkong det goda samarbetet och att en fortsatt verksamhet i Hongkong är av största vikt.

Många svenska beskickningar nämner även utlandsförsamlingens plats i det som kallas Team Sweden, svenskrelaterade verksamheter på handels- och kulturområdena. Utlandsförsamlingarna uppskattas inte bara för de insatser som de gör inom

socialt/konsulärt arbete utan också för vad som görs för att hålla samman en svenskkoloni med svenska kulturella traditioner och inslag liksom med gudstjänster.

Den mobila verksamheten handlar till stor del om socialt arbete i ett vidgat samhällsansvar. Det är kyrkoherden som i samverkan med utrikesförvaltningen identifierar behov, var svenska medborgare finns som behöver stöd. Inte minst i den mobila verksamheten i Asien har samhällsansvaret dominerat uppgiften, bland annat genom besök hos dödsdömda och stöd i ambassaders och konsulats krisberedskap. Behoven har varit långt större än som kunnat tillgodoseas. En enda präst kan inte täcka stora delar av Asien både med gudstjänster, själavård, sakramentsförvaltning och ett samhällsansvar uttryckt i sociala insatser. Att resurserna varit små förminskar inte de insatser som har gjorts.

9.1.9 Ekonomiskt ansvar

I den genomgång som sker av de olika utlandsverksamheterna är ett genomgående tema att verksamheterna ska anpassas efter en ny ekonomisk verklighet. Utlandsförsamlingarna ska ta ett större ekonomiskt ansvar och kostnaderna för utlandskyrkan ska minska på nationell nivå.

Inom Sverige har församlingarna ett ansvar för dem som vistas inom församlingen. Detta ansvar kan läggas på församlingarna för att det finns ett utjämningssystem som ger ekonomiska bidrag efter beslutade regler till de församlingar som har svagast ekonomi. Det handlar om inkomstutjämning, kyrkobyggnadsbidrag, kyrkounderhållsbidrag, verksamhet bland dem som inte tillhör Svenska kyrkan och verksamhet bland barn, diakonibidrag och glesbygdsbidrag. Detta ger möjlighet för församlingen inom Sverige att på ett bättre sätt fylla sin uppgift om pastoral omsorg och för dem som vistas inom dess område. Någon motsvarande möjlighet till utjämning och extra bidrag finns inte för utlandsförsamlingarna utan detta får regleras genom bidrag och genom personal eller anslag från Svenska kyrkan på nationell nivå.

Den tidigare sjömanskyrkoverksamheten finansierades i stor utsträckning av gåvor, kollekter och bidrag, sedermera även av anslag från nationell nivå. Verksamheten i turistorterna har alltmer fått en lokal finansiering; det har även verksamheterna i de tidigare utlandsförsamlingarna och i övriga församlingar. Den lokala finansieringen täcker dock inte kostnaderna. Det finns också särskilda svårigheter omkring att sända ut personal, vare sig den är lokalt anställd eller anställd av kyrkostyrelsen. Visumfrågor, arbetstillstånd, arbetsgivarfrågor, lönefrågor med mera måste lösas.

Det samhällsansvar som utlandsförsamlingarna tar kan inte kategoriseras som ett vanligt församlingsarbete, utan är något utöver detta. Det gör att det finns skäl att utlandsförsamlingarna inte ska svara för dessa kostnader, vare sig det gäller personalinsatserna eller övriga kostnader. Någon möjlighet att, som UD gör, kräva ersättning för genomförda insatser från den som tagit emot stödet finns knappast och skulle inte heller vara önskvärt utan snarast motverka den positiva bilden av Svenska kyrkans diakonala karaktär. Det bör prövas om det finns möjlighet till ett bidrag från UD för de insatser som görs, ett initiativ som i så fall bör tas på högsta nivå inom UD och av ärkebiskopen som ordförande i kyrkostyrelsen. Annars bör Svenska kyrkan på nationell nivå svara för kostnaden för det samhällsansvar som utlandsförsamlingarna tar.

Samhällsansvaret är ett företräderskap för hela Svenska kyrkan och bidrar till att kyrkostyrelsens mål om ett stärkt samhällsansvar utomlands uppfylls.

9.2 Ekumenik

Rådets förslag:

1. Utlandsförsamlingarnas uppdrag som lokala ekumeniska företrädare för Svenska kyrkan bekräftas. Samverkan med de kyrkor och samfund med vilka Svenska kyrkan har ingått överenskommelse och avtal om särskild ekumenisk samverkan ska prioriteras.
2. Kyrkostyrelsen ser över rådets instruktion så att det framgår att rådet löpande prövar möjligheten till ekumeniska samarbetsavtal.
3. Det ekumeniska mandatet för kyrkoherden i Rom klargörs.

Rådet noterar att utlandsförsamlingarna och prästerna utför ett omfattande ekumeniskt arbete. I det ekumeniska arbetet företräder utlandsförsamlingarna hela Svenska kyrkan genom att de gestaltar de ingångna ekumeniska överenskommelserna i praktisk samverkan omkring lokaler, gudstjänster, direkt inkludering som församlingar i andra kyrkor och ekumeniska överläggningar och samlingar på lokal nivå. Av särskild vikt är samverkan med de kyrkor med vilka Svenska kyrkan har ingått överenskommelse och avtal om särskild ekumenisk samverkan, 59 kap. 5 § kyrkoordningen, samt med den Romersk-katolska kyrkan. Förutom att manifesteras de ingångna överenskommelserna finns möjligheter att spara resurser. Utlandsprästerna kan därutöver informera om utvecklingen inom kyrkorna. Rådet noterar också att biskopen vid sina församlingsbesök har ekumeniska kontakter för att underlätta det lokala samarbetet och skapa kontakter mellan Svenska kyrkan och andra kyrkor. Rådets förslag har tagits fram efter samråd med enheten pastoral utveckling med ekumenik på avdelningen för kyrkoliv på kyrkokansliet.

Rådet kommer tillsammans med Visby stift att verka för att församlingarnas ekumeniska ansvar skrivs in i församlingsinstruktionerna; dessa utfärdas av domkapitlet.

9.2.1 Fyra skäl för ekumeniskt företräderskap

Det *ekumeniska* företräderskapet betyder att Svenska kyrkans utlandsförsamlingar i sin miljö gestaltar ingångna överenskommelser. Det finns fyra skäl för att detta är ett särskilt företräderskap. Det är varje församlings kallelse att delta i arbetet för den synliga enheten mellan kyrkorna och de kristna. Det är ett *kallelseorienterat* skäl. Utlandsförsamlingarna kan på ett annat sätt realisera överenskommelserna och avtalen om särskild ekumenisk samverkan i praktisk samverkan och visa att de har verklig betydelse, ett *manifesteringsskäl*. Det ekumeniska arbetet kan också spara och frigöra tillgångar, ett *resursskäl*. Utlandsförsamlingarna skulle kunna medverka till ökad information om vad som rör sig inom de olika kyrkorna med vilka de samverkar och därmed öka kunskapen och förståelsen för de skilda kyrkorna, ett *informationsskäl*.

Svenska kyrkan har ofta karaktäriserats som en brokyrka, en kyrka som fungerar som en brygga mellan de reformerade kyrkornas traditioner och trostolkning och den romersk-katolska kyrkan. Bakgrunden ligger i att Svenska kyrkan vid reformationen behöll den medeltida mässordningen och att biskopsämbetet bevarades med apostolisk succession.¹ Ekumeniska relationer har varit av stor vikt och Svenska kyrkan har ett stort antal ekumeniska relationer av olika djup och bredd.

¹ Svenska kyrkan utgick i sin gudstjänstordning från Luthers Formula Missae från 1523 medan andra reformerade kyrkor anslöt till Deutsche Messe från 1526.

Utlandsförsamlingarna verkar i länder där andra kyrkor samlar de flesta kristna. Det kan vara romerska katoliker, anglikaner, lutheraner och reformerta. En del av verksamheten har bedrivits i länder där andra trostraditioner är dominerande, såsom i Kina eller i Thailand. Ambulerande präster har bland annat besökt Japan, Singapore och Malaysia.

Den lokala församlingen har också enhetens kallelse att på sin ort arbeta för de kristnas synliga enhet. I detta arbete företräder den lokala utlandsförsamlingen Svenska kyrkan. Det är Svenska kyrkan på nationell nivå som svarar för ekumeniska dialoger och kyrkomötet som beslutar om överenskommelser och avtal om särskild ekumenisk samverkan. Dock kan kyrkorådet i en församling efter samråd med kyrkoherden fatta beslut om medlemskap i ekumeniska organ på lokal nivå, 59 kap. 4 § kyrkoordningen. Lokalt möter utlandsförsamlingarna kyrkor med vilka Svenska kyrkan ingått olika ekumeniska överenskommelser och kyrkor där enhetsarbetet inte kommit så långt. I den miljön har utlandsförsamlingen att företräda Svenska kyrkan på olika sätt och stå för Svenska kyrkans grundläggande ekumeniska hållning.

9.2.2 Från reformation till tidigt 1900-tal

I och med reformationen bröt kyrkan med påven i Rom och kontakterna med kontinentens kyrkor kom att inskränkas till dem i luthersk tradition. Svenska kyrkan utvecklades till en ortodox kyrkobilddning där enhet i religionen var viktigt för nationens sammanhållning. Konversion kunde straffas med landsförvisning. Vid 1700-talets bildningsresor förlades studier främst vid tyska universitet, ofta med en magisterexamen som resultat (doktor).

Det tyska inflytandet över Svenska kyrkan var stort. Tyska teologer dominerade undervisningen av de blivande prästerna under 1800-talet och det begynnande 1900-talet. I missionsrörelsen möttes företrädare för olika kyrkor och samfund i en gemensam ansträngning att kristna världen, starkt manifesterat vid världsmissionskonferensen i Edinburgh 1910.

9.2.3 Missionsrörelsen

När Svenska kyrkan formade sina missionsinsatser blev byggandet av inhemska kyrkor centralt. Dessa hade initialt svensk ledning, sedermera inhemsk. Arbetet skedde ofta i samverkan med andra missionsorganisationer. Nathan Söderblom ivrade för att biskopsämbetet skulle införas också i missionskyrkorna och lyckades, trots visst tyskt motstånd, introducera detta i kyrkan i Sydindien på 1920-talet. De afrikanska kyrkorna följde så småningom efter. I Kina drev missionären Gustaf Österlin på 1930-talet att kyrkan självständigt skulle styras av kineser.

Samverkan med olika missionsorganisationer skapade både spänningar och ledde till kompromisser och samling av resurser. De kyrkor som blev resultat av de svenska missionsinsatserna samverkar med Svenska kyrkan, till exempel inom Lutherska världsförbundet och bilateralt. Tidigare missionsinsatser har följts av gemenskap med lokala kyrkor som nu leds och styrs av inhemska kyrkoledare.

9.2.4 Svenska kyrkans ekumeniska överenskommelser

9.2.4.1 Anglikanska kyrkor

Den anglikanska kyrkan vände sig till den Svenska kyrkan i början av 1900-talet för att se om en närmare gemenskap kunde upprättas. Från anglikanskt håll hade den anglikanska amerikanska biskopskonferensen 1886 uttalat fyra grundförutsättningar för ekumenisk gemenskap: Bibeln som Guds ord, den Nicenska trosbekännelsen,

sakramenten dop och nattvard och det historiska biskopsämbetet. 1920 bekräftade Lambethkonferensen att medlemmar i Svenska kyrkan fick kommunicera, präster predika i anglikanska kyrkor och att biskopar från respektive kyrkor skulle assistera vid biskopsvigningar, vilket skedde i Uppsala första gången 1920. Det svenska biskopsmötet ställde sig 1922 positivt till att ha nattvardsgemenskap och att anglikanska präster skulle kunna predika i svenska kyrkor. Ömsesidig representation vid biskopsvigningar välkomnades. Däremot ställde sig biskopsmötet inte bakom att det historiska episkopatet var en nödvändig förutsättning för kyrkogemenskap.

De lutherska kyrkorna i Norden och Baltikum och de anglikanska kyrkorna på de brittiska öarna fördjupade sin gemenskap 1992 genom den så kallade Borgåöverenskommelsen. Medlemmar av de olika kyrkorna ska välkomnas som de egna. Den innebär även en förpliktelse om att samråda innan beslut i viktiga trosfrågor. Synen på det historiska episkopatet har skiftat betoning från den oavbrutna handpåläggningslinjen mot betydelsen av de historiska biskopsstolarna och den apostoliska traditionen.

9.2.4.2 Den episkopala kyrkan

I en formaliserad överenskommelse om kyrkogemenskap bekräftade kyrkomötet 2022 den gemenskap som sedan lång tid funnits mellan den episkopala kyrkan i USA och Svenska kyrkan. Redan på 1700-talet fanns en gemenskap mellan kyrkorna. Denna har utvecklats särskilt under 1900-talet med den teologiska grund som återfinns i Borgåöverenskommelsen. Överenskommelsens innehåll innebär bland annat att döpta medlemmar i kyrkorna kan motta sakrament och pastorala handlingar och välkomnas i den andra kyrkans församlingar. Vidare erkänns respektive kyrkas ämbeten och former för kollegialt rådslag ska upprättas.

9.2.4.3 Gammalkatolska kyrkor

Efter en lång dialogprocess fattade Kyrkomötet 2015 beslut om att ingå en överenskommelse om kyrkogemenskap med de gammalkatolska kyrkorna av Utrechtunionen. Denna kom senare att bekräftas av gammalkatolikerna. Överenskommelsen innebär i huvudsak att medlemmarna i de båda kyrkorna välkomnas i den andra kyrkan att ta del i gudstjänst- och församlingsliv; att kyrkorna erkänner varandras ämbeten och att präster inte behöver reordineras för att tjänstgöra i den andra kyrkan samt att biskopar inbjuds att delta i biskopsvigningar och att delta i handpåläggningen. Överenskommelsen har framför allt bäring utanför Sverige då det finns mycket få gammalkatoliker inom landet.

9.2.4.4 Oberoende kyrkan i Filippinerna

I en överenskommelse 1995 med Iglesia Filipina Independiente (den oberoende filippinska kyrkan, IFI) deklarerades att kyrkorna erkände varandras ämbeten, att medlemmar av den andra kyrkan kan delta i nattvardsfirande och att kyrkorna ska fortsätta att fördjupa sin gemenskap. De behöver dock inte vara överens om alla liturgiska bruk. Överenskommelsen springer ur ett långvarigt missionsengagemang i Filippinerna och samverkan med IFI. Den har framför allt betydelse i detta sammanhang; svenska präster har till exempel varit lärare vid kyrkans prästseminarium.

9.2.4.5 Lutherska och reformerta kyrkor

Svenska kyrkan var starkt drivande efter andra världskriget till det återuppbyggnadsarbete som behövdes i det sargade Europa. Lutherska världsförbundet bildades 1947 i Lund och Svenska kyrkan är genom sitt medlemskap i altar- och predikstolsgemenskap med de lutherska kyrkor som är medlemmar i förbundet. Inom förbundet, som inte är en åsiktsgemenskap, finns skilda uppfattningar av hur tron ska tolkas. Biståndsarbetet organiserades i det som efter hand fick namnet Lutherhjälpen.

9.2.4.6 Avtal med evangeliska kyrkan i Tyskland

I ett avtal med den evangeliska kyrkan i Tyskland (EKD) som ingicks 2003 bekräftas ytterligare den trosförentliga gemenskap som finns mellan kyrkorna. Avtalet innebär vidare att Svenska kyrkans medlemmar, när de bosätter sig i Tyskland, upptas som medlemmar i den landskyrka där de är skrivna. Utan hinder av detta firar de gudstjänst på svenska i de svenska utlandsförsamlingarna i Berlin, Hamburg, Frankfurt am Main och München och EKD betalar Svenska kyrkan för utsända präster. De tyska församlingarna i Sverige får motsvarande stöd från Svenska kyrkan genom att dessa är en del av Svenska kyrkan.

9.2.4.7 Romersk-katolska kyrkan

Mellan Lutherska världsförbundet och enhetskongregationen i Vatikanen fördes under en lång tid överläggningar om rättfärdiggörelseläran. Frågan om hur människan blir frälst var en konfliktpunkt under reformationstidevarvet. I den gemensamma deklarationen som undertecknades 1999 konstaterades att kyrkotraditionernas läromässiga skillnader är mycket små. De fördömanden som tidigare uttalats anges inte längre träffa kyrkorna utan kan betraktas som överspelade.

2017 mindes lutherska och katolska kristna att reformationen inleddes 1517 under temat Från konflikt till gemenskap under deltagande av Påven och Lutherska världsförbundets ledare vid en gudstjänst i Lunds domkyrka 2016 som inledning på Reformationsåret 2017.

Svenska kyrkan har fört flera dialoger med Stockholms katolska stift, bland annat om biskopsämbetet och ekumeniska äktenskap.

9.2.4.8 Ekumeniakyrkan

2016 träffades även en överenskommelse mellan Svenska kyrkan och Ekumeniakyrkan. Bakgrunden var tidigare överenskommelser mellan Svenska kyrkan och Metodistkyrkan i Sverige och med Svenska Missionskyrkan (tidigare Svenska Missionsförbundet). Sedan dessa kyrkor gått samman med Svenska Baptistsamfundet 2011 upptogs en ny ekumenisk dialog. Överenskommelsen är en partiell gemenskap då det finns kvarstående olösta frågor, till exempel om dopet. En lokal gemenskap är inte möjlig med församlingar inom Ekumeniakyrkan som praktiserar omdop men, där en gemensam dopsyn finns, kan en lokal samverkan äga rum. Avtalet har bäring inom Sverige.

9.2.4.9 Ekumeniska organisationer

Svenska kyrkan är medlem i flera ekumeniska organisationer. Kyrkornas världsråd (KV) samlar kyrkor från den ortodoxa och den reformerade kristenheten (reformerta, lutheraner, anglikaner) och har nära förbindelser med den romersk-katolska kyrkan. Konferensen för europeiska kyrkor (KEK) samlar över 100 kyrkor från de olika

kyrkofamiljerna i Europa, förutom den Romersk-katolska kyrkan. I Sverige samlas kyrkorna inom sina respektive kyrkofamiljer i Sveriges kristna råd (SKR). Svenska kyrkan är vidare aktiv i olika organisationer som samverkar inom mission och bistånd, fredsfrågor med mera. I Community of Protestant Churches in Europe (CPCE, tidigare Leuenbergkonkordin) deltar Svenska kyrkan som observatör efter att 1976 beslutat att inte skriva under den grundläggande deklARATIONEN. Organisationen samlar reformerta, lutherska och unierade kyrkor.

9.2.4.10 Ekumenik i praktiken

Svenska kyrkan har en lång ekumenisk historia och ett omfattande samarbete med andra kyrkor och har ingått flera ekumeniska överenskommelser. Flera av överenskommelserna och avtalen om särskild ekumenisk samverkan har en övergripande karaktär. De slår fast hur långt man kommit på enhetens väg och hur kyrkomedlemmar kan tas emot i andra kyrkor samfund liksom hur präster får tjänstgöra i den andra kyrkan.

Varken inom de sju utlandsförsamlingarna eller inom sjömanskyrkans verksamhet var den ekumeniska aspekten särskilt framträdande, även om exempel finns från motsatsen, till exempel från London där prästen Jacob Serenius hade på 1700-talet nära förbindelser med Londonbiskopen Edmund Gibson. I Berlin hade kyrkoherdarna Birger Forell och Erik Perwe långtgående kontakter med den oppositionella Bekännelsekyrkan före och under andra världskriget.

Många av de ekumeniska överenskommelserna har begränsad praktisk betydelse i Sverige, medan de däremot kan ta gestalt i utlandet. Det är detta som sker inom utlandskyrkans sammanhang och på det sättet företräder utlandskyrkan Svenska kyrkan i det ekumeniska arbetet.

9.2.5 Utlandsförsamlingarna som ekumeniska företrädare

I de delar av verksamheten som inte redan från början varit församlingsbildningar men sedan utvecklats till sådana, har den ekumeniska aspekten stärkts. Det beror på den allmänna ekumeniska utvecklingen med många ekumeniska överenskommelser som på olika sätt har närmat kyrkorna till varandra. Detta har inte endast gällt på ett övergripande plan utan många gånger även på det lokala planet.

I utlandsförsamlingarna har den ekumeniska inriktningen, som en del av Svenska kyrkan med dess grundläggande ekumeniska förståelse, stärkts när kyrkorna kommit närmare varandra och lett till att de övergripande överenskommelserna kunnat gestaltas lokalt.

Det är Svenska kyrkan på nationell nivå, kyrkomötet, som fattar beslut om frågor om ekumeniska relationer. Ett sådant uppdrag har inte utlandsförsamlingarna. För dem har det ekumeniska arbetet två perspektiv. Det första handlar om att vårda de överenskommelser och avtal om särskild ekumenisk samverkan som Svenska kyrkan har ingått. Det gäller till exempel de lutherska kyrkorna inom Lutherska världsförbundet, den anglikanska kyrkogemenskapen inom Borgåöverenskommelsen och överenskommelsen med de gammalkatolska kyrkorna. Dessa överenskommelser får få praktiska uttryck i Sverige, medan de inom utlandsförsamlingarna på olika sätt får ett genomslag i verksamheten. Det gäller Storbritannien med den anglikanska kyrkan och europeiska kontinenten med de lutherska kyrkor och de gammalkatolska kyrkorna. I några fall har det lett till ett intimt samarbete och utlandsförsamlingar har blivit associerat med en kyrka på orten.

Det andra perspektivet handlar om att söka samverkan med kyrkor med vilka det inte finns någon ekumenisk överenskommelse, i detta sammanhang främst den romersk-katolska kyrkan. Det sker till exempel i samverkan i Spanien och i Rom, där den Heliga Birgittas hus också hyser kapellet för den svenska gudstjänsten. Birgittakapellet kom till i ekumenisk gästfrihet från Birgittinerorden (OSsS) och är en viktig manifestation av ekumenik i Rom, där den heliga Birgitta spelat en förenande länk mellan kyrkorna.

I samband med att biskopen i Visby besöker församlingarna sker överläggningar med andra kyrkors företrädare och Svenska kyrkan som ekumenisk brokyrka markeras tydligt. Biskopen har här en viktig uppgift att dels företräda hela Svenska kyrkan, dels medverka till att de lokala församlingarnas ekumeniska arbete stärks.

Några av utlandsförsamlingarna är direkt knutna till andra kyrkor, såsom församlingen i Toronto och församlingen i Wien. I Aten föreligger ett nära samarbete med den anglikanska kyrkan. Samverkan och utbyten förekommer i de flesta församlingarna inom utlandskyrkan. Biskopen i Visby och biskopen inom den samverkande kyrkan har en gemensam tillsynsuppgift.

Genom sitt ekumeniska arbete företräder utlandskyrkan hela den Svenska kyrkan då överenskommelserna tar gestalt på ett lokalt plan och leder till handling.

Det ekumeniska uppdraget är ett företräderskap för hela Svenska kyrkan. Detta arbete kan bidra till att kyrkostyrelsens uppdrag att företräda Svenska kyrkan förverkligas.

9.2.6 Ekumenisk samverkan, några exempel

I London deltar prästerna i kontraktsmöten i Marylebone, präster och diakoner medverkar i en årlig gudstjänst i St Paul's Cathedral för alla diakon- och prästvigda. Luciahögtider genomförs omväxlande i St Paul's Cathedral och i Westminster Cathedral (romersk katolsk) och varje år i Southwark och Birmingham Cathedral. Präster har även utsetts till Canons i den anglikanska kyrkan. Kyrkoherdarna är ledamöter och tidvis ordförande i The Council of Lutheran Churches och i Churches Together in Great Britain and Ireland. Församlingen och prästerna har fullt ut tagits emot som ekumeniska partner.

I Rom deltar kyrkoherden i samlingar hos rombaserade Centro Pro Unione på Piazza Navona, ett centrum för ett omfattande ekumeniskt arbete som drivs av en romersk-katolsk orden och som samlar kyrkorna i Rom till samtal i ekumeniska frågor. Lekmannaaorganisationen Sant' Egidio, med inriktning mot ”prayer, poor and peace”, grundad av Andrea Riccardi efter andra Vatikankonciliet, är en svenskkyrklig kontaktpunkt. Birgittakapellet på Piazza Farnese i den Heliga Birgittas hus medför ett särskilt ansvar för kontakter med Birgittinerorden och den romersk-katolska kyrkan. Närvaron i Rom är av stor vikt för Svenska kyrkans relationer med den romersk-katolska kyrkan, ekumeniska organisationer och Birgittinerorden.

I Toronto är den svenska församlingen också en församling inom den lutherska kyrkan i Canada (ELCIC) med gemensam tillsyn av biskoparna i den Östra Synoden och i Visby. Den lutherska kyrkan i Canada hyser flera församlingar med olika språklig identitet. I Toronto finns sex församlingar som firar gudstjänst och har sin verksamhet på den egna befolkningens språk: (kinesisk, ungersk, litauisk, estnisk, finsk och svensk). Samverkan inom den lutherska kyrkofamiljen inkluderar olika språkliga minoriteter och ger en unik samverkansmöjlighet med ett av de största lutherska samfundet i landet. I USA sker ett samarbete med ELCA, Evangelical Lutheran Church in America.

Integrationen är en möjlighet för den svenska församlingen att ingå i en större gemenskap samtidigt som den fortsätter att vara en del av Svenska kyrkan. I Wien är församlingen en del av den evangeliska kyrkan i Österrike (Evangelische Kirche in Österreich A.B.). Det medför förutom ekumeniska kontakter med den största lutherska kyrkan i Österrike även fördelar när det gäller erläggande av medlemsavgift.

I Aten finns en nära samverkan mellan den anglikanska församlingen och den svenska. Gudstjänsterna hålls i den anglikanska kyrkan, St Paul's Anglican Church. Genom ett avtal är kyrkoherden anställd av den anglikanska församlingen vilket underlättar verksamheten i Aten. Kyrkoherden svarar även för den protestantiska begravningsplatsen i Aten efter samverkan mellan flera länders utrikesrepresentation.

I Spanien finns ett ekumeniskt arbete bland annat på Gran Canaria, där församlingen deltar i arbetet runt Templo Eucuménico El Salvador i Playa del Inglés, en samlingspunkt för alla kyrkor verksamma på ön. Ofta får församlingarna låna kyrkorum av katolska församlingar för att fira gudstjänster där de inte har tillgång till egen lokal. Den svenska kyrkoherden på Mallorca deltar aktivt i möten med präster från de olika kyrkorna.

I Tyskland, framför allt i Hamburg, finns ett utbyte med gammalkatolikerna och en gemenskap med präster av olika kyrkor och samfund i denna del av staden. Här finns även nära kontakter med de övriga nordiska församlingarna.

I Kina har prästen baserad i Hong Kong kunnat låna en kyrka av en lokal församling för att fira gudstjänst i Shanghai. Dessa kontakter var av vikt för att relatera till Tressjälvskyrkan i Kina.

10 Ombuds rörelse inom församlingar i Sverige

Rådet ska inom sitt uppdrag främja en ombuds rörelse till stöd för Svenska kyrkan i utlandet inom församlingar i Sverige. (4 § g, rådets instruktion)

Rådets förslag:

Ombudsarbetet/ambassadörernas arbete omformas så att det överensstämmer med den framtida organisationen av utlandskyrkan och stärker samhörigheten och samverkan mellan utlandskyrkan och Svenska kyrkan här hemma.

Kontakten med Sverige och med Svenska kyrkan hemma har alltid varit viktig för utlandskyrkan. Så var det redan på sjömanskyrkans tid. Varje kyrkoråd i Svenska kyrkan i Sverige har möjlighet att välja ombud för Svenska kyrkan i utlandet. Sedan 1986 har nuvarande organisation med församlingsombud funnits. Ombuden väljs för mandatperioden. Uppdraget för församlingsombuden är:

- ◆ att göra Svenska kyrkans utlandsförsamlingar kända i Sverige,
- ◆ att sprida aktuell information,
- ◆ att uppmärksamma rikskollekter,
- ◆ att samla in gåvor,
- ◆ att uppmuntra till samverkan mellan församlingar i utlandet och i Sverige.

Församlingsombuden registreras i Kyrksam. Det finns idag cirka 1 250 SKUT-ombud registrerade i Kyrksam. Medelåldern är 66 år och majoriteten cirka 75 procent är kvinnor.

I vissa församlingar arrangeras ombudsarbetet i form av internationella grupper och i dem samverkar SKUT-ombud och ombud för ACT Svenska kyrkan.

I de flesta stift i Svenska kyrkan finns ett ombudsråd för Svenska kyrkan i utlandet. Karlstad och Visby stift har samordnat ombudsarbetet så att det innefattar både SKUT ombud och ombud för Svenska kyrkan ACT. Rådet väljs av ombuden och har i uppdrag att bland annat arrangera ombudsmöten och stödja församlingsombuden i deras uppgift.

Ombuden samlas stiftsvis minst en gång per år, i samband med årsmöte och till inspirationsträffar. Vissa stiftsråd arrangerar besöksresor till utlandsförsamlingar och utbildningshelger i egen regi. Ibland efterfrågas stöd från avdelningen för Svenska kyrkan i utlandet vid sådana arrangemang. I vissa stift finns samverkan även på kontraktsnivå.

Från stiftsråden väljs tre företrädare som har i uppgift att samverka med Avdelningen för Svenska kyrkan i utlandet vad gäller planering av stiftsrådets årsmöte samt gemensamma aktiviteter. En representant från ett av stiftsråden är adjungerad i Rådet för Svenska kyrkan i utlandet.

Härnösand, Karlstad och Visby stift har inga stiftsråd. De har via stiftshandläggaren valt att samordna ombudsarbetet så att det innefattar både SKUT ombud och ombud för Svenska kyrkan ACT.

Återkopplingen från ombudsorganisationen till avdelningen på Kyrkokansliet är att det har varit svårt att i alla kyrkoråd välja ombud. Flera skäl för detta har angetts. Ett är att intresset från kyrkoråden att engagera ombud är svalt och ett annat att det är för lång tid att binda upp sig för en hel mandatperiod. Det har också kommit fram, att det är svårt att engagera unga människor i ombudsarbetet.

Försök att underlätta för unga och människor att engagera sig för utlandskyrkan på hemmaplan gjordes innan covid-19 pandemin. I stället för ombud kallade vi gruppen ambassadörer. Det genomfördes som ett pilotprojekt i Linköping stift. I och med pandemin blev det svårt att trots tappra försök online hålla liv i gruppen.

Ett nyhetsbrev skickas ut 10 gånger per år till de registrerade ombuden i Kyrksam och till de som på www.svenskakyrkan.se/iutlandet registrerat att de vill få nyhetsbrevet. Nyhetsbrevet innehåller information om vad som är aktuellt i Svenska kyrkan i utlandet.

Ombuden bjuds in till evenemang som avdelningen för Svenska kyrkan i utlandet anordnar såsom afternoon tea, seminarier online samt till utlandskyrkans konferens Mötesplats som anordnas vartannat år.

Rådets avser att utreda hur en framtida organisation av ombudsarbetet/ambassadörernas arbete bör utformas för att det ska stämmas överens med den organisation som skissas för Svenska kyrkan i utlandet framöver samt underlätta för människor att engagera sig som ombud/ambassadör för Svenska kyrkan i utlandet utan att behöva binda sig för en hel mandatperiod.